

Fremsat den 21. marts 2018 af undervisningsministeren (Merete Riisager)

Forslag

til

Lov om forberedende grunduddannelse

Kapitel 1

Uddannelsens formål

§ 1. Forberedende grunduddannelse skal give eleven viden, kundskaber, færdigheder, afklaring og motivation til primært at gennemføre en ungdomsuddannelse eller alternativt opnå ufaglært beskæftigelse.

§ 2. Forberedende grunduddannelse skal gennemføres i et inkluderende læringsmiljø, hvor undervisningen bygger på åndsfrihed, ligeværd og demokrati og har til formål at bidrage til at

- 1) styrke elevens selvstændighed samt faglige, personlige og sociale udvikling og kompetencer,
- 2) styrke elevens samfundsen engagement, demokratiske dannelse og kompetencer til aktiv deltagelse i demokratiet og samfundslivet som ligeværdig borger i et demokratisk fællesskab,
- 3) give eleven erfaringer med samarbejde og arbejdsforholdene på en arbejdsplads samt kendskab til rettigheder og pligter i arbejdslivet og
- 4) fremme elevens mulighed for social mobilitet og for at udvikle sit potentiale fuldt ud.

§ 3. Forberedende grunduddannelse skal hovedsageligt kvalificere eleven til optagelse på en erhvervsuddannelse, jf. lov om erhvervsuddannelser, men skal også kunne kvalificere eleven til optagelse på den 2-årige uddannelse til hf-eksamen (hf med eller uden overbygning) og andre gymnasiale ungdomsuddannelser, jf. lov om de gymnasiale uddannelser.

Stk. 2. Uddannelsen skal endvidere give eleven mulighed for at få et kvalificeret fundament for at opnå beskæftigelse som ufaglært på arbejdsmarkedet, hvis dette er fastsat som målet i elevens uddannelsesplan.

Kapitel 2

Optagelse, uddannelsesstart og uddannelsesetid

Optagelse

§ 4. Personer, som ved uddannelsesstart ikke er fyldt 25 år, og som af kommunalbestyrelsen er vurderet til at være i målgruppen for uddannelsen, jf. lov om kommunal indsats for unge under 25 år, er berettiget til optagelse på forberedende grunduddannelse.

Stk. 2. Personer, som efter kommunalbestyrelsens vurdering alene har behov for at forbedre deres niveau i dansk eller matematik eller begge fag for at opfylde adgangskrav til en erhvervsuddannelse, jf. lov om erhvervsuddannelser, er berettiget til at modtage den herfor relevante undervisning på forberedende grunduddannelses basisniveau.

Stk. 3. Det samme gælder for personer, som efter kommunalbestyrelsens vurdering alene har behov for undervisning i almene fag for at imødekomme overgangskrav til en erhvervsuddannelses hovedforløb, jf. lov om erhvervsuddannelser.

§ 5. Personer, som er fyldt 25 år, er berettiget til optagelse på forberedende grunduddannelse, hvis kommunalbestyrelsen har vurderet, at dette vil være det mest virksomme uddannelsesstilbud, og den pågældende er indforstået hermed.

§ 6. Institutionen kan efter anmodning fra kommunalbestyrelsen tilbyde potentielle elever et afsøgningsforløb, jf. lov om kommunal indsats for unge under 25 år samt lov om institutioner for forberedende grunduddannelse.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om indholdet af afsøgningsforløb.

Uddannelsesstart

§ 7. Uddannelsesstart på basisniveau samt undervisning efter § 4, stk. 2 og 3, finder sted løbende under hensyn til den enkeltes behov.

Stk. 2. Uddannelsesstart på undervisningsniveauer, jf. § 10, finder sted to gange om året, medmindre individuelle

hensyn tilsiger, at uddannelsesstart bør ske på et andet tidspunkt.

Stk. 3. Eleven påbegynder sit forløb i forberedende grunduddannelse på det basis- eller undervisningsniveau, som svarer til elevens behov og forudsætninger.

Stk. 4. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om tidspunktet for uddannelsesstart, jf. stk. 1 og 2, samt om niveauindplacering, jf. stk. 3.

Elevens uddannelsestid

§ 8. Forberedende grunduddannelse har en samlet varighed på op til to år, jf. dog § 9.

Stk. 2. Forløb på basisniveau og de enkelte undervisningsniveauer har hver en varighed på op til 20 uger.

Stk. 3. Fastlæggelse af uddannelsestiden for den enkelte elevs samlede uddannelsesforløb sker med udgangspunkt i elevens faglige, personlige og sociale forudsætninger samt målene for uddannelsen, der er fastlagt af kommunalbestyrelsen i elevens uddannelsesplan, jf. lov om kommunal indsats for unge under 25 år.

Stk. 4. Elevens samlede uddannelsesforløb sammensættes med varigheder i forhold til indgangsniveau og mål for uddannelsen. Eleven fortsætter i uddannelsen, indtil målet for elevens uddannelsesforløb er nået.

§ 9. Med kommunalbestyrelsens godkendelse, jf. lov om kommunal indsats for unge under 25 år, kan institutionen forlænge uddannelsestiden for en elevs samlede uddannelsesforløb, når særlige pædagogiske, faglige eller personlige forhold taler herfor. Forlængelse kan dog kun ske i det omfang, det følger af § 26, stk. 6, lov om institutioner for forberedende grunduddannelse.

Stk. 2. Med kommunalbestyrelsens godkendelse kan uddannelsestiden for en elevs samlede uddannelsesforløb udover, hvad der følger af stk. 1, forlænges, hvis dette vurderes hensigtsmæssigt.

Stk. 3. Med kommunalbestyrelsens godkendelse kan elever, som på grund af funktionsnedsættelse, kronisk sygdom, psykisk sårbarhed eller misbrugsbehandling ikke har mulighed for at gennemføre niveauerne inden for den normerede varighed efter § 8, stk. 2, deltage i uddannelsesforløbet på nedsat tid, herunder med eventuel forlængelse af uddannelsestiden for en elevs samlede uddannelsesforløb.

Stk. 4. For elever på erhvervsgrunduddannelses højeste undervisningsniveau kan kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde forlænge uddannelsestiden for en elevs samlede uddannelsesforløb med op til et år. Forlængelse kan alene ske som virksomhedspraktik.

Kapitel 3

Uddannelsens struktur, indhold m.v.

Uddannelsesspor

§ 10. Der er følgende uddannelsesspor på forberedende grunduddannelse:

- 1) Almen grunduddannelse.
- 2) Produktionsgrunduddannelse.
- 3) Erhvervsgrunduddannelse.

Stk. 2. Almen grunduddannelse indeholder et basisniveau og tre efterfølgende undervisningsniveauer svarende til niveau 1 og 2 i kvalifikationsrammen for livslang læring samt et hf-forberedende niveau.

Stk. 3. Produktionsgrunduddannelse og erhvervsgrunduddannelse indeholder et basisniveau og op til tre efterfølgende undervisningsniveauer svarende til henholdsvis niveau 1, 2 og 3 i kvalifikationsrammen for livslang læring.

Stk. 4. Eleverne skal tilbydes relevante valgfag på tværs af uddannelsesspor.

Stk. 5. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om

- 1) indhold og læreplaner og fagbilag for fagene henholdsvis faglige temaer, værkstedsundervisning m.v., jf. §§ 11-17,
- 2) fagrække, valgfag, faglige mål og identitet, herunder del- og slutmål, indhold og opdeling på og varighed af forskellige niveauer,
- 3) didaktik, arbejdsformer og samspil på tværs af fag og faglige temaer og
- 4) prøve- og evalueringsformer.

Forløb på basisniveau

§ 11. Forløbet på basisniveauet tilrettelægges i alle uddannelsesspor fleksibelt og omfatter undervisning på grundlæggende niveau i dansk og matematik, introduktion til uddannelsessporet samt mulighed for deltagelse i relevante valgfag. Basisniveauet omfatter endvidere undervisning som nævnt i § 4, stk. 2 og 3.

Almen grunduddannelse

§ 12. I almen grunduddannelse er fagligheden primært forbundet med almene fag. Uddannelsens formål, jf. §§ 1-3, realiseres inden for en bred, almen fagrække, der i videst muligt omfang tilrettelægges på en praksisrettet måde. Desuden skal der indgå helhedsorienteret undervisning på tværs af fag. Der skal i undervisningen lægges vægt på, at eleven udvikler evner og mulighed for senere overgang til en erhvervsuddannelse eller en gymnasial ungdomsuddannelse.

§ 13. Undervisningsniveauerne på almen grunduddannelse tilrettelægges som udgangspunkt med 2/3 teori og 1/3 praksis.

Stk. 2. Det hf-forberedende niveau tilrettelægges med henblik på, at eleven kan erhverve en eksamen, der kvalificerer til optagelse på den 2-årige uddannelse til hf-eksamen (hf med eller uden overbygning), jf. lov om de gymnasiale uddannelser.

Produktionsgrunduddannelse

§ 14. I produktionsgrunduddannelse er fagligheden primært forbundet med praktisk arbejde, værkstedsundervisning og opgaveløsning med henblik på produktion, herunder som erhvervstræning i samarbejde med virksomheder. Uddannelsens formål, jf. §§ 1-3, realiseres inden for det praktiske arbejde, der integreres med undervisning i almene fag. Der skal i undervisningen lægges vægt på, at eleven tilegner sig hensigtsmæssige arbejdsvaner og udvikler evner og mu-

lighed for senere overgang til en erhvervsuddannelse eller varig beskæftigelse.

§ 15. Undervisningsniveauerne på produktionsgrunduddannelse tilrettelægges som udgangspunkt med 2/3 produktion og 1/3 teori.

Stk. 2. Undervisningen tilrettelægges inden for faglige temaer. Institutionens bestyrelse fastsætter på et møde, hvilke faglige temaer, der anvendes på de enkelte skoler. Valget af faglige temaer og undervisningen knyttet hertil skal styrke elevens grundlag for efterfølgende beskæftigelse på det lokale og regionale arbejdsmarked og således afspejle den lokale erhvervsstruktur og beskæftigelsesmuligheder.

Stk. 3. Undervisningen skal indeholde arbejdspladslære, samarbejdspladslære og erhvervspladslære.

Stk. 4. Undervisningen skal være praksisrettet og tilrettelægges med udgangspunkt i reel produktion af varer og tjenesteydelser med henblik på afsætning og på elevernes varetagelse af jobfunktioner inden for et fagligt tema.

Erhvervsgrunduddannelse

§ 16. I erhvervsgrunduddannelse er fagligheden primært forbundet med virksomhedspraktik på det private eller det offentlige arbejdsmarked tilvejebragt af kommunalbestyrelsen. Uddannelsens formål, jf. §§ 1-3, realiseres inden for en fleksibel tilrettelæggelse af undervisningen, som understøtter praktiske færdigheder, der kan anvendes i virksomhedspraktikken. Der skal i undervisningen lægges vægt på, at eleven opnår kendskab til arbejdsfunktioner og opnår viden, færdigheder og kompetencer, der er relevante og efterspurgt på arbejdsmarkedet, samt udvikler evner og mulighed for senere overgang til en erhvervsuddannelse eller varig beskæftigelse.

§ 17. Undervisningsniveauerne på erhvervsgrunduddannelse tilrettelægges som udgangspunkt med 2/3 virksomhedspraktik og 1/3 skole.

Stk. 2. Skoleundervisningen skal medvirke til at give eleven relevante kundskaber og praktiske færdigheder, som er af betydning for arbejdsfunktioner, der indgår i virksomhedspraktikken, samt forudsætninger for fortsat uddannelse.

Stk. 3. Virksomhedspraktik skal foregå på grundlag af et ansættelsesforhold med en virksomhed og skal give eleven

- 1) viden om og færdigheder i forskellige arbejdsfunktioner, der sikrer kvalifikationer, der er relevante på arbejdsmarkedet,
- 2) erfaringer med arbejde og samarbejde, der er nødvendige for at opnå en fastere tilknytning til arbejdsmarkedet og
- 3) indsigt i strukturen og arbejdsforholdene på en arbejdsplads.

§ 18. Virksomhedspraktik på erhvervsgrunduddannelse skal være omfattet af en praktikaftale mellem eleven og virksomheden. Praktikaftalen skal angive målene med virksomhedspraktikken som led i elevens uddannelsesplan, jf. lov om kommunal ungeindsats for unge under 25 år. Praktikaftalen skal endvidere angive, hvilke arbejdsområder og funktioner eleven skal beskæftiges med i praktikperioden.

Stk. 2. Praktikaftalen skal være skriftlig og underskrevet af eleven og virksomheden senest ved praktikperiodens begyndelse. Aftalens gyldighed er betinget af, at kommunalbestyrelsen godkender, at den bidrager til at opfylde elevens uddannelsesplan, jf. lov om kommunal indsats for unge under 25 år. Aftalen skal endvidere indgås på en formular, der er godkendt af undervisningsministeren. I formularen fastsættes aftalevilkår om prøvetid, opsigelse og ophævelse. Det skal af praktikaftalen fremgå, at virksomheden er bekendt med muligheden for at oprette en uddannelsesaftale i henhold til lov om erhvervsuddannelser.

Stk. 3. Institutionen skal synliggøre målene med virksomhedspraktikken for eleven og for virksomheden og følge op på indfrielse af disse.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen har ansvaret for at tilvejebringe praktikpladser til virksomhedspraktik for unge i uddannelsessporet erhvervsgrunduddannelse, jf. lov om kommunal indsats for unge under 25 år. Dette gælder tilsvarende for elever, som mister en praktikaftale. Kan der ikke fremskaffes en praktikaftale for eleven om virksomhedspraktik i en virksomhed, kan virksomhedspraktikken gennemføres på institutionen. Kommunalbestyrelsen kan overlade opgaven med at tilvejebringe virksomhedspraktik til institutionen på baggrund af en samarbejdsaftale, der fastlægger rammerne herfor.

Stk. 5. Er praktikaftalens arbejdsområde og funktioner ikke omfattet af en kollektiv overenskomst, skal løn- og arbejdsvilkårene svare til de for tilsvarende arbejde sædvanligt gældende. Tvivlsspørgsmål om, hvilke vilkår der skal gælde, afgøres ad fagretslig vej, jf. § 33 i lov om Arbejdsretten og faglige voldgiftsretter. Når praktikaftalens arbejdsområde og funktioner er omfattet af en kollektiv overenskomst, gælder overenskomsten for aftalens løn- og arbejdsvilkår.

Stk. 6. For elever, der er undergivet forældremyndighed, kræves samtykke fra forældremyndighedens indehaver til at indgå, ændre og opsiges en praktikaftale.

Stk. 7. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om gennemførelse af virksomhedspraktik på institutionen samt om samarbejdsaftalens indhold, jf. stk. 4.

§ 19. Kommunalbestyrelsen stiller i særlige tilfælde en virksomhedsmentorordning til rådighed for eleven i forbindelse med virksomhedspraktik i erhvervsgrunduddannelse.

Erhvervstræning og kombinationsforløb

§ 20. I almen grunduddannelse og produktionsgrunduddannelse kan tilrettelægges forløb, hvori der indgår elementer af erhvervstræning med henblik på, at eleven på baggrund af erfaring med dagligdagen i en virksomhed og deltagelse i visse arbejdsopgaver får erfaringer, der styrker og kvalificerer elevens valg af uddannelse og erhverv.

§ 21. I erhvervsgrunduddannelse kan tilrettelægges forløb, hvori der indgår elementer af erhvervstræning, når det vurderes, at det vil udgøre en hensigtsmæssig del af elevens forløb, herunder fordi eleven herigennem kan opnå en længerevarende virksomhedspraktik eller beskæftigelse i en virksomhed efter endt uddannelse.

§ 22. Erhvervstræning, jf. § 20 eller § 21, kan for den enkelte elev have en varighed på højst to uger ad gangen og samlet højst fire uger i alt pr. påbegyndt halvår.

Stk. 2. Institutionen inddrager det lokale erhvervsliv m.v. med henblik på, at eleverne modtager relevant erhvervstræning.

Stk. 3. Erhvervstræning må ikke indebære, at eleven bidrager til virksomhedens produktion.

§ 23. Uddannelsesspor kan tilrettelægges med kombinationsforløb, i det omfang dette indeholder elementer fra kompetencegivende ungdomsuddannelser og arbejdsmarkedsuddannelser. Kombinationsforløb i erhvervsgrunduddannelse kan tillige indeholde ophold på folkehøjskoler.

Stk. 2. Institutionen samarbejder med andre institutioner om tilrettelæggelse og gennemførelse af elevers kombinationsforløb.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om tilrettelæggelse og indhold af kombinationsforløb.

Skift af uddannelsesspor m.v.

§ 24. Eleven kan under forløbet på basisniveauet skifte uddannelsesspor.

Stk. 2. Eleven kan skifte uddannelsesspor ved uddannelsesstart på et undervisningsniveau.

Stk. 3. Forudsætter skift af uddannelsesspor ændring i forhold til elevens mål i uddannelsesplanen, jf. lov om en kommunal indsats for unge under 25 år, kræves godkendelse fra kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. Institutionen kan i særlige tilfælde beslutte, at eleven kan påbegynde et undervisningsniveau, som allerede er begyndt, inden eleven har afsluttet basisniveauet.

Stk. 5. Vurderer institutionen, at eleven er parat til at fortsætte på et relevant undervisningsniveau, inden dette planmæssigt påbegyndes, kan undervisningen af eleven differentieres eller tilrettelægges med kombinationsforløb, erhvervstræning og virksomhedspraktik. Tilsvarende gælder i forbindelse med afslutning af forberedende grunduddannelse, som tidsmæssigt ikke passer med elevens overgang til en ungdomsuddannelse.

Stk. 6. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om betingelser for og beslutning om skift af uddannelsesspor m.v.

Forløbsplan

§ 25. På baggrund af elevens uddannelsesplan, jf. lov om kommunal indsats for unge under 25 år, udarbejder institutionen sammen med eleven en forløbsplan, som fastlægger indholdet i og tilrettelæggelsen af elevens uddannelsesforløb.

Stk. 2. Eleven skal i forbindelse med forløbsplanens udarbejdelse have mulighed for at redegøre for sine personlige, sociale og faglige forudsætninger samt ønsker om personlig, social og faglig udvikling.

§ 26. Forløbsplanen skal fastlægge

- 1) elevens uddannelsesspor,
- 2) elevens niveaumæssige indplacering,

- 3) uddannelsesforløbets enkeltelementer og målene herfor, herunder valgfag, kombinationsforløb, erhvervstræning og virksomhedspraktik samt varighed heraf,
- 4) hvordan målene i uddannelsesplanen nås,
- 5) elevens behov for særlig hensyntagen eller støtte, jf. §§ 30-34,
- 6) hvordan undervisningen for elever med behov for særlig hensyntagen eller støtte tilrettelægges under særlig hensyntagen til elevens indlæringsforudsætninger, og
- 7) hvordan undervisningen tilrettelægges, så eleven kan styrke sine personlige og sociale kompetencer med sigte på at begå sig på en arbejdsplads eller gennemføre en ungdomsuddannelse.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om forløbsplanens indhold, struktur m.v.

§ 27. Følger en elev ikke forløbsplanen, eller giver andre grunde anledning dertil, skal institutionen tage initiativ til, at planen tilpasses med henblik på, at eleven kan opnå målene i uddannelsesplanen hurtigst muligt. Ændringer af forløbsplanen forudsætter kommunalbestyrelsens godkendelse, jf. lov om kommunal indsats for unge under 25 år.

Undervisningens tilrettelæggelse

§ 28. Institutionen organiserer og tilrettelægger uddannelsen i et inkluderende læringsmiljø. Alle dele af undervisningen skal tilrettelægges struktureret med tydelige rammer og klare instruktioner. Det påhviler institutionens leder at sørge for, at eleverne møder tydelige mål og får direkte instruktion og løbende tilbagemeldinger på deres udvikling, så alle elever udvikler sig fagligt og alsidigt, herunder socialt, og trives i uddannelsens faglige og sociale fællesskaber.

Stk. 2. Sproglig udvikling og faglig dokumentation skal indgå i alle fag og faglige temaer.

Stk. 3. Eleverne skal på tværs af uddannelsesspor have mulighed for at udfolde deres kreative evner med henblik på at øge motivationen for at udvikle kompetencer på områder udover fag og faglige temaer, valgfag og værkstedsundervisning.

Stk. 4. Undervisningen af elever med ordblindhed og elever med andre behov for særlig hensyntagen eller støtte skal være helhedsorienteret og så vidt muligt ske gennem det inkluderende læringsmiljø. Undervisningen skal understøtte og motivere til anvendelse af kompenserende hjælpemidler efter § 33.

Stk. 5. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om undervisningens organisering og tilrettelæggelse, tiltag inden for det inkluderende læringsmiljø m.v.

§ 29. It inddrages i undervisningen i afsøgningsforløb og på basisniveauer og undervisningsniveauer.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om it i undervisningen, herunder om virtuelle undervisningsformer og fjernundervisning.

Specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand m.v.

§ 30. For elever med behov for særlig hensyntagen eller støtte planlægger institutionen så vidt muligt inden uddan-

nellesstart undervisningen på baggrund af beskrivelsen af elevens kendte støttebehov fra hidtidige skole- og uddannelsesforløb i uddannelsesplanen, jf. lov om kommunal indsats for unge under 25 år.

Stk. 2. Til elever med læsevanskeligheder, der kan skyldes ordblindhed, skal institutionen tilbyde, at der foretages en ordblindedtest med henblik på at afdække elevens læsevanskeligheder. Elevens synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed, herunder hvorvidt den pågældende er myndig.

§ 31. Til elever med ordblindhed og elever med andre behov for særlig hensyntagen eller støtte, som ikke alene kan understøttes inden for rammerne af det inkluderende læringsmiljø, jf. § 28, gives tilbud om supplerende undervisning eller anden faglig støtte i fornødent omfang.

§ 32. Elever, hvis behov for særlig hensyntagen eller støtte ikke fuldt ud kan understøttes inden for rammerne af det inkluderende læringsmiljø, jf. § 28, eller supplerende undervisning eller anden faglig støtte, jf. § 31, skal have tilbud om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand.

§ 33. Elever med funktionsnedsættelse eller tilsvarende svære vanskeligheder med behov herfor skal i forbindelse med undervisningen endvidere have tilbud om følgende støtteformer:

- 1) Hjælpemidler og instruktion i brug heraf.
- 2) Personlig assistance og sekretærhjælp.
- 3) Særligt udformede undervisningsmaterialer.
- 4) Tegnsprogstolkning og skrivetolkning.

Stk. 2. Elever, der får støtte efter stk. 1, kan medbringe og anvende denne i virksomhedspraktik, erhvervstræning og kombinationsforløb..

Stk. 3. Eleven kan anvende støtte efter stk. 1 i forbindelse med:

- 1) Uddannelsens almindelige undervisning og ekskursioner, herunder uddannelsesophold i udlandet som led i uddannelsen.
- 2) Uddannelsens prøver og eksaminer.
- 3) Obligatorisk praktik som led i uddannelsen.

Stk. 4. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om yderligere støtteformer, herunder om støttetimer med henblik på kompensation af fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse.

§ 34. Eleven kan i fortsættelse af undervisning efter denne lov anvende et hjælpemiddel efter § 33, stk. 1, nr. 1, ved fortsat uddannelse i en ungdomsuddannelse, forberedende voksenuddannelse, ordblindeundervisning for voksne, efter- og videreuddannelse, indtil der i den nye uddannelse ydes tilbud om den fornødne støtte i form af tilbud om hjælpemidler efter bestemmelserne i den lovgivning, som gælder den pågældende uddannelse.

Kapitel 4

Evaluering, prøver og beviser

§ 35. Der foretages en vurdering af elevens dansk- og matematikfaglige niveau ved uddannelsesstart.

Stk. 2. Som led i undervisningen foretages løbende evaluering af elevernes udbytte heraf, herunder af elevens faglige, personlige og sociale udvikling.

Stk. 3. Institutionens leder sørger for, at elever og lærere arbejder systematisk med de fastsatte mål for faglige, personlige og sociale kompetencer i forløbsplanen og med i fællesskab at dokumentere læringen med henblik på at fastholde og synliggøre progression, og at lærerne afholder månedlige evalueringssamtaler med eleven.

Stk. 4. Giver evalueringen efter stk. 2, progressionsmåling eller anden evaluering formodning om ordblindhed og indikerer elevens baggrundsoplysninger, at der kan være tale om uidentificeret ordblindhed, skal eleven tilbydes en ordblindedtest, jf. § 30, stk. 2.

Stk. 5. Forløbsplanen danner grundlag for den løbende evaluering for at sikre, at planlægningen og gennemførelsen af undervisningen lever op til de mål, der er for elevens uddannelsesforløb samlet set og for de enkelte fag og faglige temaer, værkstedsundervisning m.v.

Stk. 6. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om evaluering og måling af elevernes progression.

§ 36. Institutionen udsteder et bevis til elever efter tilfredsstillende gennemførelse af forløb på forberedende grunduddannelse på minimum 12 uger. Der udstedes et kompetencebevis og eventuelt et uddannelsesbevis. Beviser udstedes digitalt. Elever skal efter anmodning modtage en bekræftet udskrift af et digitalt bevis.

Stk. 2. Kompetencebeviset dokumenterer opnåede faglige kompetencer og eventuelt dertil knyttede sociale og personlige kompetencer. Det gælder både de kompetencer, hvortil der knytter sig egentlige prøver med centralt fastsatte kompetencemål, og øvrige kompetencer. Kompetencebeviset sammenfatter eventuelt udstedte prøvebeviser fra andre uddannelsesinstitutioner, hvorfra uddannelseselementer er indgået i forberedende grunduddannelse.

Stk. 3. Til elever, som afslutter forberedende grunduddannelse på produktionsgrunduddannelses eller erhvervsgrunduddannelses højeste niveauer med en fagprøve, udstedes et uddannelsesbevis, som dokumenterer den opnåede kompetence.

Stk. 4. Til elever, som afslutter forberedende grunduddannelse i almen grunduddannelse med at bestå de fag, der indgår i den eksamen, der følger af § 13, stk. 2, udstedes et uddannelsesbevis, som dokumenterer, om eleven opfylder adgangsforsættningerne for optagelse på den toårige uddannelse til hf-eksamen.

Stk. 5. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om prøver og prøveformer samt bevisers udformning og udstedelse.

Kapitel 5

Underviserkompetencer

§ 37. Institutionens leder sørger for, at undervisere på forberedende grunduddannelse har de undervisningskompetencer, som følger af § 38, og som i øvrigt er nødvendige for, at de forsvarligt kan varetage de undervisningsopgaver, som den enkelte underviser skal varetage. Institutionen sørger

herigennem for, at underviserne kan gennemføre deres undervisning i overensstemmelse med de faglige og pædagogiske krav til undervisningen, og således at undervisningen af den enkelte elev kan medvirke til, at eleven når sine mål for uddannelsen.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om kravene efter stk. 1.

§ 38. Den, der underviser i almene fag, skal have gennemført uddannelsen til lærer i folkeskolen og have undervisningskompetence fra læreruddannelsen eller tilsvarende faglig kompetence i de fag, som vedkommende underviser i.

Stk. 2. Den, der i dansk og matematik underviser elever med behov for at afklare, forbedre og supplere deres funktionelle færdigheder i læsning, stavning og skriftlig fremstilling og funktionelle regne- og matematikfærdigheder, skal have gennemført relevant uddannelse i henhold til lærerkvalifikationskravene i lov om forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne eller have tilsvarende kvalifikationer.

Stk. 3. Den, der underviser i dansk som andetsprog, skal have gennemført uddannelsen til underviser i dansk som andetsprog eller have tilsvarende kvalifikationer.

Stk. 4. Den, der varetager undervisning inden for et fagligt tema, skal have gennemført en erhvervsuddannelse i et fag inden for det faglige tema, som vedkommende underviser i, eller have tilsvarende kvalifikationer samt praktisk erfaring.

Stk. 5. Den, der varetager undervisning af elever med ordblindhed, skal have kvalifikationer svarende til de krav, der gælder herom efter lov om forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne eller regler udstedt i medfør heraf eller tilsvarende kvalifikationer.

Stk. 6. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om omfanget og indholdet af praktisk erfaring, jf. stk. 4.

Kapitel 6

Mødepligt, orden, øvrige tilbud m.v.

Aktiv deltagelse, orden, trivsel m.v.

§ 39. Eleven har pligt til at møde og deltage aktivt i undervisningen og andre aktiviteter, som institutionen afholder. Eleven skal tillige bidrage til at opfylde målene i sin uddannelses- og forløbsplan.

Stk. 2. Elever, som uden lovlig grund udebliver fra undervisningen, herunder erhvervstræning m.v., ikke deltager aktivt i undervisningen, eller som groft overtræder institutionens ordens- og samværsregler, kan, når mindre vidtgående foranstaltninger forgæves har været anvendt, udelukkes fra undervisning.

§ 40. Institutionens leder fastsætter ordens- og samværsregler for elever i forberedende grunduddannelse og gør eleverne bekendt med institutionens regler om aktiv deltagelse, orden og samvær samt om de konsekvenser, det vil få, hvis eleven ikke overholder reglerne. Ordens- og samværsreglerne understøttes af en trivselspolitik.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om ordens- og samværsreglerne, om iværksættelse af foranstaltninger over for elever, der ikke følger ordens- og samvær-

sreglerne, og om udelukkelse fra undervisning og behandlingen af sager herom. Ministeren kan i den forbindelse fastsætte regler om sanktioner i anledning af elevadfærd, der er udvist uden for institutionen, hvis adfærd har haft en direkte indflydelse på god orden på institutionen, om, at private genstande kan tilbageholdes, og om at tilbageholdelsen af praktiske eller pædagogiske grunde kan opretholdes ud over det tidspunkt, hvor institutionens tilbud ophører, og regler om elevers frivillige medvirken i institutionens test for rusmidler.

Øvrige tilbud, inddragelse af lokalsamfundet m.v.

§ 41. Ud over undervisningen m.v. omfatter elevens uddannelse deltagelse i fælles sociale arrangementer, musiske aktiviteter og arrangementer, kreative aktiviteter, idrætsaktiviteter, museumsbesøg og andre relevante ekskursioner m.v. Institutionen bestemmer, i hvilket omfang eleven har pligt til at deltage heri.

Stk. 2. Institutionen indgår i samarbejder, herunder i form af partnerskaber, med virksomheder, offentlige institutioner, institutioner for erhvervsrettet uddannelse, lokalsamfundets forenings-, fritids- og klubtilbud, lokalsamfundets folkeoplysende skoler m.v., der kan bidrage til opfyldelsen af forberedende grunduddannelses formål.

Sundhed, ernæring, sommerferieaktivitet m.v.

§ 42. Undervisningen skal tilrettelægges, så sundhed, ernæring og motion indgår som en integreret del af alle dele af elevens uddannelse. Institutionen er forpligtet til vederlagsfrit at yde et eller flere daglige måltider mad til eleverne.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om sundhedstiltag, måltider m.v.

§ 43. Afholder institutionen mere end fire ugers sommerferie, skal der etableres aktivitetstilbud i denne periode for elever, som ikke har mulighed for at holde ferie. Dette kan omfatte intensiv undervisning i dansk og matematik. Der kan også tilrettelægges interessebetonede aktiviteter med et bredere alment kvalificerende sigte.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om indhold og tilrettelæggelse af aktivitetstilbud i sommerferien.

Kapitel 7

Rådgivning, fravigelse af loven, klage m.v.

Rådgivning

§ 44. Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser, der er nedsat i henhold til lov om erhvervsuddannelser, rådgiver undervisningsministeren om undervisningstilbud efter denne lov og afgiver indstilling til ministeren om regler fastsat i medfør af loven, om formularen til indgåelse af praktikaftaler efter § 18, stk. 2, samt om iværksættelse af forsøgsvirksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde efter § 45.

Fravigelse af loven

§ 45. Undervisningsministeren kan for en tidsbegrænset periode fravige lovens kapitel 3 og 4 med henblik på forsøgsvirksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde.

Stk. 2. Det er en betingelse, at forsøgsvirksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde ikke forringer elevernes muligheder for at gøre brug af deres forløb på forberedende grunduddannelse som grundlag for kompetencegivende uddannelse eller rettigheder i anden henseende.

Egenbetaling

§ 46. Undervisningen er vederlagsfri, og de undervisningsmidler, der er nødvendige for undervisningen, skal stilles til rådighed for eleverne uden betaling, jf. dog stk. 2 og § 47.

Stk. 2. Udsteder institutionen identifikationskort, studie-kort og lignende, som bevis for, at eleven er indskrevet på de uddannelser, institutionen udbyder, kan institutionen opkræve gebyr for udstedelse og fornyelse heraf, herunder ved bortkommet kort.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om, at eleverne i begrænset omfang selv anskaffer undervisningsmidler.

§ 47. Ved ekskursioner, der indgår som en del af undervisningen, kan eleverne afkræves betaling for deltagelse. Der kan dog ikke kræves betaling for udgifter, der vedrører undervisningen eller lærernes deltagelse. Rabat ydet i form af frirejser eller lignende skal fordeles til samtlige deltagere.

Stk. 2. Ekskursioner med deltagerbetaling, der alene vedrører forplejning og højst udgør 50 kr. (1998-niveau) pr. påbegyndt døgn pr. deltager, er omfattet af regler om mødepligt efter § 39. En elev kan ikke udelukkes fra deltagelse heri på grund af manglende deltagerbetaling.

Stk. 3. Institutionen skal tilbyde alternativ undervisning til elever, der ikke deltager i ekskursioner, som ikke er omfattet af mødepligt.

Stk. 4. Beløb efter stk. 2 reguleres hvert år med virkning fra den 1. august med satsreguleringsprocenten for det pågældende finansår, jf. lov om en satsreguleringsprocent. Det fremkomne beløb afrundes til nærmeste kronebeløb, der kan deles med 10. Regulering sker på grundlag af den på regule-

ringstidspunktet gældende grænse før afrunding. Når reguleringen efter afrunding giver anledning til en forhøjelse eller nedsættelse af beløbet, offentliggøres dette af undervisningsministeren på ministeriets hjemmeside.

Klage

§ 48. En elev kan klage til undervisningsministeren over institutionens afgørelser efter denne lov og regler udstedt i medfør heraf, når klagen vedrører retlige spørgsmål.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om adgangen til at klage og om fremgangsmåden herved, herunder klagefrist, og om, at klageadgangen i forhold til bestemte afgørelser ikke er begrænset til retlige spørgsmål. Ministeren kan i regler om klage over afgørelser i forbindelse med prøver og eksamen fastsætte, at omprøve og ombedømmelse kan resultere i en lavere karakter.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler om, at afgørelser, der i henhold til loven eller regler fastsat i medfør heraf træffes af uddannelser i kriminalforsorgen, jf. lov om institutioner for forberedende grunduddannelse, samt klage over prøver og bedømmelse heraf ved disse institutioner kan indbringes for undervisningsministeren. Klage kan dog altid indbringes for ministeren for så vidt angår retlige spørgsmål.

§ 49. Har undervisningsministeren bemyndiget en styrelse under Undervisningsministeriet til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt ministeren, kan styrelsens afgørelser ikke indbringes for ministeren.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om, at visse typer af afgørelser, der er truffet i henhold til bemyndigelsen, dog i et nærmere bestemt omfang kan indbringes for ministeren. Ministeren kan i den forbindelse fastsætte regler om adgangen til at klage og om fremgangsmåden herved.

Kapitel 8

Ikrafttrædelses- og territoriale bestemmelser

§ 50. Loven træder i kraft den 1. august 2019.

§ 51. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
  - 1.1. Lovforslagets formål
  - 1.2. Lovforslagets baggrund
  - 1.3. Lovforslagets hovedpunkter
2. Lovforslagets indhold
  - 2.1. Uddannelsens formål
    - 2.1.1. Gældende ret
    - 2.1.2. Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
  - 2.2. Udbud, optagelse, varighed m.v.
    - 2.2.1. Gældende ret
    - 2.2.2. Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
      - 2.2.2.1. Udbud og optagelse
      - 2.2.2.2. Uddannelsesstart m.v.
      - 2.2.2.3. Elevens uddannelsestid
  - 2.3. Uddannelsens struktur, indhold m.v.
    - 2.3.1. Gældende ret
    - 2.3.2. Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
      - 2.3.2.1. Uddannelsesspor
      - 2.3.2.2. Indholdet i de tre uddannelsesspor
      - 2.3.2.3. Skift af uddannelsesspor m.v.
      - 2.3.2.4. Forløbsplan
      - 2.3.2.5. Undervisningens tilrettelæggelse og specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand m.v.
      - 2.3.2.6. Erhvervstræning og kombinationsforløb
  - 2.4. Evaluering, prøver og beviser
    - 2.4.1. Gældende ret
    - 2.4.2. Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
  - 2.5. Underviserkompetencer
    - 2.5.1. Gældende ret
    - 2.5.2. Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
  - 2.6. Aktiv deltagelse, orden, trivsel m.v.
    - 2.6.1. Gældende ret
    - 2.6.2. Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
  - 2.7. Rådgivning
    - 2.7.1. Gældende ret
    - 2.7.2. Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
  - 2.8. Fravigelser af loven
    - 2.8.1. Gældende ret
    - 2.8.2. Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
  - 2.9. Klage, betaling m.v.
    - 2.9.1. Gældende ret

- 2.9.2. Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
  - 2.9.2.1. Klage
  - 2.9.2.2. Vederlagsfri undervisning
  - 2.9.2.3. Betaling ved ekskursioner
3. Regionale konsekvenser, herunder konsekvenser for landdistrikter
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
6. Administrative konsekvenser for borgerne
7. Miljømæssige konsekvenser
8. Forholdet til EU-retten
9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
10. Sammenfattende skema

1. Indledning

1.1. Lovforslagets formål

Regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti og Det Radikale Venstre (aftalepartierne) indgik den 13. oktober 2017 Aftale om bedre veje til uddannelse og job. Aftalen er siden blevet tiltrådt af Enhedslisten og Alternativet.

Med den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job ønsker aftalepartierne, at der etableres en nyt, samlet forberedende uddannelsestilbud til personer under 25 år, som har brug for forudgående faglig eller personlig opkvalificering for at kunne gennemføre en ungdomsuddannelse eller komme i beskæftigelse. Uddannelsestilbuddet ønskes benævnt forberedende grunduddannelse (FGU).

Lovforslaget har sammen med de samtidigt fremsatte forslag til lov om institutioner for forberedende grunduddannelse, forslag til lov om ændring af lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. (Kommunal indsats for unge under 25 år) samt forslag til lov om ændring af avu-loven, lov om befordringsrabat til uddannelsessøgende i ungdomsuddannelser m.v., lov om Danmarks Evalueringsinstitut, lov om forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne, lov om individuel boligstøtte og forskellige andre love og om ophævelse af lov om erhvervsgrunduddannelse m.v., lov om kombineret ungdomsuddannelse, lov om produktions-skoler og lov om Rådet for Ungdomsuddannelser (Ændringer som følge af lovgivning om forberedende grunduddannelse m.v.) til formål at gennemføre de dele af den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job, hvor lovgivning

vurderes at være nødvendig for at etablere den nye forberedende grunduddannelse. Øvrige initiativer, der forudsætter regulering, udmøntes administrativt med hjemmel i dels hidtidige bemyndigelsesbestemmelser, dels nye bestemmelser, som er indeholdt i dette lovforslag.

1.2. Lovforslagets baggrund

Den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job har udspring i arbejdet i Ekspertgruppen om bedre veje til en ungdomsuddannelse, som i januar 2016 blev nedsat af regeringen, som på daværende tidspunkt bestod af Venstre. Ekspertgruppen, som fortsatte sit arbejde under de efterfølgende regeringer, skulle komme med anbefalinger til, hvordan unges veje gennem uddannelse kan målrettes, så unges behov i højere grad tilgodeses, så frafald og dobbeltuddannelse minimeres, og så de unges veje ikke forsinkes unødigt. Ekspertgruppen afgav sine anbefalinger til regeringen i februar 2017.

Det anføres i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job, at det for samfundet er en kerneopgave at bane vejen for, at alle unge får et liv med uddannelse og job. De unge skal i højere grad rustes til at være herre i eget liv og indgå på arbejdsmarkedet og i samfundslivet. Langt de fleste unge i Danmark klarer sig godt og gennemfører en uddannelse og kommer efterfølgende i beskæftigelse. Men i hver skoleklasse er der år efter år også unge, som meget sent eller aldrig gennemfører en ungdomsuddannelse, og som aldrig opnår et stabilt fodfæste på arbejdsmarkedet. Næsten 50.000 unge under 25 år har ikke en ungdomsuddannelse og er ikke i uddannelse eller job. Særligt unge, der ikke kommer i gang umiddelbart efter grundskolen, har sværere ved senere i livet at få fodfæste i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet.

Aftalepartierne er på denne baggrund enige om, at der skal etableres en ny forberedende uddannelse til personer under 25 år, der har brug for forudgående faglig eller personlig opkvalificering for at kunne gennemføre en ungdomsuddannelse eller komme i beskæftigelse. Aftalepartierne ønsker dermed at fremme, at de unge møder et sammenhængende og målrettet forløb med klar progression for derefter at kunne påbegynde og gennemføre en ungdomsuddannelse eller komme i beskæftigelse.

Aftalepartierne er enige om, at en række af de eksisterende forberedende tilbud og uddannelser omlægges og erstattes med forberedende grunduddannelse. Det drejer sig om produktionsskoletilbud, kombineret ungdomsuddannelse og erhvervsgrunduddannelse, som efter den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job skal integreres i den nye uddannelse. Derudover drejer det sig om almen voksenuddannelse, ordblindeundervisning for voksne samt forberedende voksenundervisning, som ligeledes ønskes integreret i den nye uddannelse for de deltagere, som er i målgruppen for

den nye uddannelse. Overordnet er aftalens sigte med den nye forberedende grunduddannelse at gå fra et komplekst til et langt mere enkelt system.

Aftalepartierne ønsker, at forberedende grunduddannelse bygges op, så den imødekommer målgruppens mangfoldighed, og så den tilbyder målgruppen passende udfordringer og trygge rammer. Den nye uddannelse ønskes baseret på især de nuværende produktionsskoler værkstedspædagogik, der kombineret med voksenuddannelsessystemets almenundervisning skal ruste deltagerne fagligt, personligt og socialt til at gennemføre en ungdomsuddannelse eller at få varigt fodfæste på arbejdsmarkedet. Uddannelsen ønskes ligeledes opbygget om hold- og arbejdsfællesskaber, ligesom der skal være fokus på at skabe et attraktivt socialt liv for de unge. Der skal skabes rammer, som naturligt rummer fx fælles sociale arrangementer, musik, kreative aktiviteter, idrætsaktiviteter, museumsbesøg eller relevante ekskursioner.

Aftalepartierne er i denne henseende enige om, at det sociale liv også kan understøttes ved en madordning på skolen, fx som en del af produktionen fra skolens eventuelle køkkenværksted, samt en trivselspolitik, der bl.a. kan indeholde aktiviteter for forebyggelse af og opfølgning på mobning, herunder krænkende adfærd på de sociale medier.

Aftalepartierne er enige om, at institutionerne for forberedende grunduddannelse skal være forpligtet til at fremme sundhed og god ernæring, herunder at deltagerne får ordentlig mad og præsenteres for gode livsvaner, herunder ift. døgnrytme, motion og kost, og at det indgår som en integreret del af skoleforløbet – for eksempel i produktion af daglige måltider og de aktiviteter, der foregår på skolen. Initiativet ønskes udmøntet som en forpligtelse til at yde et eller flere daglige måltider mad.

Aftalepartierne er enige om at udvide den rådgivning, som Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser (REU) yder undervisningsministeren indenfor de grundlæggende erhvervsrettede uddannelser ud over erhvervsuddannelserne til at omfatte rådgivende kompetence på det forberedende område.

Aftalepartierne er enige om, at det er vigtigt med et dataetisk perspektiv i relation til omfanget af de informationer, der indhentes og følger de eleverne.

Aftalepartierne er enige om, at der opstilles følgende tre retningsgivende mål for forberedende grunduddannelse:

De unges overgang til uddannelse eller beskæftigelse: Andelen af unge, der opnår uddannelse, eller overgår direkte til ordinær uddannelse eller beskæftigelse efter forberedende grunduddannelse, skal løbende forbedres på skoleniveau.

De unges trivsel: Trivslen på forberedende grunduddannelse skal løbende styrkes. Udviklingen følges i en ny national obligatorisk årlig trivselsmåling.

De unges fravær: Institutionerne registrerer og arbejder målrettet med de unges fravær, herunder ved at afdække og afhjælpe årsagerne hertil.

Det anføres i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job, at det primære mål med forberedende grunduddannelse er at give de unge kompetencer til at gå i gang med en ordinær uddannelse. Sekundært er det målet at gøre de unge parate til at indgå på et ufaglært arbejdsmarked.

Aftalepartierne ønsker i denne henseende, at de unge skal uddanne sig, mens de er unge, og at tydeliggøre ambitionerne på de unges vegne. Aftalepartierne er derfor enige om en målsætning om, at alle 25 årige skal have gennemført en uddannelse, være i uddannelse eller være i beskæftigelse. Det betyder, at:

- I 2030 skal mindst 90 pct. af de 25-årige have gennemført en ungdomsuddannelse.
- I 2030 skal andelen af unge under 25 år, som ikke har tilknytning til uddannelse eller arbejdsmarkedet, være halveret.
- Alle unge under 25 år, der hverken er i gang med eller har fuldført mindst en ungdomsuddannelse skal kunne få en uddannelsesplan og skal gennem en opsøgende og opfølgende indsats tilbydes vejledning om mulighederne for at øge deres formelle kompetencer på kort og på længere sigt.

Aftalepartierne er desuden enige om, at målsætningen ledsages af følgende delmål, som giver en midtvejsstatus på målsætningens tiårige-perspektiv. I 2025 skal:

- 85 pct. af de 25-årige have gennemført en ungdomsuddannelse,
- Andelen af unge under 25 år, som ikke har tilknytning til uddannelse eller arbejdsmarkedet, være reduceret med minimum 20 pct.

For en nærmere beskrivelse af baggrunden for og indholdet af den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job og dens målsætninger henvises i øvrigt til selve aftalen, ekspertgruppens anbefalinger samt de ovennævnte samtidigt fremsatte lovforslag.

1.3. Lovforslagets hovedpunkter

Det foreslås at etablere et nyt uddannelses tilbud benævnt forberedende grunduddannelse (FGU). Efter lovforslaget samt det samtidigt fremsatte forslag til lov om ændring af lov om kommunal indsats for unge under 25 år vil forberedende grunduddannelse være et tilbud for primært personer under 25 år uden en ungdomsuddannelse, der har behov for

afklaring om og opkvalificering til deres fremtidige uddannelses- og beskæftigelsesvej.

Lovforslaget indeholder bestemmelser, som fastlægger formålet med og sætter rammerne i forhold til struktur, indhold m.v. for forberedende grunduddannelse.

Forberedende grunduddannelse vil efter lovforslaget bygge på styrkerne fra de eksisterende forberedende tilbud, men inden for en ny ramme i et inkluderende læringsmiljø, som imødekommer målgruppens mangfoldighed, og som tilbyder passende udfordringer og trygge rammer.

Det foreslås, at forberedende grunduddannelse erstatter en række af de nuværende forberedende tilbud for personer i målgruppen. Det drejer sig om produktionsskoletilbud, kombineret ungdomsuddannelse og erhvervsgrunduddannelse, som foreslås fuldt ud integreret i forberedende grunduddannelse, og som dermed vil ophøre som selvstændige uddannelses tilbud. Derudover drejer det sig om almen voksenuddannelse, ordblindundervisning for voksne samt forberedende voksenundervisning, som ligeledes foreslås integreret i forberedende grunduddannelse for personer i målgruppen, hvilket vil sige, at de vil bestå som selvstændige uddannelses tilbud for personer, som ligger uden for forberedende grunduddannelse-målgruppen.

Efter lovforslaget er formålet med forberedende grunduddannelse at give eleven kundskaber, færdigheder, afklaring og motivation til at gennemføre en ungdomsuddannelse eller opnå ufaglært beskæftigelse. Samtidig skal uddannelsen bl.a. styrke elevens selvstændighed samt personlige og sociale udvikling og kompetencer, bidrage til at fremme elevens sociale mobilitet og muligheder for at udvikle sit fulde potentiale uanset social baggrund, styrke elevens samfundsen-gagement, demokratiske dannelse og kompetencer til aktiv deltagelse i demokratiet og samfundslivet samt give eleven erfaringer med arbejde og samarbejde, indsigt i strukturen og arbejdsforholdene på en arbejdsplads samt kendskab til pligter og rettigheder i arbejdslivet og i samfundet.

Efter lovforslaget vil forberedende grunduddannelse bestå af tre uddannelsesspor – almen grunduddannelse, produktionsgrunduddannelse og erhvervsgrunduddannelse – som hver indeholder et basisniveau og op til tre efterfølgende undervisningsniveauer.

For almen grunduddannelse foreslås fagligheden primært forbundet med almene fag. Uddannelsens formål realiseres inden for en bred, almen fagrække tilrettelagt på en praksisrettet måde samt med helhedsorienteret undervisning, der går på tværs af fag.

For produktionsgrunduddannelse foreslås fagligheden primært forbundet med elevernes praktiske læringstilgang og forbundet med praktisk arbejde, værkstedsundervisning og opgaveløsning med henblik på reel produktion og afsætning af varer og tjenesteydelser, herunder som erhvervstræning i samarbejde med virksomheder. Uddannelsens formål realiseres endvidere inden for teoretisk undervisning i almene fag, som i størst muligt omfang integreres med det praktiske arbejde.

For erhvervsgrunduddannelse foreslås fagligheden primært forbundet med aftalebaseret virksomhedspraktik på ordinære arbejdspladser. Uddannelsens formål realiseres inden for inden for en fleksibel tilrettelæggelse af undervisningen, som understøtter praktiske færdigheder, der kan anvendes i virksomhedspraktikken.

Efter lovforslaget tilbydes forberedende grunduddannelse altovervejende til personer under 25 år, som den kommunale ungeindsats, jf. det samtidigt fremsatte forslag til lov om kommunal indsats for unge under 25 år, er vurderet egnet til optagelse på uddannelsen, som har opfyldt undervisningspligten i henhold til folkeskoleloven, og som ikke er optaget på eller ikke har gennemført en ungdomsuddannelse er i mere end halvtidsbeskæftigelse. Der lægges dog med lovforslaget op til, at forberedende grunduddannelse tillige kan tilbydes personer på 25 år og derover, for hvem den kommunale ungeindsats har vurderet, at dette vil være det mest virksomme uddannelses tilbud.

Det foreslås at etablere særlige afsøgningsforløb af kortere varighed, som inden en elevs påbegyndelse af forberedende grunduddannelse kan give den pågældende erfaringer med forskellige fagområder og som kan kvalificere den kommunale ungeindsats' vurdering af, om den forberedende grunduddannelse er det rette tilbud for den pågældende.

Efter lovforslaget vil forberedende grunduddannelse normalt have en samlet varighed på op til to år, og basisniveau og undervisningsniveauer hver en varighed på op til 20 uger, dog med mulighed for forlængelse efter nærmere vurdering.

Der lægges med lovforslaget op til, at institutioner, der er godkendt til at udbyde forberedende grunduddannelse, skal tilbyde et inkluderende læringsmiljø, der kan favne et bredt elevoptag og en stor mangfoldighed, hvor alle elever kan indgå, deltage og udvikles og som sikrer social, personlig og faglig progression.

Et inkluderende læringsmiljø forudsætter et fælles værdigrundlag og tilgang og fokus på dét, der har positiv betydning for elevernes læring og trivsel. Det indebærer en række krav til institutionernes organisering og samarbejdsformer, adgang til ressourcepersoner og den nærmere tilrettelæggelse af undervisningen bl.a. tydelig strukturering af uddannel-

sesdagen, visuel understøttelse, forudsigelighed og bistand til at bryde opgaver ned i mindre delopgaver for at fastholde overblik samt mulighed for deltagelse og evaluering på flere måder, som tager højde for målgruppens vanskeligheder og behov. Hermed er der bl.a. lagt op til en mere helhedsorienteret indsats for elever med ordblindhed.

For elever, der som følge af funktionsnedsættelse eller tilsvarende svære vanskeligheder har behov for specialpædagogisk bistand, herunder særlige støtteformer fx i form af hjælpemidler, skal der efter lovforslaget gives tilbud herom.

Herudover gives der med det foreslåede mulighed for, at elever, hvis funktionsnedsættelse, kroniske sygdom eller misbrugsbehandling hindrer fuld deltagelse i forberedende grunduddannelse, kan deltage på nedsat tid.

Der lægges med lovforslaget op til, at institutionen skal sikre, at en elevs forløbsplan fastlægger elevens uddannelsesspor, elevens niveaumæssige indplacering, uddannelsens enkeltelementer og målene herfor, herunder valgfag, kombinationsforløb, erhvervstræning og virksomhedspraktik, hvordan målene i uddannelsesplanen nås, samt hvordan eleven kan styrke sine personlige og sociale kompetencer med sigte på at begå sig på en arbejdsplads eller gennemføre et ungdomsuddannelsesforløb.

Efter lovforslaget skal alle, der optages på forberedende grunduddannelse, uanset udfordringer, opnå grundlæggende kompetencer i dansk og matematik. Institutionen skal samtidig sikre, at alle dele af undervisningen tilrettelægges struktureret, med tydelige rammer og klare instruktioner, herunder at eleverne møder tydelige mål, direkte instruktion og løbende tilbagemeldinger på deres arbejde. Institutionen skal endvidere sikre, at alle dele af undervisningen kombinerer teori og praksis bl.a. ved anvendelsesorienteret og praksisbaseret undervisning samt at eleverne på tværs af uddannelsesspor har mulighed for at udfolde deres kreative evner. It foreslås at skulle udgøre en integreret del af undervisningen.

Efter lovforslaget tilrettelægges basisniveauet i alle uddannelsesspor fleksibelt og omfatter undervisning i grundlæggende niveau i dansk og matematik, introduktion til uddannelsessporet samt relevante valgfag. På basisniveauet kan eleven efter det foreslåede frit og løbende skifte uddannelsesspor. På de efterfølgende undervisningsniveauer kan eleven skifte spor ved niveaustart.

Med hensyn til undervisningsniveauerne for de tre uddannelsesspor på forberedende grunduddannelse indeholder lovforslaget bestemmelser der bl.a. fastlægger de overordnede rammer i relation til indhold og struktur. Hertil kommer bestemmelser om kombinationsforløb, praktikforløb og erhvervstræningsforløb.

Endelig indeholder lovforslaget bestemmelser, der fastlægger de overordnede rammer i relation til evaluering, prøver, beviser m.v., underviserkompetencer, aktiv deltagelse i undervisningen, orden, trivsel, inddragelse af lokalsamfundet m.v. samt bestemmelser om rådgivning fra Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser.

Det bemærkes i øvrigt overordnet, at den behandling af personoplysninger, som efter lovforslaget vil være nødvendig i relation til den kommunale ungeindsats og de enkelte institutioner i sammenhæng med den foreslåede forberedende grunduddannelse skal ske under iagttagelse af reglerne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og den kommende databeskyttelseslov, herunder kravet om, at data skal være relevante og begrænsede til, hvad der er nødvendigt i forhold til de formål, der behandles og ikke opbevares længere end strengt nødvendigt. Personoplysninger skal således behandles på en måde, der sikrer tilstrækkelig datasikkerhed, integritet og fortrolighed.

Data vil efter lovforslaget ikke kunne overføres fra institution til institution i forbindelse med skift i forløb, uden at den registrerede er orienteret og meddeler samtykke hertil. Når den registrerede fylder 30 år, vil data i Ungedatabasen automatisk blive slettet og/eller afpersonaliseret. Data vil fortsat kunne anvendes til videnskabeligt og statistisk brug og arkivformål.

Som tilfældet er efter de gældende institutionslove på undervisningsområdet, vil der i relation til den foreslåede forberedende grunduddannelse blive lagt op til, at undervisningsministeren kan fastsætte yderligere regler om behandling af data og om tidsfrister for adgangen til og sletning/afpersonalisering af data m.v. i Ungedatabasen. Der henvises i denne henseende til det samtidigt fremsatte forslag til lov om institutioner for forberedende grunduddannelse.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Uddannelsens formål

2.1.1. Gældende ret

De love, som regulerer de eksisterende uddannelses tilbud, som foreslås integreret i forberedende grunduddannelse, indeholder alle formålsbestemmelser, som afspejler de overordnede formål for de pågældende uddannelser.

Efter § 1 i lov om produktionsskoler, jf. lovbekendtgørelse nr. 97 af 26. januar 2017, tilbyder produktionsskoler undervisningsforløb, som skal styrke deltagernes personlige ud-

vikling og forbedre deres muligheder i uddannelsessystemet og på det almindelige arbejdsmarked, herunder til beskæftigelse i fleksjob, i skånejob eller lignende. Tilbuddet skal endvidere bidrage til at udvikle deltagernes interesse for og evne til aktiv medvirken i et demokratisk samfund. Tilbuddet tilrettelægges med særligt henblik på, at den unge opnår kvalifikationer, der kan føre til gennemførelse af en erhvervskompetencegivende ungdomsuddannelse.

Efter § 1 i lov om kombineret ungdomsuddannelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 779 af 15. juni 2015, skal kombineret ungdomsuddannelse bidrage til, at den unge opnår personlige, sociale og faglige kompetencer, som giver grundlag for beskæftigelse på det lokale og regionale arbejdsmarked, og som tillige kan give grundlag for at fortsætte i kompetencegivende uddannelse. Desuden skal uddannelsen bidrage til at udvikle den unges interesse for og evne til aktiv medvirken i et demokratisk samfund.

Efter § 1 i lov om erhvervsgrunduddannelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 738 af 20. juni 2016, er formålet med erhvervsgrunduddannelse, at den unge opnår personlige, sociale og faglige kvalifikationer, som dels giver umiddelbar adgang til at fortsætte i en erhvervskompetencegivende uddannelse, dels giver grundlag for beskæftigelse på arbejdsmarkedet. Erhvervsgrunduddannelsen skal tillige bidrage til at udvikle den unges interesse for og evne til aktiv medvirken i et demokratisk samfund.

Af § 2 i lov om erhvervsgrunduddannelse fremgår blandt andet, at uddannelsen i videst muligt omfang tilrettelægges således, at deltageren udvikler sig personligt og som samfundsborger, får erfaringer med arbejde og samarbejde og indsigt i strukturen og arbejdsforholdene på en arbejdsplads samt kendskab til pligter og rettigheder i arbejdslivet og i samfundet.

Efter § 1 i lov om forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne, jf. lovbekendtgørelse nr. 96 af 26. januar 2017 er formålet med forberedende voksenundervisning at give voksne mulighed for at forbedre og supplere deres grundlæggende færdigheder med henblik på deres videre uddannelse og på at styrke deres forudsætninger for aktiv medvirken i alle sider af samfundslivet.

Efter § 1 i lov om almen voksenuddannelse og om anerkendelse af realkompetence i forhold til fag i almen voksenuddannelse, i uddannelsen til hf-eksamen og i uddannelsen til almen studentereksamen (avu-loven), jf. lovbekendtgørelse nr. 926 af 03. juli 2017 har almen voksenuddannelse til formål at styrke voksnes muligheder for videre uddannelse og at fremme deres interesse for at uddanne sig. Almen voksenuddannelse skal styrke kursistersnes faglige indsigt, viden og kompetencer samt deres kritiske sans. Gennem uddannelsen skal kursisterne tilegne sig mundtlige og skriftlige udtryks-

måder, der sætter dem i stand til at kommunikere nuanceret og målrettet. Kursisterne skal tillige lære at anvende forskellige arbejdsformer, og deres kreative og innovative evner skal udvikles. Undervisningen bygger på åndsfrihed, ligeværd og demokrati. Undervisningen tilrettelægges, så kursisterne styrker deres forudsætninger for aktiv medvirken i et demokratisk samfund. Uddannelsen skal bidrage til, at kursisterne med viden og holdninger kan handle i en lokal og global sammenhæng.

2.1.2 Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det er en del af den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job, at en række forberedende uddannelsesstilbud ønskes samlet i én lov med én fælles formålsbestemmelse. Det fremgår, at aftalepartierne er enige om, at den nye uddannelse skal give eleverne kundskaber, færdigheder, afklaring og motivation til at gennemføre en ungdomsuddannelse eller opnå ufaglært beskæftigelse.

Uddannelsen skal derudover styrke deres personlige og sociale kompetencer og demokratiske dannelse. Uddannelsen skal opbygge elevernes viden om og erfaringer med demokratiske processer i relation til det danske samfund og dets historie. Den skal styrke elevernes selvstændighed og kompetencer til aktiv deltagelse i samfundslivet som ligeværdige borgere i et demokratisk fællesskab med udgangspunkt i de pågældende elever. Sådanne kompetencer udvikles i skolens dagligdag gennem faglig undervisning, fællessamlinger og generel interaktion samt i arbejdsfællesskaber, hvor der skabes produkter til afsætning på markedsvilkår. Forberedende grunduddannelse skal ligesom på ungdomsuddannelserne styrke elevernes samfundsengagement og deltagelse i demokratiet. Derfor skal skolerne også være åbne for besøg og samarbejde med demokratiske ungdomsorganisationer på lige vilkår med alle andre.

Efter den politiske aftale om bedre veje er aftalepartierne endvidere enige om, at forberedende grunduddannelse skal bidrage til at fremme social mobilitet, og at alle elever skal have mulighed for at udvikle deres fulde potentiale uanset social baggrund. Forberedende skal hovedsageligt forberede eleverne til en erhvervsuddannelse, men skal også give mulighed for undervisning, der kan kvalificere til optagelse på hf og andre gymnasiale uddannelser. Samtidig skal uddannelsen give mulighed for, at en mindre gruppe elever får et kvalificeret fundament for – med et kompetencebevis i hånden – at opnå beskæftigelse på et ufaglært arbejdsmarked.

Henset hertil samt til, at de love, som regulerer de uddannelsesstilbud, som foreslås integreret i forberedende grunduddannelse, allerede indeholder formålsbestemmelser, foreslås med lovforslagets kapitel 1 en beskrivelse, som afspejler de overordnede formål for forberedende grunduddannelse.

Der lægges op til at basere formålsbestemmelserne på den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job, dog i et vist omfang suppleret med elementer fra de gældende bestemmelser i de eksisterende uddannelsesstilbud. Formålsbestemmelserne indgår som lovforslagets §§ 1-3.

Det foreslås, at forberedende grunduddannelses to grundlæggende hovedformål vægtes som i den politiske aftale, hvilket dermed vil være at sætte eleven i stand til enten at gennemføre en ungdomsuddannelse eller at opnå beskæftigelse som ufaglært på arbejdsmarkedet. Med hensyn til den del af formålet, som vedrører videre uddannelse, lægges op til, at forberedende grunduddannelse hovedsageligt skal sigte på at forberede eleven til en erhvervsuddannelse, men at den også skal rumme mulighed for, at eleven kan afslutte uddannelsen på et niveau, der kvalificerer eleven til optagelse på en gymnasial ungdomsuddannelse, primært hf.

Det foreslås endvidere i overensstemmelse med den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job, at forberedende grunduddannelse bl.a. skal styrke elevernes personlige og sociale udvikling, sociale mobilitet, samfundsengagement og erfaringer med demokratiske processer i relation til det danske samfund og dets historie samt give eleverne erfaringer med og indsigt i strukturen og arbejdsforholdene på en arbejdsplads, herunder kendskab til pligter og rettigheder i arbejdslivet og i samfundet.

Der henvises til lovforslagets §§ 1-3 og bemærkningerne hertil.

2.2. Udbud, optagelse, varighed m.v.

2.2.1. Gældende ret

De uddannelser, der erstattes af den forberedende grunduddannelse, udbydes i dag især af produktionsskoler og voksenuddannelsescentre, og i mindre grad af erhvervsuddannelser og forskellige institutioner med driftsoverenskomst med et voksenuddannelsescenter om udbud af forberedende voksenuddannelse eller ordblindeundervisning.

De love, som regulerer de eksisterende uddannelsesstilbud, som foreslås integreret i forberedende grunduddannelse, indeholder i forhold til hinanden relativt differentierede bestemmelser om deltagelse i undervisning, optagelse, varighed m.v. Denne differentiering er et udtryk for de pågældende loves formål, de omhandlede uddannelsers forskellige profiler og målene med undervisningen samt de forskelle, der findes i uddannelsernes målgrupper.

Efter § 1, stk. 1, i lov om produktionsskoler tilbydes et produktionsskoleundervisningsforløb til unge under 25 år, som ikke har gennemført en ungdomsuddannelse, og som ikke

umiddelbart har forudsætninger for at påbegynde en sådan uddannelse.

Med hensyn til uddannelsens varighed fremgår af § 11, stk. 2, i lov om produktionsskoler, at der ved beregningen af årselever for den enkelte deltager højst kan medregnes et års produktionsskoleophold, herunder tidligere ophold på samme eller andre produktionsskoler samt eventuelle forløb som led i en fri ungdomsuddannelse.

Efter § 2, stk. 2, i lov om kombineret ungdomsuddannelse tilrettelægges denne uddannelse for unge under 25 år, der har afsluttet 9. eller 10. klasse eller tilsvarende, ikke har gennemført en kompetencegivende ungdomsuddannelse, ikke har forudsætninger for at påbegynde en erhvervsuddannelse eller gymnasial uddannelse og er motiverede for uddannelse.

Efter § 3, stk. 1, i lov om kombineret ungdomsuddannelse er optagelse betinget af, at Ungdommens Uddannelsesvejledning i bopælskommunen har vurderet, at den pågældende er omfattet af målgruppen, jf. § 2, stk. 2, og kan rummes inden for det antal uddannelsespladser, der er fastsat for det såkaldte lokale dækningsområde. Efter samme bestemmelses stk. 3 kan undervisningsministeren fastsætte nærmere regler om adgang og optagelse til uddannelsen, herunder om faste optagelsesterminer. Denne bemyndigelse er udmøntet i bekendtgørelse nr. 793 af 23. juni 2015 om kombineret ungdomsuddannelse, som i kapitel 2 indeholder supplerende regler om adgang og optagelse til uddannelsen. Kombineret ungdomsuddannelse kan som udgangspunkt have en varighed af 4 gange $\frac{1}{2}$ år, idet elevens uddannelsesplan fastlægger den konkrete varighed af uddannelsesforløbet, jf. § 3, stk. 2, henholdsvis § 9, stk. 1, i sammenhæng.

Efter § 1, stk. 2, i lov om erhvervsgrunduddannelse m.v. tilrettelægger kommunalbestyrelsen i samarbejde med de lokale uddannelsesinstitutioner denne uddannelse for unge under 30 år, der bor i kommunen, ikke er under uddannelse, herunder i produktionsskoleforløb, eller i beskæftigelse og ikke har forudsætninger for umiddelbart at gennemføre en anden kompetencegivende ungdomsuddannelse.

Efter § 3, stk. 1, i lov om erhvervsgrunduddannelse varer uddannelsen 2 år, hvoraf mindst 20 uger og højst 40 uger er skoleundervisning. Uddannelsen kan i særlige tilfælde forlænges med indtil 1 års praktikuddannelse. Det fremgår dog af bestemmelsens stk. 2, at uddannelsens varighed kan ned sættes til 18 måneder for unge, der er fyldt 19 år, og som har haft mindst 6 måneders forudgående beskæftigelse på fuld tid.

Efter § 2, stk. 1, i lov om forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne har alle, der er fyldt 18 år, og som har forudsætninger for at følge undervisningen

med udbytte, adgang til forberedende voksenundervisning. Efter samme bestemmelses stk. 2, kan undervisningsministeren fastsætte nærmere regler om fravigelse af aldersbetingelsen på 18 år. Denne bemyndigelse er udmøntet i § 12, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1776 af 27. december 2016 om undervisning m.v. inden for forberedende voksenundervisning som fastlægger, at aldersgrænsen på 18 år i en række tilfælde kan fraviges.

Efter § 2 a i lov om forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne har alle med basale vanskeligheder med at tilegne sig skriftsproget, som har forudsætninger for at følge ordblindeundervisningen med udbytte, efter undervisningspligtens ophør adgang til ordblindeundervisningen.

Efter § 5, stk. 1, i lov om forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne skal alle, der opfylder kravene i § 2 og § 2 a, inden for en rimelig geografisk afstand kunne modtage undervisning i henhold til loven. Undervisningen udbydes således, at der inden for regionen gives et tilstrækkeligt tilbud på grundlag af undervisningsbehovet. Efter samme bestemmelses stk. 3 udbydes forberedende voksenundervisning mindst fire gange om året udbydes forberedende voksenundervisning på alle trin af mindst to uddannelsesinstitutioner m.v. inden for naturlige geografiske områder. Efter bestemmelsens stk. 4 fastsætter undervisningsministeren nærmere regler om geografisk afstand i henhold til stk. 1 og om geografisk område i henhold til stk. 3. Denne bemyndigelse er udmøntet i § 14 i bekendtgørelse om undervisning m.v. inden for forberedende voksenundervisning, som nærmere afgrænser begreberne rimelig geografisk afstand henholdsvis geografisk dækningsområde.

Efter § 2, stk. 1, i lov om almen voksenuddannelse og om anerkendelse af realkompetence i forhold til fag i almen voksenuddannelse, i uddannelsen til hf-eksamen og i uddannelsen til almen studentereksamen (avu-loven) skal undervisningsministeren sikre, at alle, der er fyldt 18 år, inden for en rimelig geografisk afstand fra deres bopæl kan modtage undervisning i henhold til loven. Efter samme bestemmelses stk. 2 kan unge under 18 år, der har opfyldt undervisningspligten, modtage undervisning i henhold til loven, hvis uddannelsesforløbet er et led i en uddannelsesplan, der er udarbejdet i samarbejde mellem den unge, forældremyndighedens indehaver og Ungdommens Uddannelsesvejledning. Efter bestemmelsens stk. 3 i afgør uddannelsesinstitutionen ud fra en vurdering af ansøgerens forudsætninger, om vedkommende kan optages og på hvilket niveau. Undervisningsministeren kan fastsætte regler herom. Denne bemyndigelse er udmøntet i bekendtgørelse nr. 487 af 16. maj 2017 om almen voksenuddannelse (avu-bekendtgørelsen), som i kapitel 8 indeholder supplerende regler om optagelse på uddannelsen. Da almen voksenuddannelse er tilrettelagt som enkeltfagsundervisning, findes der ikke specifikke bestemmelser om uddannelsens varighed i lov om almen voksenud-

dannelse og om anerkendelse af realkompetence i forhold til fag i almen voksenuddannelse, i uddannelsen til hf-eksamen og i uddannelsen til almen studentereksamen (avu-loven).

Efter §§ 17-19 i lov om almen voksenuddannelse og om anerkendelse af realkompetence i forhold til fag i almen voksenuddannelse, i uddannelsen til hf-eksamen og i uddannelsen til almen studentereksamen (avu-loven) kan institutionen give en kursist merit for dele af undervisningen, herunder tilrettelægge særlige forløb med kortere uddannelsestid. Institutionen kan endvidere give merit for fag, der kan indgå i en almen forberedelseseksamen. Det fremgår endelig, at undervisningsministeren kan fastsætte regler om merit, herunder om, i hvilket omfang meriterede fag kan indgå i en almen forberedelseseksamen. Denne bemyndigelse er udmøntet i bekendtgørelse om almen voksenuddannelse (avu-bekendtgørelsen), som i kapitel 10 og bilag 53 indeholder regler om merit, herunder dokumentationskrav. Det fremgår, at der forudsættes en konkret vurdering af den enkelte elevs særlige faglige og studiemæssige kvalifikationer. Det fremgår endvidere, at institutionen på baggrund af et skøn ved udstedelsen af bevis for almen forberedelseseksamen kan give merit for et fag, herunder fag der ikke er omfattet af avufagrækken, idet der dog kan gives merit uden karakteroverførsel for 1-2 fag svarende til, at mindst 3 fag skal være bestået og bedømt efter bekendtgørelse nr. 343 af 8. april 2016 om prøver og eksamen i de almene og studieforberedende ungdoms- og voksenuddannelser.

2.2.2 Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.2.2.1 Udbud og optagelse

Det fremgår af den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job, at forberedende grunduddannelse skal henvende sig til personer under 25 år uden en ungdomsuddannelse. Efter aftalen skal forberedende grunduddannelse således være et tilbud for personer, der har behov for afklaring om deres fremtidige uddannelses og beskæftigelsesvej. Uddannelse skal efter den politiske aftale udbydes af en række nyetablerede institutioner for forberedende grunduddannelse.

Det fremgår samtidig af den politiske aftale, at der dog skal være mulighed for at dispensere fra aldersgrænsen på 25 år, hvis det vurderes, at en forberedende grunduddannelse vil være det mest virksomme tilbud for en person på 25 år eller derover, forudsat at den pågældende er indforstået hermed.

Det fremgår endvidere af den politiske aftale, at personer under 25 år, der alene skal forbedre deres niveau i dansk og/matematik for at opfylde adgangskravene til en erhvervsuddannelse overgangskravene til hovedforløbet i en erhvervsuddannelse løbende skal kunne tilbydes denne opkvalificering i regi af forberedende grunduddannelse.

Formålet med forberedende grunduddannelse er således at give personer i målgruppen en reel vej frem mod at påbegynde og gennemføre et studie eller erhvervskompetencegivende uddannelse eller opnå varig tilknytning til arbejdsmarkedet.

Der lægges i det samtidigt fremsatte forslag til lov om institutioner for forberedende grunduddannelse op til, at den forberedende grunduddannelse alene kan udbydes af de institutioner, der fremgår af en ny institutionslov for forberedende grunduddannelse. Der henvises i denne sammenhæng til det samtidigt fremsatte forslag til lov om institutioner for forberedende grunduddannelse.

Det foreslås med hensyn til optagelse, at den primære adgangsbetingelse til forberedende grunduddannelse for personer under 25 år bliver, at den kommunale ungeindsats har målgruppevurderet den pågældende til uddannelsen og vedkommende kan profitere af uddannelsen. Der henvises i denne sammenhæng til det samtidigt fremsatte forslag til lov om ændring af lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. (Kommunal indsats for unge under 25 år).

Det foreslåede imødekommer den politiske aftale, idet forberedende grunduddannelse herved primært vil være rettet mod personer under 25 år, der kan profitere af tilbuddets indhold. Den kommunale ungeindsats skal således foretage en samlet afvejning af mulige tilbud og indsatser, som kan bringe den pågældende tættere på job og uddannelse, herunder mulige tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats. Det gælder uanset vedkommendes aktuelle situation og forsørgelsesgrundlag.

Målgruppevurderingen, som foretages af den kommunale ungeindsats, er en helhedsvurdering, der vil være baseret på et konkret skøn og inddrage objektive forhold, såsom om den pågældende opfylder adgangskrav til ungdomsuddannelserne, om der er udfordringer af social eller personlig karakter, karakterer fra folkeskolen, erfaringer fra brobygning på uddannelsesinstitutioner, praktik i virksomheder og af søgningsforløb på forberedende grunduddannelse eller lignende.

Målgruppevurderingen skal ske i samarbejde med den pågældende, så der skabes størst mulig sikkerhed for at den unge tager ejerskab til uddannelsesplanen.

For nogle vil en kortvarig virksomhedspraktik, et brobygningsforløb på en erhvervsskole, et mentorforløb eller et kortere forløb med opkvalificering i dansk/matematik således være tilstrækkeligt til at afklare og opkvalificere dem til at påbegynde eller genoptage en ordinær ungdomsuddannelse. For andre vil et længere forløb på forberedende grunduddannelse være den bedste vej.

Der henvises i relation til målgruppevurdering m.v. i øvrigt til det samtidigt fremsatte forslag til lov om ændring af lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. (Kommunal indsats for unge under 25 år).

Det bemærkes, at der ikke i relation til optagelse på forberedende grunduddannelse stilles krav om fx afsluttet 9. klasse eller 10. klasse eller andre tilsvarende prøver med et bestemt resultat for at komme i betragtning til forberedende grunduddannelse. I praksis vil denne tilgang sandsynligvis indebære, at en del af målgruppen vil have et lavt fagligt niveau i visse fag. En del af formålet med forberedende grunduddannelse er imidlertid at sikre relevante og sammenhængende undervisningstilbud, som tager afsæt i sådanne forhold, og som giver de svagest stillede elever en realistisk vej til uddannelse eller beskæftigelse.

Det foreslås endvidere i overensstemmelse med den politiske aftale, at personer under 25 år, som efter den kommunale ungeindsats' vurdering alene har behov for at forbedre deres niveau i en række fag for enten at opfylde adgangskrav til en erhvervsuddannelse eller imødekomme overgangskrav til en erhvervsuddannelses hovedforløb skal have ret til at modtage denne undervisning på forberedende grunduddannelses basisniveau.

Den foreslåede forberedende grunduddannelse omfatter på den anførte baggrund som udgangspunkt ikke personer på 25 år og derover samt personer under 25 år, der er i gang med eller har gennemført en ungdomsuddannelse, eller som minimum er i halvtidsbeskæftigelse.

Det bemærkes hertil, at det foreslåede ikke vil afskære personer under 25 år, der er i beskæftigelse eller på anden måde er selvforsørgende, men som mangler forudsætninger for at gennemføre en ungdomsuddannelse, muligheden for at blive målgruppevurderet til forberedende grunduddannelse, hvis de ønsker det. Det er dermed ikke en forudsætning, at man siger sit arbejde op for at kunne komme i betragtning til forberedende grunduddannelse.

I overensstemmelse med den politiske aftale foreslås der en undtagelsesbestemmelse, hvorefter forberedende grunduddannelse kan tilbydes personer på 25 år og derover, for hvem den kommunale ungeindsats har vurderet, at dette vil være det mest virksomme uddannelses tilbud, og den pågældende er indforstået hermed. Det foreslås endvidere, at de foreslåede betingelser for personer under 25 år, hvorefter den pågældende ikke må være i gang med eller have gennemført en ungdomsuddannelse og som minimum kun må være i halvtidsbeskæftigelse, skal gælde tilsvarende for personer over 25 år.

Den foreslåede undtagelsesbestemmelse har endvidere sammenhæng med, at den nuværende erhvervsgrunduddannelse (egu), har en målgruppe op til 30 år. Da den nuværende erhvervsgrunduddannelse (egu) i sin nuværende form foreslås fuldt ud videreført i forberedende grunduddannelse og dermed ophører som et selvstændigt uddannelses tilbud, er det hensigtsmæssigt, at den kommunale ungeindsats får mulighed for at dispensere fra aldersgrænsen på 25 år, hvis det vurderes, at tilbuddet vil være det mest virksomme tilbud, og den pågældende selv er indforstået hermed. Der lægges således op til et betydeligt element af inddragelse af de omhandlede personer, ligesom det forudsættes, at der bliver tale om konkrete og individuelle vurderinger og afgørelser.

Det foreslåede indebærer i overensstemmelse med den politiske aftale i øvrigt, at personer, som har afbrudt forberedende grunduddannelse, vil have mulighed for at påbegynde igen, hvis dette skønnes hensigtsmæssigt, fx personer, der falder fra en ungdomsuddannelse efter et forløb på forberedende grunduddannelse, dels sikrer, at personer, som fylder 25 år, inden den forberedende grunduddannelses slutmål er nået, kan færdiggøre det planlagte uddannelsesforløb.

Det foreslåede indebærer ligeledes, at elever, som har opbrugt uddannelses tiden på forberedende grunduddannelse, ikke kan optages på ny. For de elever, som har udtømt deres muligheder i forberedende grunduddannelse, må kommunen i stedet benytte andre uddannelses- eller uddannelses tilbud for den pågældendes videre færd. Det kan fx være ophold på frie fagskoler, højskoler eller eventuelt Træningsskolernes arbejdsmarkedsuddannelser (TAMU) eller den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse (STU), hvis den unge er i målgruppen herfor.

Det bemærkes, at personer på 25 år og derover samt personer under 25 år i beskæftigelse fortsat vil have mulighed for at benytte sig af de eksisterende muligheder for faglig opkvalificering i voksen og efteruddannelsessystemet, herunder almen voksenuddannelse, forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne.

Det er endelig medtaget en bestemmelse, som efter anmodning fra den kommunale ungeindsats giver institutionen mulighed for at tilbyde potentielle elever et afsøgningsforløb inden påbegyndelse af forberedende grunduddannelse. Hensigten med det foreslåede er dels at give potentielle elever erfaringer med forskellige fagområder på forberedende grunduddannelse, dels at give mulighed for, at der som led i optagelsesproceduren kan foretages en vurdering en potentiel elevs praktiske og teoretiske kompetencer, dvs. en realkompetencevurdering.

Det foreslåede giver mulighed for at kvalificere den endelige vurdering af, hvorvidt en person kan profitere af at blive optaget på uddannelsen. Det foreslåede afsøgningsforløb er

således et supplement til kommunens målgruppevurdering. Den vurdering, som foretages i det foreslåede afsøgningsforløb, vil samtidig kunne danne grundlag for beslutningen om, hvilket basisforløb, forberedende grunduddannelse skal påbegyndes med. Det vurderes, at det foreslåede afsøgningsforløb vil udgøre et betydeligt løft set i forhold til eksisterende praksis, hvor ansøgere til de forberedende tilbud blot tilbydes en vejledningssamtale forud for optagelse.

Der henvises til lovforslagets §§ 3-6 og bemærkningerne hertil.

2.2.2.2. Uddannelsesstart m.v.

Det fremgår af den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job, at forberedende grunduddannelse skal kunne indledes med et afsøgningsforløb, der kan vare op til to uger.

Det fremgår endvidere af den politiske aftale, at der skal være løbende optag på basisniveauer på forberedende grunduddannelse, mens der på undervisningsniveauer skal være optag to gange om året på almen grunduddannelse og normalt to gange om året på produktionsgrunduddannelse og erhvervsgrunduddannelse, medmindre individuelle hensyn tilsiger, at eleven bør optages på et andet tidspunkt.

Det fremgår endvidere af den politiske aftale, at forberedende grunduddannelse skal være fleksibel, herunder at der skal være forskellige på- og afstigningsniveauer.

Det foreslås i overensstemmelse med den politiske aftale, at der under hensyn til den enkelte elevs behov bliver løbende optag på afsøgningsforløb, basisniveauer samt undervisning, der alene sigter på at forbedre en elevs niveau i en række fag for enten at opfylde adgangskrav eller overgangskrav til hovedforløb i forhold til en erhvervsuddannelse, som beskrevet oven for i afsnit 2.2.2.1.

Det foreslåede løbende optag til basisniveauer på forberedende grunduddannelse er i overensstemmelse med den politiske aftale. Den politiske aftale indeholder ikke specifikke tilkendegivelser om frekvensen for optag i relation til afsøgningsforløb og den omtalte undervisning med henblik på at opfylde adgangskrav eller overgangskrav til hovedforløb i forhold til en erhvervsuddannelse. Henset til karakteren af og sigtet med afsøgningsforløb og den omtalte forberedende undervisning, som i øvrigt foreslås at finde sted på forberedende grunduddannelses basisniveau, findes det også i denne henseende hensigtsmæssigt med løbende optag.

Det løbende optag på basisniveauer m.v. vil endvidere sikre, at forberedende grunduddannelse kan tage imod en egnet elev, så snart vedkommende har behov og er klar til at begynde på et uddannelsesforløb.

Det foreslås, at optag på undervisningsniveauer finder sted to gange om året, medmindre individuelle hensyn tilsiger, at eleven optages på et andet tidspunkt. Det foreslås herudover indsat en bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter undervisningsministeren kan fastsætte supplerende regler herom, hvilket navnlig vil sige retningslinjer for, hvilke individuelle hensyn der kan tilsige, at en elev optages på et andet tidspunkt end de to fixerede optagelsestidspunkter. Dette vil efter omstændighederne også kunne omfatte personer, der flytter midt i et uddannelsesforløb har mulighed for at starte umiddelbart på en anden skole.

Det bemærkes hertil supplerende, at det i det samtidigt fremsatte forslag til lov om institutioner for forberedende grunduddannelser er foreslået, at hver institution får et geografisk dækningsområde bestående af et antal kommuner, hvor institutionen har en udbudspligt samt pligt til at optage alle målgruppevurderede elever med hjemsted i dækningsområdet, dog sådan at elever kan ønske en anden institution og har ret hertil, hvis der er plads.

Det foreslås i overensstemmelse med den politiske aftale, at eleven skal indtræde i forberedende grunduddannelse på det basis- eller undervisningsniveau, som svarer til elevens forudsætninger. Det foreslås endvidere, at eleven fortsætter i uddannelsen, indtil slutmålet er nået. Det foreslås herudover indsat en bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter undervisningsministeren kan fastsætte supplerende regler om indplacering på undervisningsniveau og slutmålsvurdering.

Det vurderes vigtigt, at forberedende grunduddannelse møder den enkelte elev der, hvor vedkommende er. Forberedende grunduddannelses opbygning bør således sikre, at den enkelte elev kan begynde og afslutte på det niveau, som er det rigtige for eleven. Dette princip tilgodeses med forslaget om, at eleven går ind i uddannelsen på det niveau, som passer til eleven, og fortsætter, indtil slutmålet er nået, eller når det vurderes, at eleven er klar til at påbegynde og gennemføre en erhvervsuddannelse, en gymnasial uddannelse eller opnå fast tilknytning til arbejdsmarkedet.

Der henvises til lovforslagets § 7 og bemærkningerne hertil.

2.2.2.3. Elevens uddannelsestid

Det fremgår af den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job, at forberedende grunduddannelse skal have en varighed på maksimalt to år. Det fremgår dog samtidig, at varigheden skal kunne forlænges, når særlige pædagogiske, faglige eller personlige forhold taler herfor.

I relation til forlængelse af varigheden følger det af den politiske aftale, at dette maksimalt kan gives i et omfang, der for den enkelte institution svarer til 10 pct. af den samlede akti-

vitet. Hertil kommer, at kommunerne derudover skal have mulighed for at forlænge et uddannelsesforløb ud over to år, såfremt kommunen vurderer at dette er hensigtsmæssigt. Det fremgår af aftalen, at institutionen i givet fald skal kunne opkræve betaling af kommunen.

Det fremgår endvidere af den politiske aftale, at hvert niveau som udgangspunkt har en varighed af 20 uger, idet der dog skal være mulighed for fleksibilitet i varigheden på det enkelte niveau, hvis individuelle forhold taler herfor.

Det fremgår endelig af den politiske aftale, at der for elever, hvis funktionsnedsættelse, kroniske sygdom eller misbrugsbehandling hindrer fuld deltagelse, skal være mulighed for at deltage på nedsat tid.

Det foreslås i overensstemmelse med den politiske aftale, at forberedende grunduddannelse har en samlet varighed på op til to år, og at basis- og undervisningsniveauer har hver en varighed på op til 20 uger. Det fremgår i øvrigt af det samtidigt fremsatte forslag til lov om ændring af lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. (Kommunal indsats for unge under 25 år), at er afsøgningsforløb kan have en varighed på op til to uger. Afsøgningsforløb ligger således udover den tid, der i øvrigt er afsat til forberedende grunduddannelse.

Det foreslås i tilknytning hertil, at varigheden af en elevs samlede uddannelsesforløb fastlægges nærmere ud fra elevens forudsætninger og behov med henblik på at få eleven i ungdomsuddannelse eller beskæftigelse hurtigst muligt. Elevens samlede uddannelsesforløb skal efter det foreslåede sammensættes af niveauer med normerede varigheder i forhold til indgangsniveau og mål for uddannelsesforløbet. Fastlæggelse af varigheden af elevens samlede uddannelsesforløb skal tage udgangspunkt i den pågældendes faglige, personlige og sociale forudsætninger samt det mål, der af den kommunale ungeindsats fastlægges i den unges uddannelsesplan, jf. det samtidigt fremsatte forslag til lov om ændring af lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. (Kommunal indsats for unge under 25 år).

Det foreslåede indebærer, at en elev kan afslutte et forløb på forberedende grunduddannelse, når det er relevant for den enkelte i forhold til at påbegynde en ungdomsuddannelse eller komme i beskæftigelse.

For elever, hvis mål er at opnå erhvervskompetence svarende til den nuværende erhvervsgrunduddannelse, foreslås det at etablere mulighed for at forlænge det sidste undervisningsniveau af den foreslåede nye erhvervsgrunduddannelse med maksimalt 1 år over den normerede tid, dog således, at dette alene sker som virksomhedspraktik.

Det foreslås i overensstemmelse med den politiske aftale, at institutionen kan forlænge varigheden af en elevs samlede uddannelsesforløb, når særlige pædagogiske, faglige eller personlige forhold taler herfor og dette fremgår af uddannelsesplanen. Forlængelse kan efter det foreslåede maksimalt gives i et omfang, der svarer til 10 pct. af institutionens samlede aktivitet. Da en sådan ændring altid vil have økonomiske konsekvenser for det offentlige, foreslås det, at institutionens beslutning om forlængelse skal godkendes af den kommunale ungeindsats.

De særlige pædagogiske, faglige eller personlige forhold, der kan tale for at forlænge varigheden af forberedende grunduddannelse ud over grænsen på to år, kan fx være i forhold til elever, der er ramt af sygdom, har et misbrug eller på anden måde er særlig udsat, eller som efter en konkret vurdering kun mangler det sidste faglige eller praktiske uddannelseselement, for at kunne få et uddannelsesbevis. Der kan tillige være forløb, som i særlige tilfælde forlænges med henblik på at undgå, at der opstår pauser i elevens uddannelsesforløb. Som allerede nævnt, foreslås det dog som en betingelse, at dette kan holdes inden for et omfang, der for den enkelte institution svarer til 10 pct. af den samlede aktivitet.

Det foreslås i overensstemmelse med den politiske aftale, at kommunen derudover skal kunne forlænge varigheden af en elevs samlede uddannelsesforløb ud over to år, hvis dette vurderes hensigtsmæssigt. De forlængelsesgrunde, som er omtalt i relation til de foreslåede forlængelser, som kan foretages af institutionerne, vil efter omstændighederne kunne finde tilsvarende anvendelse i relation til kommuners beslutning om forlængelse.

Det foreslås i overensstemmelse med den politiske aftale, at elever, hvis funktionsnedsættelse, kroniske sygdom eller misbrugsbehandling forhindrer fuld deltagelse, skal kunne deltage på nedsat tid på basisniveauet. Det vil efter lovforlaget også i disse tilfælde være en forudsætning, at den kommunale ungeindsats har vurderet, at en forberedende grunduddannelse efter de givne omstændigheder vil være det mest virksomme uddannelses tilbud for den pågældende elev. Det er hensigten, institutionen træffer beslutning om eventuel reduktion af den ugentlige undervisningstid for den enkelte elev. Reduktion af undervisningstiden vil skulle fremgå af uddannelsesplanen efter aftale med den kommunale ungeindsats.

Det foreslås i overensstemmelse med den politiske aftale, at kommunen i sådanne tilfælde afholder den øgede udgift til elevens uddannelsesforløb, herunder forsørgelse. Det foreslåede vil samtidig indebære, at det vil være muligt for elever med funktionsnedsættelser m.v. at deltage på nedsat tid i erhvervstræning og virksomhedspraktik, hvis funktionsnedsættelse m.v. hindrer fuld deltagelse, og praktikpladsen er indforstået med en reduktion af antallet af timer pr. uge.

Praktikperioden skal i så fald tilpasses, så den samlede praktiktid er uændret.

Der henvises til lovforslagets §§ 8 og 9 og bemærkningerne hertil.

2.3. Uddannelsens struktur, indhold m.v.

2.3.1. Gældende ret

De love, som regulerer de eksisterende uddannelses tilbud, som foreslås integreret i forberedende grunduddannelse, indeholder i forhold til hinanden relativt differentierede bestemmelser om uddannelsernes struktur, indhold m.v. Denne differentiering er et udtryk for de pågældende loves formål, deres forskellige profiler og målene med undervisningen samt de forskelle, der findes i uddannelsernes målgrupper.

Efter § 1, stk. 5, i lov om produktionsskoler udarbejdes ved optagelsen en plan for den enkelte deltagers forløb. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler herom. Denne bemyndigelse er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1162 af 08. oktober 2015 om indhold og tilrettelæggelse af produktionsskoletilbud m.v., som i kapitel 3 indeholder regler om deltagerens individuelle forløbsplan.

§ 2, stk. 2-9, i lov om produktionsskoler fastlægger indhold m.v. af produktionsskoletilbud. Produktionsskoletilbud omfatter praktisk arbejde, produktion og teoretisk undervisning i tilknytning hertil. Undervisningen tilrettelægges som heltidsundervisning, og i tilbuddet skal indgå uddannelses- og erhvervsvejledning. Den teoretiske undervisning skal være af betydeligt omfang og i størst muligt omfang integreres med det praktiske arbejde. Tilbuddet skal fortrinsvis have relation til fagområder inden for de erhvervskompetencegivende ungdomsuddannelser. For elever, der gennemfører et produktionsskoleforløb på mere end 3 måneder, skal der i forløbet indgå meritgivende kombinationsforløb til kompetencegivende uddannelse, medmindre særlige forhold taler herimod. Kombinationsforløbet skal vare mindst 2 uger og højst 5 uger. Til deltagere med behov herfor skal tilbydes undervisning, der styrker deltagerens grundlæggende færdigheder. I tilbuddet kan endvidere indgå praktik af kortere varighed i privat eller offentlig virksomhed, ekskursioner og udvekslingsophold samt specialundervisning og specialpædagogisk bistand i et vist omfang. Der er ikke adgang til at søge om særligt tilskud til institutionerne i medfør af bekendtgørelse om særlige tilskud til specialpædagogisk bistand ved ungdomsuddannelser m.v. (bekendtgørelse nr. 1377 af 9. december 2013 med senere ændring). Indtil 1/3 af et produktionsskoleforløb kan anvendes til undervisning, uddannelser og kurser, som er oprettet ved eller i medfør af en uddannelseslov, dog ikke kombinationsforløb. Efter § 2, stk. 10, i lov om produktionsskoler kan undervisningsministeren fastsætte regler om bl.a. tilrettelæggelse og indhold af produktionsskoletilbud. Denne bemyndigelse er udmøntet i

bekendtgørelse om indhold og tilrettelæggelse af produktionskoletilbud m.v., som i kapitel 1 indeholder regler herom.

Med hensyn til ordblindeundervisning og specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand m.v. indeholder produktionsskoleloven ingen specifikke bestemmelser.

Efter § 3, stk. 2, i lov om kombineret ungdomsuddannelse udarbejder Ungdommens Uddannelsesvejledning i samråd med eleven en uddannelsesplan. Uddannelsesplanen udarbejdes på grundlag af en vurdering af elevens kompetencer. I uddannelsesplanen angives målet med elevens uddannelsesforløb og varigheden heraf samt og eventuelle forhold, der kræver særlig hensyntagen ved tilrettelæggelsen af forløbet.

Efter § 4, stk. 1, i lov om kombineret ungdomsuddannelse udbydes uddannelses med henblik på elevens varetagelse af jobfunktioner inden for erhvervsstemaer. Efter bestemmelsens stk. 2 fastsætter undervisningsministeren nærmere regler om erhvervsstemaer, herunder deres betegnelse og anvendelse. Denne bemyndigelse er udmøntet i § 6 i bekendtgørelse om kombineret ungdomsuddannelse. Det fremgår af bestemmelsens stk. 3, at et erhvervsstema skal anvendes som overordnet beskrivelsesramme for konkrete aktiviteter i uddannelsen, samt til at beskrive mulige uddannelsesforløb over for potentielle elever. Af bestemmelsens stk. 1 fremgår, at uddannelses udbydes inden for 11 nærmere definerede erhvervsstemaer, idet Undervisningsministeriet dog i forbindelse med godkendelse til udbud af uddannelsen kan godkende andre erhvervsstemaer, jf. herved bestemmelsens stk. 2.

Efter §§ 9-12 i lov om kombineret ungdomsuddannelse er uddannelsen opdelt i fire dele af et halvt års varighed. Uddannelsen tilrettelægges som heltidsuddannelse og skal i almindelighed tilrettelægges klasse- eller holdbaseret. Uddannelsen består af fag, der er udviklet til uddannelsen, fag og uddannelseselementer fra anden uddannelseslovgivning og undervisning i form af erhvervsstræning. Elever, der afslutter uddannelsen efter 3. del, skal som minimum have bestået et fag på D-niveau, mens elever, der afslutter uddannelsen efter 4. del, som minimum skal have bestået to fag på D-niveau, hvoraf det ene skal være dansk. Fag, som skal bestås på D-niveau, kan vælges enten blandt fag, der indgår i almen voksenuddannelse eller højere forberedelseseksamen, eller blandt grundfag fra erhvervsuddannelserne.

Efter § 9, stk. 2, og § 12, stk. 3, fastsætter undervisningsministeren bl.a. regler om uddannelsens indhold og slutmål, herunder fagenes formål og mål, samt om rammer for undervisningens tilrettelæggelse. Disse bemyndigelser er udmøntet i kapitel 3 i bekendtgørelse om kombineret ungdomsuddannelse om uddannelsens struktur og indhold m.v.

Med hensyn til ordblindundervisning og specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand m.v. i undervisningen følger det af § 26, stk. 1, i lov om kombineret ungdomsuddannelse, at der til elever, der har behov herfor, gives specialundervisning eller specialpædagogisk bistand. Efter bestemmelsens stk. 2 kan undervisningsministeren fastsætte nærmere regler om specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand. Denne bemyndigelse er i § 14, nr. 13, i bekendtgørelse om kombineret ungdomsuddannelse udmøntet således, at elevens forløbsplan bl.a. skal indeholde oplysninger om eventuel deltagelse i specialundervisning eller modtagelse af specialpædagogisk bistand (bekendtgørelse nr. 793 af 23. juni 2015 med senere ændring). Hertil kommer reglerne i bekendtgørelse om særlige tilskud til specialpædagogisk bistand ved ungdomsuddannelser m.v., som indeholder særskilt regulering af specialpædagogisk støtte i form af bl.a. hjælpemidler, personlig assistance, støttetimer, særligt udformet undervisningsmaterialer og tegnsprogs- og skrivetolkning (bekendtgørelse nr. 1377 af 9. december 2013 med senere ændring).

Efter § 2 i lov om erhvervsgrunduddannelse m.v. består uddannelsen af elementer af virksomhedspraktik og skoleundervisning og tilrettelægges under hensyntagen til elevens kvalifikationer, evner, modenhed og motivation. Efter bestemmelsens stk. 2 skal praktikdelen bl.a. bibringe eleven viden om og færdigheder i forskellige arbejdsfunktioner på arbejdsmarkedet samt indsigt i strukturen og arbejdsforholdene på en arbejdsplads. Efter bestemmelsens stk. 3 skal skoleundervisningen bl.a. bibringe eleven kundskaber og praktiske færdigheder af betydning for arbejdsfunktioner, der indgår i praktikdelen af uddannelsen og kendskab til pligter og rettigheder i arbejdslivet og i samfundet.

Efter § 5, stk. 1 og 2, i lov om erhvervsgrunduddannelse m.v. sammensættes uddannelsesforløbet af elementer fra de eksisterende uddannelsesstilbud. Forløbet og den tilsigtede kompetence beskrives i en uddannelsesplan, som udformes som en aftale mellem kommunen og eleven.

Efter § 6, stk. 1, i lov om erhvervsgrunduddannelse m.v. skal en praktikperiode i en virksomhed være omfattet af en praktikaftale mellem eleven og virksomheden, som skal angive målet med praktikopholdet som led i den samlede uddannelsesplan. Bestemmelsens stk. 2 regulerer praktikaftalens løn- og arbejdsvilkår.

Det følger af § 7 i lov om erhvervsgrunduddannelse m.v., at en praktikaftale skal være skriftlig og underskrevet på særlig en formular senest ved praktikforholdets begyndelse, at kommunen skal bistå eleven med at opnå praktikaftale, herunder forsyne aftalen med påtegning om, at aftalen bidrager til den unges opfyldelse af aftalen om uddannelsesplanen, jf. herved lovens § 5, stk. 2, og at kommunen kun kan godkende en praktikaftale, hvoraf det fremgår, at virksomheden er

bekendt med muligheden for at oprette en uddannelsesaftale i henhold til lov om erhvervsuddannelser.

Det følger endelig af § 8 i lov om erhvervsgrunduddannelse m.v., at der for elever, der er undergivet forældremyndighed, kræves samtykke fra forældremyndighedens indehaver til at indgå, ændre og opsige en praktikaftale.

Med hensyn til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand m.v. i undervisningen følger det af § 9 a i lov om erhvervsgrunduddannelse, at der til elever, der har behov herfor, gives specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand i mindst det omfang, der følger af de regler, som gælder for de uddannelsesaktiviteter, som uddannelseselementerne er hentet fra. Det fremgår endvidere, at kommunen og eleven i uddannelsesplanen ikke kan fravige dette til skade for eleven.

Efter § 4, stk. 1 og 2, i lov om forberedende voksenundervisning og ordblindundervisning for voksne omfatter undervisningen prøveforberedende enkeltfagsundervisning i fagene læsning, stavning og skriftlig fremstilling, talforståelse, regning og basale matematiske begreber samt mundtlig fremstilling og formidling for tosprogede. Undervisningen fagene læsning, stavning og skriftlig fremstilling samt talforståelse, regning og basale matematiske begreber er opdelt i trin og kan for førstnævntes vedkommende endvidere tilrettelægges for tosprogede. Det tilbydes uddannelses- og erhvervsvejledning i forbindelse med undervisningen.

Med hensyn til ordblindundervisning og specialundervisning og anden specialpædagogisk m.v. følger det af § 4 a, stk. 1-3, i lov om forberedende voksenundervisning og ordblindundervisning for voksne, at der som led i ordblindundervisningen tilbydes undervisning, der kompenserer for deltagerens vanskeligheder gennem styrkelse af skriftsproglige og kommunikative færdigheder samt specialpædagogisk bistand. Der kan i tilknytning til ordblindundervisning tilbydes undervisning i andre fag, som er tilrettelagt under hensyntagen til deltagerens ordblindhed, ligesom der tilbydes uddannelses- og erhvervsvejledning.

Efter § 4, stk. 5, nr. 1, og § 4 a, stk. 4, i lov om forberedende voksenundervisning og ordblindundervisning for voksne fastsætter undervisningsministeren regler om undervisningen samt ordblindundervisningen, herunder om adgangen hertil, om opdeling i trin, om undervisningens tilrettelæggelse, mål og indhold, samt om uddannelses- og erhvervsvejledningen. Disse bemyndigelser er udmøntet i bekendtgørelse om undervisning m.v. inden for forberedende voksenundervisning, som i kapitel 2 bl.a. indeholder regler om undervisning og uddannelses- og erhvervsvejledning. Der er ikke adgang til at søge om særligt tilskud til institutionerne i medfør af bekendtgørelse om særlige tilskud til specialpæ-

dagogisk bistand ved ungdomsuddannelser m.v. (bekendtgørelse nr. 1377 af 9. december 2013 med senere ændring).

Efter §§ 4-6 og §§ 8-10 i lov om almen voksenuddannelse og om anerkendelse af realkompetence i forhold til fag i almen voksenuddannelse, i uddannelsen til hf-eksamen og i uddannelsen til almen studentereksamen (avu-loven) er almen voksenuddannelse tilrettelagt som enkeltfagsundervisning afsluttende henholdsvis på basisniveau og på niveauerne G, F, E og D, hvor D er det højeste niveau. Det fremgår af bestemmelserne, at fagene udbydes enten som kernefag (fx dansk, matematik og engelsk) eller som tilbudsfag (fx billedkunst, formidling og idræt), samt på hvilket af de nævnte niveauer faget udbydes. Institutionen skal udbyde kernefag mindst én gang årligt de fag og skal i øvrigt medvirke til at sikre et alsidigt udbud af fag. Fagudbuddet kan for både kernefag og tilbudsfag omfatte elementer af fag. Institutionen skal tilbyde supplerende, differentieret undervisning som supplement til undervisningen i de enkelte fag og kan tilbyde særligt tilrettelagt introducerende undervisning til de enkelte fag.

Efter § 7 i lov om almen voksenuddannelse og om anerkendelse af realkompetence i forhold til fag i almen voksenuddannelse, i uddannelsen til hf-eksamen og i uddannelsen til almen studentereksamen (avu-loven) kan undervisningsministeren tilføje nye niveauer samt tilføje nye fag til rækken af kernefag og tilbudsfag. Efter lovens § 11 fastsætter undervisningsministeren bl.a. regler om uddannelsens indhold, organisering og tilrettelæggelse, herunder regler om fagenes mål, indhold og uddannelsesetid på forskellige niveauer. Disse bemyndigelser er udmøntet i bekendtgørelse om almen voksenuddannelse (avu-bekendtgørelsen), som indeholder regler om fagudbud m.v., herunder fagrækken, fagrækkens niveauer og timetal (uddannelsesetid), og læreplaner, herunder fagenes faglige mål og faglige indhold.

Med hensyn til ordblindeundervisning og specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand m.v. indeholder lov om almen voksenuddannelse og om anerkendelse af realkompetence i forhold til fag i almen voksenuddannelse, i uddannelsen til hf-eksamen og i uddannelsen til almen studentereksamen (avu-loven) ingen specifikke bestemmelser. Der er ikke adgang til at søge om særligt tilskud i institutionerne i medfør af bekendtgørelse om særlige tilskud til specialpædagogisk bistand ved ungdomsuddannelser m.v. (bekendtgørelse nr. 1377 af 9. december 2013 med senere ændring).

2.3.2. Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.3.2.1. Uddannelsesspor

Der lægges med lovforslaget op til, at forberedende grunduddannelse skal have tre uddannelsesspor – almen grunduddannelse, produktionsgrunduddannelse og erhvervsgrunduddannelse. Uddannelsessporene skal tilgodese elever med forskellige behov for afklaring i forhold til, hvad eleverne sigter mod af ungdomsuddannelse og beskæftigelse, ligesom uddannelsessporene skal tilgodese forskellige læringsstile med et større eller mindre praksiselement, virksomhedspraktik og værkstedsundervisning.

Efter forslaget vil udgangspunktet for almen grunduddannelse være undervisning i almene fag tilrettelagt på en praksisrettet måde. Almen grunduddannelse er målrettet relativt afklarede unge, der har som mål at fortsætte i en erhvervsuddannelse, på den 2-årige hf-eksamen (hf med eller uden overbygning) eller eventuelt en anden gymnasial ungdomsuddannelse, men som ikke opfylder de formelle adgangskrav. På almen grunduddannelse er udgangspunktet undervisning i almene fag som for eksempel dansk, dansk som andetsprog, matematik, engelsk, naturvidenskab og samfundsfag. Desuden skal der indgå helhedsorienteret undervisning på tværs af fag. Efter forslaget vil undervisningsniveauerne på almen grunduddannelse som udgangspunkt skulle tilrettelægges med 2/3 teori og 1/3 praksis.

I relation til mulighed for at fortsætte i en gymnasial ungdomsuddannelse efter det foreslåede bemærkes, at eleverne i princippet vil have mulighed for at fortsætte i de 3-årige gymnasiale uddannelser efter forberedende grunduddannelse. Optagelse til de 3-årige gymnasiale uddannelser, som ikke sker i direkte forlængelse af 9. eller 10. klasse, beror imidlertid på en konkret vurdering foretaget af lederen af den gymnasieskole, man søger ind på. Ansøgeren er optagelsesberettiget, hvis institutionens leder ud fra en helhedsvurdering på baggrund af en centralt stillet prøve og en samtale med ansøgeren vurderer, at denne kan påbegynde og gennemføre den ønskede gymnasiale uddannelse.

I modsætning hertil er der retskrav på optagelse til den 2-årige hf-eksamen (hf med eller uden overbygning) for ansøgere, der har bestået en række fag i almen forberedelseseksamen (under almen voksenuddannelse), og som søger optagelse i den førstkommande termin, efter fagene er bestået. Det drejer sig bl.a. om dansk eller dansk som andetsprog, engelsk og matematik, alle på D-niveau. Desuden naturvidenskab og fx samfundsfag på G-niveau eller derover. Efter forslaget vil disse fag indgå i fagrækken med tilhørende prøver på almen grunduddannelse.

Der henvises til lovforslagets §§ 10-19 samt bemærkningerne hertil.

2.3.2.2. Indholdet i de tre uddannelsesspor

Efter forslaget vil udgangspunktet for produktionsgrunduddannelse være værkstedsundervisning af den karakter, som kendes fra de eksisterende produktionsskoler. Dette uddannelsesspor henvender sig primært til elever, som har en praktisk læringstilgang, men som kan være uafklarede om deres fremtid. Uddannelsessporet vil primært forberede til erhvervsuddannelse og sekundært til ufaglært beskæftigelse. Værkstedsundervisningen er det pædagogiske udgangspunkt. I undervisningen integreres undervisning i fx dansk, matematik og it i tæt relation til værkstedsundervisningen. Uddannelsessporet erstatter produktionsskolerne og kombineret ungdomsuddannelse for elever i målgruppen.

Efter forslaget vil udgangspunktet for erhvervsgrunduddannelse være aftalebaseret virksomhedspraktik. Den eksisterende erhvervsgrunduddannelse vil efter forslaget reelt blive videreført. Det omfatter også fokus op virksomhedspraktik på baggrund af en praktikaftale, der fastsætter elevens løn og arbejdsforhold samt mulighed for højskoleophold. Erhvervsgrunduddannelsen vil være målrettet elever, der først og fremmest ønsker beskæftigelse og eventuelt efterfølgende at fortsætte i en erhvervsuddannelse. Sporet består af virksomhedspraktik af betydeligt omfang suppleret med skoleundervisning, der skal understøtte og anvendes i virksomhedspraktikken, herunder fx dansk, dansk som andetsprog og matematik. Den foreslåede erhvervsgrunduddannelse adskiller sig fra den nuværende erhvervsgrunduddannelse således først og fremmest ved, at uddannelsen bliver institutionsforankret, hvilket giver mulighed for en større fælles fagidentitet for lærere og vejledere samt et bedre koordineret tilbud.

Efter forslaget skal det faglige indhold i både produktionsgrunduddannelse og erhvervsgrunduddannelse bygges op inden for faglige temaer, der afspejler den lokale erhvervsstruktur, og hvor der er gode beskæftigelsesmuligheder. Den teoretiske undervisning i almene fag skal efter forslaget være praksisrettet og indeholde arbejdspladslære, samarbejds-lære og erhvervs-lære. Værkstedsundervisningen skal tilrettelægges med reel produktion af varer og tjenesteydelser med henblik på elevers varetagelse af jobfunktioner inden for det faglige tema og skal fortrinsvis rette sig mod de erhvervsuddannelser, som naturligt indgår i det enkelte faglige tema, men kan også i begrænset omfang være af mere kreativ art. Det foreslås, at institutionens bestyrelse godkender de enkelte faglige temaer og har ansvaret for, at der er grundlag for efterfølgende beskæftigelse på det lokale og regionale arbejdsmarked på samme måde som den kombinerede ungdomsuddannelse i dag.

I forbindelse med etableringen af forberedende grunduddannelse er det hensigten, at fagrækken og valgfag skal fastlægges, og at der på baggrund heraf skal udvikles læreplaner og fagbilag. Læreplanerne m.v. skal fastsætte fagenes identitet og formål, mål og indhold, tilrettelæggelse, didaktik, arbejdsformer og samspil med andre fag.

På alle uddannelsesspor forventes basisniveauets dansk- og matematikundervisning at tage udgangspunkt i de faglige niveauer for de tilsvarende fag inden for forberedende voksenundervisning.

For almen grunduddannelse vil læreplanerne på de efterfølgende undervisningsniveauer tage udgangspunkt i niveauerne for almen voksenuddannelse. Dette vil også gælde for valgfag.

I produktionsgrunduddannelsens værkstedsundervisning vil der være fagbilag for de forskellige faglige temaer. Heri vil der være opstillet faglige mål på forskellige niveauer.

Den faglige standard i virksomhedspraktikken og den teoretiske undervisning i tilknytning hertil sikres ved fastsættelse af konkrete, individuelt fastsatte kompetencemål.

Fælles for læreplanerne i forberedende grunduddannelse vil, at de udover de faglige mål skal være mere praksisrettede, end de eksisterende læreplaner for fx forberedende voksenundervisning og almen voksenuddannelse.

Det er hensigten, at læreplanerne i forberedende grunduddannelse skal give grundlag for en undervisning, der adskiller sig fra de "skolebaserede" undervisningsformer, som mange i målgruppen ikke har gode erfaringer med. Hertil kommer som nævnt, at it skal integreres overalt, hvor det er relevant, dels som redskab til fagene, dels med henblik på digital dannelse, der medvirker til, at den unge kan begå sig i den digitale virkelighed som aktiv medborger i et demokratisk samfund og på fremtidens arbejdsmarked.

Der foreslås endelig, svarende til gældende ret, indsat en bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter undervisningsministeren kan fastsætte supplerende regler om bl.a. forberedende grunduddannelses indhold, organisering og tilrettelæggelse.

I overensstemmelse med den politiske aftale vil der forud for læreplansarbejdet blive nedsat en arbejdsgruppe med relevante aktører på området, som nærmere skal konkretisere, hvordan forberedende grunduddannelses praksispædagogik i både faglige mål og eksamens- og prøveformer skal komme til udtryk i læreplaner, fagbilag m.v. Arbejdsgruppen vil endvidere skulle give forslag til fagrække, valgfag og faglige temaer.

Der henvises til lovforslagets §§ 10-19 samt bemærkningerne hertil.

2.3.2.3. Skift af uddannelsesspor m.v.

Det fremgår af den politiske aftale, at forberedende grunduddannelse skal være fleksibel, sådan at eleven har mulig-

hed for at skifte uddannelsesspor samt mulighed for at inddrage elementer fra et andet spor i sit uddannelsesforløb. Derudover skal der være forskellige på- og afstigningsniveauer.

Samtidig fremgår det af den politiske aftale, at der på de øvrige undervisningsniveauer kun skal være muligt at skifte spor i forbindelse med sporets generelle opstart, som er to gange om året for almen grunduddannelse og normalt to gange om året for produktionsgrunduddannelse og erhvervsgrunduddannelse. Dette skyldes et ønske om at kunne skabe trygge og stabile hold- og arbejdsfællesskaber i uddannelsen.

Det foreslås i overensstemmelse hermed, at elever på basissniveauet frit og løbende kan skifte uddannelsesspor, mens elever på undervisningsniveauer alene vil kunne skifte spor ved niveaustart.

Det foreslås endvidere, at institutionen i særlige tilfælde, efter en konkret vurdering, kan beslutte, at en elev, som ikke har afsluttet basissniveauet, kan påbegynde et undervisningsniveau, som allerede er begyndt.

Det foreslås derudover, at elever, som institutionen vurderer parate til at fortsætte på et relevant undervisningsniveau, inden dette planmæssigt påbegyndes, kan differentiere eller tilrettelægge elevens undervisning med kombinationsforløb, erhvervstræning og virksomhedspraktik. Tilsvarende foreslås at skulle gælde i forbindelse med afslutning af forberedende grunduddannelse, som tidsmæssigt ikke passer med elevens overgang til en ungdomsuddannelse.

Der henvises til lovforslagets § 24 samt bemærkningerne hertil.

2.3.2.4. Forløbsplan

Det fremgår af den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job, at elevens uddannelsesplan og såkaldte uddannelsespålæg skal være det overordnede styringsredskab, hvad angår mål, retning, varighed m.v. for den enkelte elev.

Uddannelsesplanen udarbejdes af den kommunale ungeindsats og beskriver målene for den enkelte, eksempelvis at det er en erhvervsuddannelse som tømmer, den unge styrer imod, og at den unge især skal udvikle sin mødestabilitet og evne til at samarbejde. For nærmere detaljer om uddannelsesplan og uddannelsespålæg henvises til det samtidig fremsatte forslag til lov om ændring af lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. (Kommunal indsats for unge under 25 år).

Det fremgår endvidere af den politiske aftale, at institutionen på baggrund af uddannelsesplanen sammen med eleven skal udarbejde en forløbsplan, der fastlægger, hvordan uddannelsesforløbet skal tilrettelægges, og hvilke uddannelses-elementer der skal indgå.

Der lægges på den anførte baggrund i lovforslaget op til at medtage bestemmelser, som forpligter institutionen til sammen med eleven at udarbejde en forløbsplan, som på baggrund af uddannelsesplanen fastlægger indholdet i og tilrettelæggelse af elevens uddannelsesforløb på forberedende grunduddannelse. Efter forslaget skal eleven i forbindelse med forløbsplanens udarbejdelse have mulighed for at rede-gøre for sine personlige, sociale og faglige forudsætninger samt ønsker om personlig, social og praksisfaglig udvikling.

Det foreslås, at forløbsplanen bl.a. skal beskrive elevens uddannelsesspor og niveaumæssige indplacering, uddannelsens enkeltelementer og målene herfor, herunder hvordan målene nås, institutionens vurdering af behov for særlig hensyntagen eller støtte, fx i form af ordblindeundervisning eller anden særlig støtte, hvordan undervisningen i givet fald tilrettelægges under særlig hensyntagen til elevens indlæringsforudsætninger, samt hvordan eleven kan styrke sine personlige og sociale kompetencer med sigte på at begå sig på en arbejdsplads eller gennemføre et ungdomsuddannelsesforløb.

Forløbsplanen forudsættes at fastlægge, hvilke uddannelses-elementer der skal indgå i den enkelte elevs uddannelsesforløb. Det vil ud over valget af det konkrete uddannelsesspor fx også kunne være fleksibel anvendelse af erhvervstræning, virksomhedspraktik, kombinationsforløb og valgfag på tværs af de tre spor. Kombinationsforløb er undervisningsforløb, der indeholder elementer fra en kompetencegivende ungdomsuddannelse, herunder især erhvervsuddannelserne og arbejdsmarkedsuddannelser.

Det er hensigten, at forløbsplanen efter behov justeres undervejs i elevens uddannelsesforløb. Det er således hensigten, at forløbsplanen danner baggrund for løbende opfølgning på den enkelte elevs udvikling i uddannelsesforløbet. På baggrund af de fastsatte mål vil elever og lærere efter det foreslåede skulle arbejde systematisk med forløbsplanen som led i dokumentation af læringen og synliggørelse af progression.

Det foreslås i overensstemmelse med den politiske aftale, at institutionen skal tage initiativ til at tilpasse den uddannelsesplan, som den kommunale ungeindsats har fastlagt, hvis en elev ikke følger denne, eller andre grunde giver anledning dertil. Efter det foreslåede vil ændringer af forløbsplanen, som har økonomiske konsekvenser, fx ændringer som vil forlænge elevens uddannelsesforløb eller ændre uddannelsesmålet, skulle godkendes af den kommunale ungeind-

sats, mens ændringer af forløbsplanen, som ikke har økonomiske konsekvenser, alene vil forudsætte, at institutionen orienterer den kommunale ungeindsats om ændringen.

Der henvises til lovforslagets § 25-27 samt bemærkningerne hertil.

2.3.2.5. Undervisningens tilrettelæggelse og specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand m.v.

Det fremgår af den politiske aftale, at forberedende grunduddannelse skal udbydes i et inkluderende læringsmiljø.

Det foreslås i overensstemmelse hermed, at institutionen får pligt til at sikre, at alle dele af undervisningen tilrettelægges struktureret, med tydelige rammer og klare instruktioner. Sproglig udvikling samt faglig dokumentation og kommunikation vil efter det foreslåede skulle indgå i alle fag og faglige temaer, ligesom lærerne vil skulle sikre, at eleverne møder tydelige mål, direkte instruktion og løbende tilbagemeldinger på deres arbejde.

Det foreslås endvidere, at institutionen får pligt til at sikre, at alle dele af undervisningen kombinerer teori og praksis bl.a. ved anvendelsesorienteret og praksisbaseret undervisning, og at eleverne på tværs af uddannelsesspor får mulighed for at udfolde deres kreative evner med sigte på at øge motivationen for at udvikle kompetencer på områder uden for de almindelige fag og værkstedsundervisning.

Det fremgår af den politiske aftale, at alle, der optages på forberedende grunduddannelse, uanset udfordringer, skal opnå grundlæggende kompetencer i dansk og matematik, og at it inddrages som en integreret del af undervisningen.

Det fremgår af den politiske aftale, at alle elever skal mødes, der hvor de er, og alle unge udfordres på deres evner og interesser i udviklingen af relevante kompetencer. Barrierer for den enkeltes faglige udvikling i form af fx ordblindhed skal minimeres.

Det foreslås på denne baggrund, at elever med ordblindhed og elever med andre behov for særlig hensyntagen eller støtte, skal have tilrettelagt tiltag som en integreret del af undervisningen på basisniveau og alle undervisningsniveauer. Kendte behov for særlig hensyntagen eller støtte, fx i form af ordblindundervisning eller hjælpemidler, oplyses af kommunen i uddannelsesplanen. Der kan efter det samtidigt fremsatte lovforslag om institutioner for forberedende grunduddannelse opnås særligt tilskud til institutionernes udgifter til specialpædagogisk bistand efter lovforslagets § 33. Forslaget svarer til den gældende ordning på ungdomsuddannelsesområdet, men er ny i forhold til uddannelsesforløb efter den gældende produktionsskolelov, lov om almen voksenuddannelse og om anerkendelse af realkompetence i

forhold til fag i almen voksenuddannelse, i uddannelsen til hf-eksamen og i uddannelsen til almen studentereksamen (avu-loven) samt lov om forberedende voksenundervisning og ordblindundervisning for voksne.

Det foreslås endvidere, at indsatsen overfor elever med ordblindhed eller andre behov for særlig hensyntagen eller støtte, skal være helhedsorienteret og ske gennem et inkluderende lærings- og undervisningsmiljø.

Ordblindundervisning og andre behov for særlig hensyntagen eller støtte skal således efter den enkeltes behov være en integreret mulighed i uddannelsesforløbet i alle uddannelsesspor. Konkret skal alle elever med ordblindhed efter det foreslåede tilbydes et ordblindvenligt undervisningsmiljø, hvor alle undervisere bl.a. har viden om, hvordan eleven kan anvende sine kompenserende hjælpemidler i undervisningen og kan give mulighed for alternative deltagelses- og evalueringsformer, relevant støtte, herunder instruktion i brug af hjælpemidler samt mulighed for at modtage supplerende undervisning eller anden faglig støtte, eller om nødvendigt specialundervisning, der sigter mod at udvikle elevens læse- og skrivefærdigheder.

Undervisningsministeriet anbefaler i øvrigt, at kommuner og institutioner anvender den nationale ordblindetest, Ordblindetesten.

Det inkluderende læringsmiljø vil indebære en række krav til institutionernes organisering af undervisningen og samarbejdsformer, adgang til ressourcepersoner og den nærmere tilrettelæggelse af undervisningen samt mulighed for deltagelse og evaluering på flere måder. Det er hensigten, at der skal skabes en kultur, hvor særlig hensyntagen eller anden støtte, herunder specialpædagogisk bistand i form af fx hjælpemidler, jf. lovforslagets § 33, og den inkluderende tilgang er tænkt sammen. Fx er det hensigten, at ordblindelæreren skal have kompetencer til at instruere elever med ordblindhed med it-hjælpemidler i brugen heraf som en del af den specialpædagogiske bistand (en instruktion, som er omfattet af specialpædagogisk bistand efter lovforslagets § 33), og som led i den inkluderende tilgang skal kunne vejlede de øvrige undervisere om, hvordan kompenserende it kan indgå i og anvendes i undervisningen, og hvordan elever, som har behov for disse hjælpemidler, motiveres til at anvende dem.

I situationer, hvor det vurderes, at en ordblind elevs behov bedst imødekommes gennem ordblindundervisning på små hold undervisning, der er beskrevet i de nuværende regler om ordblindundervisning for voksne, vil dette efter forslaget også være en mulighed. Det kan fx være situationer, hvor denne arbejdsform er fordelagtig i relation til at udvikle elevens læse- og skrivefærdighed med henblik på at opnå et højere niveau af færdigheder, eller med udvikling af mere

selvstændige og aktive strategier fx i forhold til læsefærdighed.

Undervisningen skal generelt have fokus på at anvende evt. kompenserende hjælpemidler, herunder konkret instruktion i brug af hjælpemidler, og skal tilrettelægges med deltagelsesformer, der sigter mod at udvikle elevens læse- og skrivefærdigheder. Institutionen kan som led i indsatsen i mindre omfang inddrage mulighed for, at eleven kan modtage relevant specialundervisning.

Efter det foreslåede skal et kendt behov for særlig hensynstagen eller støtte, fx i form af ordblindeundervisning eller hjælpemidler, anføres af den kommunale ungeindsats i elevens uddannelsesplan. Efter forslaget vil institutionen vurdere det konkrete støttebehov, da det er institutionen, der har viden om de faktiske forhold, herunder i hvilken udstrækning det inkluderende læringsmiljø på institutionen i praksis kan dække og imødekomme støttebehovet, i hvilket omfang der skal tilbydes supplerende undervisning eller anden faglig støtte, og i hvilket omfang der skal tilbydes specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand, herunder støtteformer som nævnt i lovforslagets § 33, hvortil institutionen kan ansøge om særligt tilskud til efter det samtidigt fremsatte lovforslag om institutioner om forberedende grunduddannelse §§ 40-41. Der tages højde herfor i forbindelse med udarbejdelsen af elevens forløbsplan.

Det fremgår i øvrigt af det af det samtidigt fremsatte lovforslag om institutioner for forberedende grunduddannelse §§ 40-41, at der for så vidt angår de i nærværende lovforslags § 33 nævnte støtteformer kan opnås særlige tilskud til specialpædagogisk bistand. Ansøgning om det særlige tilskud indgives til undervisningsministeren (i praksis Styrelsen for Undervisning og Kvalitet), som vil skulle administrere ordningen. Det foreslåede giver den fordel, at institutionerne vil kunne søge og få tildelt støtte efter de generelle standarder, som undervisningsministeren (ved delegation henlagt til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet) har lagt. Derved tildeles støtte ensartet til elever med sammenlignelige vanskeligheder, hvilket også vil bidrage til at gøre undervisernes opgave med at vejlede og undervise eleverne i anvendelsen af deres hjælpemidler mere entydig.

Der henvises til lovforslagets § 28 og §§ 30-34 samt bemærkningerne hertil.

2.3.2.6. Erhvervstræning og kombinationsforløb

Det fremgår af den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job, at der i uddannelsessporene almen grunduddannelse og produktionsgrunduddannelse skal kunne indgå erhvervstræning. Det fremgår endvidere, at der i uddannelsessporet erhvervsgrunduddannelse også skal være mulighed for erhvervstræning, men at denne som hovedregel gen-

nemføres som længerevarende virksomhedspraktik på baggrund af en egentlig praktikaftale.

Efter lovforslaget skal der i overensstemmelse hermed være mulighed for træning og praktik i virksomheder på alle tre uddannelsesspor i forberedende grunduddannelse. Der er tale om forskellige typer af virksomhedspraktik.

Generelt gælder efter lovforslaget, at erhvervstræning er af kortere varighed og tilrettelægges med henblik på, at eleven på baggrund af erfaring med dagligdagen i en virksomhed og deltagelse i visse arbejdsopgaver får erfaringer, der styrker og kvalificerer den unges valg af uddannelse og erhverv. Der er således tale om deltagelse i undervisning under arbejdspladslignende vilkår i en privat eller offentlig virksomhed. Erhvervstræningen kan også bruges som adgang til egentlig praktikplads eller beskæftigelse i en virksomhed. Generelt gælder endvidere efter det foreslåede, at der for den enkelte elev højst kan indgå erhvervstræning i et omfang af 4 uger pr. påbegyndt halvår og højst 2 uger ad gangen. Generelt gælder efter lovforslaget endelig, at elever, som er i erhvervstræning, ikke må bidrage til virksomhedens produktion.

Forløb på almen grunduddannelse og produktionsgrunduddannelse kan efter det foreslåede omfatte erhvervstræning af kortere varighed, der tilrettelægges i private eller offentlige virksomheder med henblik på, at eleven på baggrund af erfaring med dagligdagen i en virksomhed og deltagelse i visse arbejdsopgaver får erfaringer, der styrker og kvalificerer elevens valg af uddannelse og erhverv. Erhvervstræningen kan endvidere anvendes som adgang til egentlig praktikplads eller beskæftigelse i en virksomhed.

I erhvervsgrunduddannelse vil der efter lovforslaget også være mulighed for erhvervstræning, men som hovedregel gennemføres længerevarende virksomhedspraktik på baggrund af en praktikaftale, som fastsætter elevens løn- og arbejdsforhold. Der er dermed tale om et egentligt ansættelsesforhold med lønmodtagerstatus på samme måde som for den nuværende erhvervsgrunduddannelse. Eleven kan derfor i disse praktikophold i modsætning til erhvervstræning bidrage til virksomhedens egentlige produktion. Denne form for praktik vil også kunne være af længere varighed – op til 2/3 af det samlede uddannelsesforløb.

Der foreslås endelig indsat en bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter undervisningsministeren kan fastsætte supplerende regler om erhvervstræning m.v.

Der henvises til lovforslagets §§ 20-23 og bemærkningerne hertil.

2.4. Evaluering, prøver og beviser

2.4.1. Gældende ret

En del af de love, som regulerer de eksisterende uddannelses tilbud, som foreslås integreret i forberedende grunduddannelse, indeholder bestemmelser om evaluering, prøver, beviser m.v.

Efter § 2, stk. 8, i lov om produktionsskoler udsteder skolen ved afslutningen af et forløb på en produktionsskole efter drøftelse med deltageren et kompetencebevis på baggrund af de kompetencemål, der er fastsat i deltagerens forløbsplan. En deltager kan afstå fra at modtage et kompetencebevis, hvis produktionsskoleforløbet har været kortere end 3 måneder. Efter samme bestemmelses stk. 10 kan undervisningsministeren fastsætte regler om bl.a. skolernes udstedelse af kompetencebevis til deltagerne og fastsættelse af kompetencemål til brug herfor. Denne bemyndigelse er udmøntet i § 12 i bekendtgørelse om indhold og tilrettelæggelse af produktionsskoletilbud m.v., som indeholder regler om kompetencebevis, herunder formkrav, opbevaring til senere brug samt at skolen i tilfælde af, at en deltager vælger at afstå fra at modtage kompetencebevis, skal registrere årsagen hertil og indberette dette til undervisningsministeriet.

Efter § 13 i lov om kombineret ungdomsuddannelse skal eleven udarbejde en arbejdsportfolio med arbejdsplaner, billeder og noter m.v., der repræsenterer elevens faglige læringsproces samt en præsentationsportfolio, der består af udvalgte elementer fra elevens arbejdsportfolio i form af gennemførte arbejder og opnåede resultater og eventuelt opnåede beviser eller certifikater for gennemførte uddannelseselementer. Efter § 13, stk. 3, fastsætter undervisningsministeren regler om arbejdsportfolio og præsentationsportfolio. Denne bemyndigelse er udmøntet i § 20 i bekendtgørelse om kombineret ungdomsuddannelse, som indeholder nærmere regler om arbejdsportfolio og præsentationsportfolio, herunder bl.a. at de to redskaber skal bidrage til løbende dokumentation af elevens læring, indgå ved de vejledningssamtaler, eleven deltager i under uddannelsesforløbet, og kan danne grundlag for justeringer af elevens forløbsplan. Det fremgår endvidere, at eleven som grundlag for den afsluttende prøve skal udarbejde en præsentationsportfolio, som skal indeholde udvalgt og bearbejdet materiale, som bredt dokumenterer elevens læringsudbytte og aktuelle standpunkt.

Efter § 14 i lov om kombineret ungdomsuddannelse modtager eleven efter uddannelsens gennemførelse et uddannelsesbevis med angivelse af uddannelsens erhvervsstema og af, om eleven har afsluttet uddannelsen med 3. eller 4. del. Det er en betingelse for udstedelse af uddannelsesbevis, at eleven opfylder de nærmere betingelser om beståelse af et fag på specifikke niveauer, jf. herved lovens § 11, og at eleven har bestået den såkaldte portfolioprøve, jf. herved lovens § 13. Det fremgår endvidere, at elever, der ikke opfylder de krævede betingelser for udstedelse af uddannelsesbevis, eller som overgår til anden uddannelse eller af andre grunde

afbryder uddannelsen, har ret til dokumentation for deltagelse i undervisningen og opnåede kompetencer (kompetencebevis).

Efter § 14, stk. 4, i lov om kombineret ungdomsuddannelse fastsætter undervisningsministeren regler om udformning og udstedelse af beviser og dokumentation. Denne bemyndigelse er udmøntet i kapitel 7 og 8 samt bilag 3 (portfolioprøve), 4 (uddannelsesbevis) og 5 (kompetencebevis) i bekendtgørelse om kombineret ungdomsuddannelse, som indeholder regler herom, herunder om formkrav til og opbevaring af beviser til senere brug. Det fremgår af det nævnte bilag 3, at præsentationsportfolien har til formål at vise elevens tilegnelse af kompetencemål inden for elevens beskæftigelsesprofil, og at den skal indeholde udvalgt og bearbejdet materiale fra elevens arbejdsportfolio, som bredt dokumenterer elevens læringsudbytte og aktuelle standpunkt, og som ikke tidligere har været bedømt.

Portfolioprøven efter det nævnte bilag 3 i bekendtgørelse om kombineret ungdomsuddannelse afholdes som en mundtlig, individuel prøve med udgangspunkt i elevens præsentationsportfolio. Eksaminationen varer 30 minutter uden forberedelsestid og inklusive votering. Prøven består af en samtale om elevens læringsudbytte, hvor eleven skal benytte præsentationsportfolien til at forklare og dokumentere den opnåede kompetence. Bedømmelsen foretages som en helhedsvurdering og er en vurdering af, om eleven i tilstrækkelig grad har tilegnet sig kompetencemålene. Prøven bedømmes som bestået eller ikke bestået. Ved uenighed er censors bedømmelse afgørende.

Efter § 16 i lov om kombineret ungdomsuddannelse kan undervisningsministeren fastsætte nærmere regler om, at de skoler og uddannelsesinstitutioner, der indgår i et institutionsamarbejde om udbud af uddannelsen, skal have et fælles kvalitetssystem til løbende udvikling og resultatvurdering af uddannelsen. Denne bemyndigelse er udmøntet i bekendtgørelse om kombineret ungdomsuddannelse, som i kapitel 9 indeholder regler om kvalitetssikring. Det fremgår bl.a. heraf, at kvalitetssystemet skal omfatte systematiske og regelmæssige selvevalueringer, som skal foregå løbende og mindst en gang årligt og som minimum skal omfatte elevernes eventuelle frafald, overgang til arbejdsmarked eller anden uddannelse samt mulige områder fastsat af institutionsamarbejdet. Det fremgår endvidere, at systemet til kvalitetsudvikling og resultatvurdering skal dokumentere, hvordan det sikres, at elever og det lokale arbejdsmarked inddrages i den løbende selvevaluering, kvalitetsudvikling og resultatvurdering af uddannelsen. Det fremgår endelig, at der på grundlag af selvevalueringen mindst hvert andet år udarbejdes en skriftlig plan for indsatser, som kan realiseres inden for lovgivningen om kombineret ungdomsuddannelse, herunder hvilke handlinger institutionsamarbejdet iværksætter som led i opfølgningen, og inden for hvilken tidsplan, handlingerne vil blive iværksat.

Efter § 4 i lov om erhvervsgrunduddannelse m.v. modtager eleven efter gennemførelse af hele uddannelsen et uddannelsesbevis på grundlag af beviser for de enkelte praktikophold og de enkelte skoleophold. Efter tilfredsstillende gennemførelse af de enkelte praktikophold og de enkelte skoleophold udsteder praktikvirksomhederne og skolerne således bevis for gennemførelsen heraf. Uddannelsesbeviset udfærdiges af den sidste skole, som giver eleven undervisning. Kan der ikke udstedes uddannelsesbevis, har eleven krav på dokumentation for delvis gennemførelse af uddannelsen.

Efter § 4, stk. 4, i lov om forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne tilbydes ved afslutning af hvert trin i undervisningen i fagene læsning, stavning og skriftlig fremstilling samt fagene talforståelse, regning og basale matematiske begreber deltagelse i en skriftlig prøve. Personer, der ikke har deltaget i undervisningen, kan indstille sig til prøve som selvstuderende. Ved afslutningen af undervisningen i fagene mundtlig fremstilling og formidling for tosprogede tilbydes deltagelse i en mundtlig prøve.

Efter § 4, stk. 5, i lov om forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne fastsætter undervisningsministeren regler om bevis for deltagelse i undervisningen samt betingelser herfor og mundtlige og skriftlige prøver, herunder om deltagelse som selvstuderende samt om udstedelse af bevis for deltagelse. Denne bemyndigelse er udmøntet i bekendtgørelse om undervisning m.v. inden for forberedende voksenundervisning, som i § 6 samt bilag 5 og 6 indeholder regler om prøver, og som i § 13 indeholder regler om beviser. Af den nævnte § 6 fremgår bl.a., at det er frivilligt at deltage i prøve, og at der gives en bedømmelse, der er enten "bestået" eller "ikke bestået". Det fremgår endvidere, at der i de nævnte bilag 5 og bilag 6 til bekendtgørelsen for hvert undervisningstrin er fastsat prøvebeskrivelser omfattende indhold og vurderingskriterier, prøveoplæg, prøvetid og tilladte hjælpemidler. Det fremgår endelig, at hver opgavebesvarelse bedømmes af én censor. Af den nævnte § 13 fremgår, at uddannelsesinstitutionen efter anmodning udsteder bevis for deltagelse (kursistbevis) på det enkelte undervisningstrin, ligesom der er fastsat nærmere formkrav. Det fremgår endvidere, at udstedelse af kursistbevis er betinget af, at kursisten har deltaget i normalt mindst 85 pct. af undervisningen på det pågældende trin.

Efter § 9, stk. 1, i lov om forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne kan prøver kun afholdes af voksenuddannelsescentre, dog således at uddannelsesinstitutioner under kriminalforsorgen, som udbyder den pågældende undervisning, tillige kan afholde prøver, jf. herved lovens § 13. Efter § 9, stk. 2, i lov om forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne gennemføres prøver lokalt på voksenuddannelsescentret eller ved den driftsoverenskomstpart, hvor undervisningen har været afholdt. Det fremgår endvidere, at prøver kan gen-

nemføres lokalt på virksomheder m.v., hvor undervisningen har været gennemført.

Efter § 11 i lov om almen voksenuddannelse og om anerkendelse af realkompetence i forhold til fag i almen voksenuddannelse, i uddannelsen til hf-eksamen og i uddannelsen til almen studentereksamen (avu-loven) fastsætter undervisningsministeren regler om, på hvilket niveau et fag afsluttes med prøve. Denne bemyndigelse er udmøntet i § 25 i bekendtgørelse om almen voksenuddannelse (avu-bekendtgørelsen), hvoraf det fremgår, at undervisningen på niveau G og niveau D afsluttes med prøve efter reglerne i læreplanerne.

Efter § 13 i lov om almen voksenuddannelse og om anerkendelse af realkompetence i forhold til fag i almen voksenuddannelse, i uddannelsen til hf-eksamen og i uddannelsen til almen studentereksamen (avu-loven) skal institutionen skal foretage en løbende evaluering af den enkelte kursist. Det fremgår endvidere, at undervisningen løbende skal evalueres for at sikre, at planlægningen og gennemførelsen af undervisningen lever op til de mål, der er for uddannelsen og for de enkelte fag. Det fremgår endelig, at undervisningsministeren fastsætter regler om intern evaluering.

Efter § 15 i lov om almen voksenuddannelse og om anerkendelse af realkompetence i forhold til fag i almen voksenuddannelse, i uddannelsen til hf-eksamen og i uddannelsen til almen studentereksamen (avu-loven) fastsætter undervisningsministeren regler om prøver og eksamen og om selvstuderendes adgang til at aflægge prøve. Efter samme bestemmelses stk. 2 kan undervisningsministeren fastsætte regler om deltagerbevis for undervisning på niveauer, der ikke afsluttes med prøve.

Efter § 16 i lov om almen voksenuddannelse og om anerkendelse af realkompetence i forhold til fag i almen voksenuddannelse, i uddannelsen til hf-eksamen og i uddannelsen til almen studentereksamen (avu-loven) kan en kursist erhverve en almen forberedelseseksamen, når kursisten har bestået prøverne i følgende fag; 1) dansk på niveau D eller dansk som andetsprog på niveau, 2) engelsk på niveau D, 3) matematik på niveau D eller 4) to af de kerne- eller tilbudsfag, der fremgår af lovens § 5, stk. 1, nr. 5-7, og § 6, stk. 1.

Den nævnte bemyndigelse om intern evaluering i § 13 i lov om almen voksenuddannelse og om anerkendelse af realkompetence i forhold til fag i almen voksenuddannelse, i uddannelsen til hf-eksamen og i uddannelsen til almen studentereksamen (avu-loven) er udmøntet i bekendtgørelse om almen voksenuddannelse (avu-bekendtgørelsen), som i kapitel 5 indeholder regler herom. Det fremgår heraf, at det løbende skal sikres, at den enkelte kursist får et klart billede af egne styrker og svagheder med hensyn til fremskridt og progression inden for faglige og læringsmæssige kompetencer. Dette skal give grundlag for at justere undervisningen, og resultatet af evalueringen danner grundlag for rådgivning af den enkelte kursist med hensyn til faglig udvikling og arbejds-

metoder. Det fremgår endvidere, at også undervisningen løbende skal evalueres for at sikre, at planlægningen og gennemførelsen lever op til fagets mål og uddannelsens formål. Resultatet heraf drøftes med kursisterne og anvendes til at justere undervisningens progression og tilrettelæggelse i forhold til kursisternes faglige formåen. Det fremgår endelig, at kursisten som afslutning på basisniveau og på niveau F og E skal udarbejde et produkt, som er egnet som faglig dokumentation, og som fremlægges af kursisten og evalueres af kursistens lærer.

De nævnte bemyndigelser om prøver og eksamen samt om deltagerbevis for undervisning på niveauer, der ikke afsluttes med prøve i § 15 i lov om almen voksenuddannelse og om anerkendelse af realkompetence i forhold til fag i almen voksenuddannelse, i uddannelsen til hf-eksamen og i uddannelsen til almen studentereksamen (avu-loven) er udmøntet i bekendtgørelse om almen voksenuddannelse (avu-bekendtgørelsen).

Regler om beviser og attestation findes i avu-bekendtgørelsens kapitel 6 (§§ 20-24). Det fremgår, at der efter anmodning udstedes prøvebevis til en kursist eller en selvstuderende, der har aflagt prøve i faget. Det fremgår endvidere, at der efter anmodning udstedes deltagerbevis til en kursist, der har fuldført undervisning på basisniveau, på niveau F eller niveau E, når betingelserne i fagets læreplan er opfyldt, herunder at den faglige dokumentation er egnet til vurdering. Det er en betingelse for udstedelse af deltagerbevis, at institutionen vurderer, at kursisten har opnået kompetencer svarende til bestået. Det fremgår derudover, at der efter anmodning udstedes attestation til en kursist, der har fuldført undervisning i et fagelement, ligesom der kan udstedes attestation for gennemført undervisning i et fag eller et forløb, som en kursist har deltaget i, uden at fuldføre. Det fremgår endelig, at der efter anmodning udstedes eksamensbevis til en kursist, der har bestået hver af de prøver, der indgår i fagene i en almen forberedelseksamen, jf. avu-bekendtgørelsens § 26, som omtales umiddelbart neden for.

Avu-bekendtgørelsens § 25, stk. 2, fastslår, at de nærmere regler om adgang til aflæggelse af prøve og krav til prøve- og eksamensbeviser fremgår af bekendtgørelse om prøver og eksamen i de almene og studieforbereende ungdoms- og voksenuddannelser.

Endelig fremgår det af avu-bekendtgørelsens § 26, stk. 2, som supplerer § 16 i lov om almen voksenuddannelse og om anerkendelse af realkompetence i forhold til fag i almen voksenuddannelse, i uddannelsen til hf-eksamen og i uddannelsen til almen studentereksamen (avu-loven), at en almen forberedelseksamen, hvor de to valgte er sammensat af kernefaget naturvidenskab samt ét af kernefagene historie, samfundsfag, tysk eller fransk, giver krav på optagelse til 2-årigt hf.

2.4.2. Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det fremgår af den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job, at der i den foreslåede forberedende grunduddannelse skal være løbende fokus på progression i den enkelte elevs forløb mod uddannelse og beskæftigelse. Efter aftalen forstås med progression både personlig, social og faglig udvikling. Der skal endvidere indgå krav om løbende evaluering og feedback som en del af undervisningen.

Efter den politiske aftale skal progressionsmåling i forberedende grunduddannelse bygge på en evaluering af elevens niveau i dansk og matematik ved påbegyndelsen af basisniveauet, en slutevaluering, herunder med relevante prøver, som foretages når eleven har gennemført sit uddannelsesforløb samt evaluering af elevens progression undervejs i uddannelsesforløbet, som foretages lokalt og løbende efter institutionens eget valg.

Det fremgår endvidere af den politiske aftale, at prøveformerne på den foreslåede forberedende grunduddannelse hovedsageligt skal bygge videre på prøveformerne fra produktionsskoler, kombineret ungdomsuddannelse og erhvervsskoler. På produktionsskolerne har man god erfaring med anvendelse af kompetencetavler til evaluering af elevernes progression. På produktionsskolebaseret erhvervsuddannelse på erhvervsskolerne anvendes en praktisk prøve, på erhvervsuddannelserne har man erfaring med caseprøver og på kombineret ungdomsuddannelse er den afsluttende prøve en portfolioprøve. Samtidig er det i aftalen anført, at niveau 3 på produktionsgrunduddannelse og erhvervsgrunduddannelse afsluttes med en fagprøve.

Det fremgår endelig af den politiske aftale, at institutionen skal udstede bevis til alle elever efter tilfredsstillende gennemførelse af et forløb på den foreslåede forberedende grunduddannelse af minimum 12 ugers varig. Det fremgår endvidere af aftalen, at der udstedes et kompetencebevis og eventuelt et uddannelsesbevis.

Med hensyn til evaluering, progression m.v. foreslås, at elevens forløbsplan danner grundlag for den løbende opfølgning på elevens personlige, sociale og faglige udvikling. Institutionen skal på dette grundlag sikre løbende fokus på progression i den enkeltes forløb mod uddannelse og beskæftigelse, herunder at der afholdes månedlige evalueringssamtaler med eleven.

Det foreslås endvidere, at institutionens progressionsmåling baseres på elevens niveau i dansk og matematik, der evalueres ved påbegyndelsen af basisniveauet. Dertil foreslås, at der undervejs i uddannelsen foretages løbende evaluering af elevens progression, herunder altid en evaluering af som minimum elevens kompetencer i dansk og matematik samt elevens sociale, personlige og faglige kompetencer, når eleven har opnået et delmål i forløbsplanen, foretages der dog altid en evaluering. Endelig foreslås, at der foretages en slutevaluering, herunder med relevante prøver, når eleven har gennemført forberedende grunduddannelse.

Det foreslås derudover, at elever og lærere skal arbejde systematisk med dokumentation af læringen på baggrund af uddannelsesplanens fastsatte mål for elevens faglige, personlige og sociale kompetencer. Dette sker med henblik på at fastholde og synliggøre elevens progression. Hertil foreslås, at institutionen skal stille et redskab til rådighed, som for eleven og virksomheden synliggør målene med erhvervstræning og virksomhedspraktik, og som og giver mulighed for at dokumentere elevens progression i uddannelsesforløbet.

Det er endvidere hensigten, at prøveformer tilrettelægges, så de kan anvendes direkte i elevens videre uddannelsesforløb. Det gælder både i forhold til at opfylde adgangs- og overgangskrav på ungdomsuddannelser. De valgte prøve- og evalueringsformer tilsigter dog ikke nødvendigvis at ligne traditionelle eksamenssituationer, men skal i videst muligt omfang understøtte undervisningens praksisrettede tilrettelæggelse.

Endelig foreslås, at institutionens i sin indledende evaluering af elevens danskundskaber skal være særligt opmærksom på tegn på ordblindhed og ved indikationer heraf tilbyde eleven en ordblindetest.

Der foreslås indsat en bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter undervisningsministeren kan fastsætte regler om evaluering, evalueringsmetoder og -redskaber. Den foreslåede bemyndigelse forventes anvendt til – under inddragelse af særlige læreplansgrupper – at fastsætte supplerende regler, læreplaner, fagbilag og vejledninger om evalueringsformer, -metoder og -redskaber. Fælles for læreplaner og fagbilag vil være, at de skal tage udgangspunkt i målgruppen og være praksisrettede og give grundlag for undervisnings- og prøveformer, der adskiller sig fra de traditionelle undervisningsformer. Evalueringsredskaber, vejledninger m.v. skal således sikre prøveformer, der dels relaterer sig til den praksisbaserede undervisning, dels kan anerkendes som adgang til de relevante ungdomsuddannelser og give en god forberedelse hertil.

Det foreslås endvidere i overensstemmelse med den politiske aftale, at institutionen skal udstede et bevis til elever, som på tilfredsstillende vis gennemfører forløb på forberedende grunduddannelse på minimum 12 uger. Det foreslås, at der udstedes et kompetencebevis og eventuelt et afsluttende uddannelsesbevis, herunder at bevis kan udstedes digitalt.

Til elever, der aflægger prøve i enkeltstående fag, udstedes prøvebeviser herfor, uanset længden af den unges forløb i den forberedende grunduddannelse.

Det foreslås med hensyn til kompetencebeviset, at dette skal dokumentere opnåede faglige kompetencer og eventuelt de dertil knyttede sociale og personlige kompetencer. Det gæl-

der både de kompetencer, hvortil der knytter sig egentlige prøver med centralt fastsatte kompetencemål, og øvrige kompetencer. Kompetencebeviset sammenfatter eventuelt udstedte prøvebeviser fra andre uddannelsesinstitutioner, som har indgået i forberedende grunduddannelse.

Med hensyn til afsluttende uddannelsesbevis foreslås dette udstedt til elever, der på almen grunduddannelse har bestået en prøve svarende til almen forberedelseksamen, jf. avulovens § 16. Efter forslaget vil et afsluttende uddannelsesbevis således dokumentere, om eleven opfylder adgangskravene for optagelse på den 2-årige uddannelse til hf-eksamen (hf med eller uden overbygning), jf. lov om de gymnasiale uddannelser, samt adgangskravene til erhvervsuddannelserne, jf. lov om erhvervsuddannelser. Efter forslaget vil et afsluttende uddannelsesbevis endvidere dokumentere den opnåede kompetence for elever, som afslutter forberedende grunduddannelse på produktionsgrunduddannelses eller erhvervsgrunduddannelses højeste niveauer.

Der henvises til lovforslagets §§ 35-36 og bemærkningerne hertil.

2.5. Underviserkompetencer

2.5.1. Gældende ret

En del af de love, som regulerer de eksisterende uddannelsesstilbud, som foreslås integreret i forberedende grunduddannelse, indeholder bestemmelser om underviserkompetencer.

Der er ikke i regi af lov om produktionsskoler fastsat nærmere krav til underviserkompetencer.

Efter § 15 i lov om kombineret ungdomsuddannelse skal den enkelte skole eller uddannelsesinstitution sikre, at kontaktpersoner og lærere, der under viser elever i uddannelsen, har relevante faglige og pædagogiske kompetencer i forhold til uddannelsens indhold, målgruppe og undervisningens tilrettelæggelse.

Med hensyn til lov om erhvervsgrunduddannelse følger undervisernes kompetencer af den specifikke lovgivning vedrørende de uddannelsesstilbud og uddannelsesaktiviteter, der anvendes til at sammensætte et konkret erhvervsgrunduddannelsesforløb, fx lov om erhvervsuddannelser, lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v., lov om kombineret ungdomsuddannelse, gymnasial enkeltfagsundervisning og almen voksen uddannelse.

Efter § 18, stk. 4, i lov om forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne skal lærere, der varetager undervisning efter denne lov, have de nødvendige fagli-

ge og pædagogiske kvalifikationer. Uddannelses- og erhvervsvejledere skal herudover have de nødvendige faglige forudsætninger for at vejlede. Efter samme bestemmelses stk. 7, kan undervisningsministeren fastsætte nærmere regler om betingelserne i bl.a. stk. 4. Denne bemyndigelse er udmøntet i §§ 24 og 25 i bekendtgørelse om undervisning m.v. inden for forberedende voksenundervisning samt i § 22 i bekendtgørelse nr. 1589 af 13. december 2016 om ordblindundervisning for voksne.

Det fremgår af den nævnte § 24 i bekendtgørelse om undervisning m.v. inden for forberedende voksenundervisning, at undervisere skal have bestået fagmodul 3 (Teorier om læsning og skrivning samt afdækning af skriftsprogsvanskeligheder) og fagmodul 4 (Undervisning i FVU-læsning) i den pædagogiske diplomuddannelse, undervisning i læsning og matematik for voksne, eller have tilsvarende kvalifikationer, for at kunne varetage undervisning i fagene læsning, stavning og skriftlig fremstilling (FVU-læsning). Denne undervisning kan desuden varetages af undervisere, der har bestået en af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet godkendt læreruddannelse i FVU-læsning eller har undervist på læsekurser for voksne, og som tillige har bestået et af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet godkendt suppleringskursus.

Det fremgår af den nævnte § 25 i bekendtgørelse om undervisning m.v. inden for forberedende voksenundervisning, at undervisere skal have kvalifikationer til at undervise på FVU-læsning samt have kvalifikationer som underviser på danskuddannelse til voksne udlændinge m.fl., underviser i dansk som andetsprog på almen voksenuddannelse, eller tilsvarende, for at undervise på såkaldt FVU-start, som tilsigter at føre elevernes mundtlige færdigheder op til et niveau, så deltagerne forventeligt kan få udbytte af deltagelse i FVU-læsning og/eller undervisning i talforståelse, regning og basale matematiske begreber (FVU-matematik) samt af deltagelse i arbejdsmarkedsuddannelser.

Det fremgår endvidere af den nævnte § 25 i bekendtgørelse om undervisning m.v. inden for forberedende voksenundervisning, at undervisere skal have bestået fagmodul 1 (Funktionelle matematikfærdigheder og -forståelser hos voksne) og fagmodul 2 (Matematikvanskeligheder hos voksne) i den pædagogiske diplomuddannelse, undervisning i læsning og matematik for voksne, eller have tilsvarende kvalifikationer, for at kunne varetage undervisning i FVU-matematik. Denne undervisning kan desuden varetages af lærere, der har bestået en af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet godkendt læreruddannelse i FVU-matematik.

Det fremgår af den nævnte § 22 i bekendtgørelse om ordblindundervisning for voksne, at undervisere skal have bestået fagmodul 3 (Teorier om læsning og skrivning samt afdækning af skriftsprogsvanskeligheder) og 5 (Ordblindundervisning for voksne) i den pædagogiske diplomuddannel-

se, undervisning i læsning og matematik for voksne, eller have tilsvarende kvalifikationer.

Efter § 26 i lov om almen voksenuddannelse og om anerkendelse af realkompetence i forhold til fag i almen voksenuddannelse, i uddannelsen til hf-eksamen og i uddannelsen til almen studentereksamen (avu-loven) skal undervisere have gennemført uddannelsen til lærer i folkeskolen med det pågældende fag som linjefag eller have tilsvarende kvalifikationer for at kunne varetage undervisning i henhold til loven. Det fremgår endvidere, at undervisere skal have gennemført uddannelsen til underviser i dansk som andetsprog for unge og voksne eller have tilsvarende kvalifikationer for at varetage undervisning i dansk som andetsprog.

2.5.2. Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det fremgår af den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job, at undervisere i almene fag på forberedende grunduddannelses basisniveau skal have kvalifikationer svarende til de krav, der gælder til lærere, som underviser på forberedende voksenundervisning og ordblindundervisning for voksne.

Dette tager sigte på, at de undervisere, der skal undervise elever med de svageste dansk- og/matematikfaglige forudsætninger, skal have uddannelsen som såkaldt FVU-læselærer hhv. FVU-matematiklærer. Da FVU-læreruddannelserne ikke er forbeholdt folkeskolelærere, er det ikke hensigtsmæssigt i forhold til alle almene fag på basisniveauet at stille krav herom, da FVU-læreruddannelsen ikke er udtryk for, at den pågældende har linjefag i andre almene fag der også kan indgå i undervisningen på basisniveauet, endside er læreruddannet.

Det fremgår endvidere af den politiske aftale, at undervisere på almen grunduddannelse skal have kvalifikationer svarende til de krav, der gælder til lærere, som underviser på almen voksenuddannelse.

Med hensyn til værkstedsundervisere på den foreslåede produktionsgrunduddannelse, som ansættes efter etableringen af forberedende grunduddannelse, skal de pågældende efter den politiske aftale være faglært i et fag inden for det faglige tema, som de underviser i, eller have tilsvarende kvalifikationer samt endvidere have nogle års praktisk erfaring. Efter aftalen skal undervisere på produktionsgrunduddannelses øvrige del udover værkstedsundervisere omfatte undervisere med kvalifikationer svarende til de krav, der gælder til lærere, som underviser på almen voksenuddannelse.

Med hensyn til den foreslåede erhvervsgrunduddannelses skoledel skal undervisere efter den politiske aftale sammensættes som en kombination af undervisere fra den foreslåede

almene grunduddannelse og den foreslåede produktionsgrunduddannelse. Kvalifikationskravene skal således efter aftalen følge de nye regler herom.

Endelig fremgår det af den politiske aftale, at undervisere i ordblindundervisning skal have kvalifikationer svarende til de eksisterende krav til ordblindundervisere.

Det fremgår derudover af den politiske aftale, at aftalepartierne er enige om, at undervisere som led i udmøntningen og tilrettelæggelse af den nye forberedende grunduddannelse skal have et kompetenceløft, der skal understøtte realisering af uddannelsens formål og i øvrigt understøtte den daglige indsats i arbejdet med eleverne.

Det forberedende område er kendetegnet ved kompetente undervisere med stort personligt engagement. Det kræver en særlig indsats – ihærdighed, faglig indsigt, stærke relationskompetencer og effektive pædagogiske metoder – at understøtte unge i at kunne påbegynde og gennemføre en ungdomsuddannelse eller komme i beskæftigelse.

Med den foreslåede forberedende grunduddannelse skabes rammerne for at løfte kvaliteten og skabe synergi og udvikling. Disse rammer skal udfoldes, og der skal opbygges en fælles kultur – en ny professionsidentitet – blandt undervisere med forskellige baggrunde. Det er hensigten, at den forberedende grunduddannelse skal bygge på styrkerne fra de eksisterende forberedende tilbud, men inden for en ny ramme i et inkluderende læringsmiljø, hvor undervisere med de rette kompetencer spiller en central rolle.

Målet er, at de nye institutioner skal basere deres virke på et fælles pædagogisk, didaktisk grundlag, så eleverne møder en tryk og fælles læringskultur i hele organisationen. Læringskulturen skal være kendetegnet ved klare mål og visioner, der giver medarbejderne en strategisk retning og høje faglige forventninger til eleverne.

Det foreslås på den anførte baggrund, at kravene til underviseres kompetencer i loven overordnet baseres på de tilkendegivelser, der i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job er angivet herom.

Det foreslås generelt, at institutionen søger for, at de, der underviser efter denne lov, har de undervisningskompetencer der er nødvendige for forsvarligt at varetage undervisningen. Institutionen sørger herigennem for, at underviserne kan gennemføre deres undervisning i overensstemmelse med de faglige og pædagogiske krav til undervisningen, og således at undervisningen af den enkelte elev kan medvirke til, at eleven når sine mål med deltagelse i uddannelsen.

Det foreslås i overensstemmelse med gældende ret samtidig, at der etableres en bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om de krav, der efter de foreslåede bestemmelser skal gælde for undervisere på den nye forberedende grunduddannelse.

Det betyder at underviseren skal have gennemført uddannelsen til folkeskolelærer og være linjefagsuddannet i det pågældende fag eller have tilsvarende kvalifikationer. Den, der skal varetage undervisning i dansk og matematik af elever med behov for at afklare, forbedre og supplere deres funktionelle færdigheder i læsning, stavning og skriftlig fremstilling og/ funktionelle regne- og matematikfærdigheder, skal have gennemført den relevante FVU-lærerruddannelse eller have tilsvarende kvalifikationer.

Dette svarer til de eksisterende regler i §§ 24 og 25 i bekendtgørelse om undervisning m.v. inden for forberedende voksenundervisning, jf. beskrivelsen heraf i afsnit 2.5.1.

Efter det foreslåede vil kravet om kompetencer som FVU-lærer på basisniveauerne således være begrænset til undervisning af elever med basale vanskeligheder i fagene dansk og matematik. Mens dansk som andetsprog og øvrige almene fag skal varetages af lærere, der er uddannede folkeskolelærere med linjefag i det pågældende fag eller har tilsvarende kvalifikationer.

Det foreslås i overensstemmelse med den politiske aftale, at undervisere, der skal varetage undervisning i almene fag skal have gennemført uddannelsen til lærer i folkeskolen med det pågældende fag som linjefag eller have tilsvarende kvalifikationer. Det foreslåede svarer til det, der efter gældende ret gælder for undervisere på almen voksenuddannelse, jf. lov om almen voksenuddannelse og om anerkendelse af realkompetence i forhold til fag i almen voksenuddannelse, i uddannelsen til hf-eksamen og i uddannelsen til almen studentereksamen (avu-loven).

Det foreslås i overensstemmelse med den politiske aftale, at undervisere, der skal varetage undervisning inden for et fagligt tema fx tilrettelagt som værkstedsundervisning skal have gennemført en erhvervsuddannelse i et fag inden for det faglige tema, som vedkommende underviser i, eller have tilsvarende kvalifikationer samt praktisk erfaring. Den ovennævnte foreslåede bemyndigelse tilsigtes i denne henseende udmøntet til at fastsætte supplerende regler om omfanget og indholdet af den nævnte praktiske erfaring. Det er forventningen, at udgangspunktet herfor vil være de regler om lærerkvalifikationer, som findes i bekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2018 om erhvervsuddannelser. Herefter skal lærere, som underviser i direkte erhvervsrettet fagligt stof, normalt have mindst 5 års erhvervs erfaring. For øvrige lærere skal erhvervs erfaringen normalt være af mindst 2 års varighed. For disse lærere kan skolen fravige kravet om 2 års er-

hvervserfaring i tilfælde, hvor lærere med erhvervserfaring ikke er til rådighed. Det påhviler i så fald skolen i samarbejde med læreren at tilrettelægge et forløb, der sikrer, at læreren opnår en passende indsigt i de relevante erhvervsområder.

Det foreslås endelig i overensstemmelse med den politiske aftale, at undervisere, der skal specialundervise elever med ordblindhed, skal have gennemført uddannelsen som ordblindelærer eller have tilsvarende kvalifikationer. Dette svarer til de eksisterende regler i § 22 i bekendtgørelse om ordblindeundervisning for voksne, jf. beskrivelsen heraf i afsnit 2.5.1.

Det vil efter det foreslåede være institutionens ledelse, som skal foretage vurderingen af, om en ansøger har de nødvendige underviserkvalifikationer. Dette gælder for danske og udenlandske ansøgere.

Det bemærkes afslutningsvis, at undervisningsministeriet vil tilrettelægge og iværksætte de nødvendige tiltag for sikre et underviserkompetenceløft, der skal understøtte realisering af den foreslåede forberedende grunduddannelses formål, i overensstemmelse med det, der i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job er tilkendegivet herom.

Der henvises til lovforslagets §§ 37-38 og bemærkningerne hertil.

2.6. Aktiv deltagelse, orden, trivsel m.v.

2.6.1. Gældende ret

En del af de love, som regulerer de eksisterende uddannelsstilbud, som foreslås integreret i forberedende grunduddannelse, indeholder bestemmelser om fastsættelse af ordensregler m.v. på de omfattede institutioner.

Lov om produktionsskoler indeholder ingen egentlige ordensbestemmelser m.v. Det følger imidlertid af lovens § 17, stk. 3, at undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om den såkaldte skoleydelse, herunder bl.a. om, at denne skal nedsættes forholdsmæssigt for deltagere, der uden lovlig grund kommer for sent til eller udebliver fra produktionskoleaktiviteten, ikke aktivt deltager i udfærdigelse, justering og opfyldelse af den individuelle forløbsplan eller ikke aktivt deltager i praktikforløb, som efter skolen skøn bidrager til opfyldelse af forløbsplanen. Denne bemyndigelse er udmøntet i § 13 i bekendtgørelse nr. 835 af 25. juni 2010 om statstilskud m.v. til produktionsskoler, som indeholder regler om forholdsmæssig nedsættelse af skoleydelsen ved ulovligt fravær m.v.

Efter § 20 i lov om produktionsskoler skal produktionsskoler samarbejde med andre uddannelsesinstitutioner i et lokalt

fællesskab. Samarbejdet kan angå udbuddet af uddannelser, kurser og vejledningsaktiviteter m.v. og gensidig meddelelse af oplysninger om planlagte og forventede initiativer. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom. Denne bemyndigelse er udmøntet nærmere.

Efter § 28 i lov om kombineret ungdomsuddannelse har eleverne mødepligt og pligt til at deltage aktivt i undervisningen og bidrage til at opfylde målene i deres forløbsplaner. Det fremgår endvidere, at det såkaldte institutionsamarbejde fastsætter ordensregler for eleverne, herunder om mødepligt og aktiv deltagelse i undervisningen, herunder at den såkaldte tovholderinstitution gør eleverne bekendt med ordensreglerne og de konsekvenser, det kan få, hvis eleven ikke overholder reglerne. Det fremgår derudover, at elever, som uden lovlig grund udebliver fra undervisningen, herunder erhvervstræning, eller som groft overtræder fastsatte ordensregler, kan udelukkes fra uddannelsen.

Efter § 28, stk. 4, i lov om kombineret ungdomsuddannelse kan undervisningsministeren fastsætte nærmere regler om mødepligt, aktiv deltagelse og ordensregler, herunder om iværksættelse af sanktioner over for elever, der ikke følger ordensreglerne. Denne bemyndigelse er udmøntet i bekendtgørelse om kombineret ungdomsuddannelse, som i kapitel 10 indeholder regler om ordensregler.

Lov om erhvervsgrunduddannelse m.v. indeholder ingen ordensbestemmelser m.v. Efter § 1, stk. 4, i lov om erhvervsgrunduddannelse m.v. kan undervisningsministeren fastsætte nærmere regler om samarbejde mellem kommuner og de lokale uddannelsesinstitutioner om tilvejebringelse af skoleundervisning efter loven. Efter samme bestemmelses stk. 5 kan kommunalbestyrelsen under nærmere betingelser overlade til institutioner for erhvervsrettet uddannelse og produktionsskoler at tilrettelægge erhvervsgrunduddannelse eventuelt i samarbejde med andre institutioner og skoler. Undervisningsministeren kan fastsætte regler herom. De nævnte bemyndigelser er ikke udmøntet nærmere.

Efter § 18, stk. 8, i lov om forberedende voksenundervisning og ordblindundervisning for voksne kan undervisningsministeren fastsætte regler om disciplinære foranstaltninger over for deltagere. Denne bemyndigelse er alene udmøntet derved, at det i § 13, stk. 4, i bekendtgørelse om undervisning m.v. inden for forberedende voksenundervisning er fastsat, at uddannelsesinstitutionen registrerer deltagelsen i undervisningen og at kursisten skal have mulighed for enten digitalt eller gennem udskrift heraf at kontrollere registreringen af sin egen deltagelse.

Efter § 8 i lov om forberedende voksenundervisning samarbejder voksenuddannelsescentrene og driftsoverenskomster inden for rammerne af det lokale skolesamarbejde, der gælder for voksenuddannelsescentre og institutioner god-

kendt efter lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om det nævnte skolesamarbejde. Denne bemyndigelse er udmøntet i § 22 i bekendtgørelse om undervisning m.v. inden for forberedende voksenundervisning, som indeholder regler om skolesamarbejde, herunder at uddannelsesinstitutionerne som led i samarbejdet danner et lokalt fælles samarbejdsforum, som mødes mindst en gang hvert halve år. Det fremgår, at skolesamarbejdet har til formål at sikre, at institutionerne udnytter deres ressourcer bedst muligt, dvs. lærere, udstyr, lokaler m.v., og at de informerer og vejleder samordnet om deres samlede uddannelsesudbud til virksomheder og borgere.

Efter § 14 i lov om lov om almen voksenuddannelse og om anerkendelse af realkompetence i forhold til fag i almen voksenuddannelse, i uddannelsen til hf-eksamen og i uddannelsen til almen studentereksamen (avu-loven) har kursisterne pligt til at deltage aktivt i undervisningen. Det fremgår, at institutionen fastsætter regler om aktiv deltagelse og orden, og at institutionen herunder kan fastsætte regler om kursisters mødepligt til undervisningen. Det fremgår endvidere, at institutionen gør kursisterne bekendt med institutionens regler om aktiv deltagelse og orden samt om de konsekvenser, det vil få, hvis kursisten ikke overholder reglerne.

Efter § 14, stk. 3, i lov om lov om almen voksenuddannelse og om anerkendelse af realkompetence i forhold til fag i almen voksenuddannelse, i uddannelsen til hf-eksamen og i uddannelsen til almen studentereksamen (avu-loven) kan undervisningsministeren fastsætte regler om disse forhold. Denne bemyndigelse er udmøntet i bekendtgørelse om almen voksenuddannelse (avu-bekendtgørelsen), som i kapitel 9 indeholder regler om mødepligt, aktiv deltagelse og orden samt om registrering af kursisters aktive deltagelse.

2.6.2. Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job indeholder ikke specifikke bemærkninger om, hvordan spørgsmål om mødepligt, aktiv deltagelse i undervisningen og orden på institutionen tænkes håndteret.

Af den politiske aftales mål for forberedende grunduddannelse fremgår imidlertid, at et af de tre retningsgivende mål for forberedende grunduddannelses er elevernes fravær. Det anføres i aftalen, at institutionerne registrerer og arbejder målrettet med de unges fravær, herunder ved at afdække og afhjælpe årsagerne hertil.

Det fremgår endvidere af den politiske aftale, at der skal være mulighed for at trække elever i ydelse ved fravær. Det er anført i aftalen, at der indføres mulighed for at trække eleverne i ydelse ved manglende fremmøde svarende til den eksisterende praksis efter lov om produktionsskoler. Det anføres

endvidere, at eleverne fortsat vil have mulighed for lovligt fravær eksempelvis i forbindelse med sygdom.

Af den politiske aftale fremgår derudover, at et af de tre retningsgivende mål er elevernes trivsel. Det anføres i aftalen, at trivslen på forberedende grunduddannelse løbende skal styrkes, og at udviklingen skal følges i en ny national obligatorisk årlig trivselsmåling. Det fremgår endvidere, at institutionerne skal have fokus på at skabe et attraktivt socialt liv for eleverne, hvilket indebærer, at der skal skabes rammer, som naturligt rummer fx fælles sociale arrangementer, musik, kreative aktiviteter, idrætsaktiviteter, museumsbesøg eller relevante ekskursioner. Det anføres derudover, at det sociale liv kan understøttes af en trivselspolitik, der bl.a. kan indeholde aktiviteter for forebyggelse af og opfølgning på mobning, herunder krænkende adfærd på de sociale medier.

Efter den politiske aftale skal institutionerne forpligtes til at fremme sundhed og god ernæring. Det omfatter, at eleverne præsenteres for ordentlig mad og gode livsvaner, herunder i forhold til døgnrytme, motion og kost, og at det indgår som en integreret del af uddannelsesforløbet og de aktiviteter, der foregår på institutionen. Det fremgår endvidere, at der skal etableres en madordning på institutionen, herunder, at initiativet ønskes udmøntet som en forpligtelse til at yde et eller flere daglige måltider mad, fx som en del af produktionen fra skolens eventuelle køkkenværksted.

Af den politiske aftale fremgår, at institutionen skal indgå i et tæt samarbejde med lokalsamfundet, herunder ikke mindst forenings og erhvervslivet, og med de tilbud, som eleverne i øvrigt benytter sig af. Det fremgår endvidere, at institutionen skal have opmærksomhed på og samarbejde med relevante myndigheder ved indikationer på radikalisering.

Endelig fremgår det af den politiske aftale, at institutioner, der planlægger mere end fire ugers sommerferie, i denne periode skal stille et aktivitetstilbud til rådighed for elever, som ikke umiddelbart har mulighed for at afholde ferie på almindeligvis. Det fremgår, at der kan tilrettelægges med mere interessebetonede aktiviteter, som samtidig kan have et bredere alment kvalificerende sigte, men der kan desuden tilrettelægges særlige undervisningsforløb af to-tre ugers varighed, bygget op omkring forskellige former for intensive forløb i dansk og matematik.

Der lægges på den anførte baggrund op til at medtage et samlet kapitel i lovforlaget om aktiv deltagelse, orden, samvær, trivselspolitik, sommerferieaktiviteter, inddragelse af lokalsamfundet m.v.

Der foreslås bestemmelser om elevernes mødepligt, pligt til at deltage aktivt i undervisningen og til at bidrage til at opfylde målene i deres uddannelses- og forløbsplaner. Der

foreslås endvidere bestemmelser om mulighed for at udelukke elever, som uden lovlig grund udebliver fra undervisningen, ikke deltager aktivt heri, eller som overtræder institutionens ordens- og samværsregler.

Det foreslås, at institutionen skal udarbejde ordens- og samværsregler. Der foreslås endvidere indsat en bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter undervisningsministeren kan fastsætte regler om institutionens fastsættelse af ordens- og samværsreglerne, herunder mulighed for at iværksætte foranstaltninger i anledning af elevadfærd, der er udvist uden for skolen, hvis adfærden har haft en direkte indflydelse på god orden på skolen. Den foreslåede bemyndigelse vil endvidere give mulighed for at fastsætte regler om, at private genstande kan tilbageholdes, og at tilbageholdelsen af praktiske eller pædagogiske grunde kan opretholdes ud over skoletiden. Det foreslåede harmonerer med § 52 i lov om folkeskolen, § 43 i lov om de gymnasiale uddannelser og § 33 i lov om erhvervsuddannelser. Det foreslås endvidere, i lighed med de gældende bestemmelser for erhvervsuddannelser de gymnasiale uddannelser, at der kan fastsættes regler om elevernes frivillige medvirken i institutionens test for rusmidler.

Det foreslås, at ordens- og samværsreglerne understøttes af en trivselspolitik, der bl.a. kan indeholde aktiviteter for forebyggelse af og opfølgning på mobning, herunder krænkende adfærd på de sociale medier.

Det foreslås, at institutionen endvidere skal have pligt til at sikre et attraktivt socialt liv for eleverne, og til at søge at indgå i samarbejder og partnerskaber med lokale virksomheder, erhvervsuddannelsesinstitutioner, kultur-, kunst- og foreningsliv m.v. med sigte på at bidrage til opfyldelsen af forberedende grunduddannelses formål. Det er i denne henseende hensigten, at ordens og samværsreglerne skal understøttes af en trivselspolitik. Det bemærkes i øvrigt, at lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø, herunder denne lovs krav om tilstedeværelse af en antimobestrategi samt krav om udarbejdelse af en handlingsplan ved problemer med det psykiske undervisningsmiljø, også vil finde anvendelse for institutioner for forberedende grunduddannelse.

Det er i denne henseende endvidere hensigten, at institutionen skal sikre, at besøg af og samarbejde med demokratiske organisationer sker på lige vilkår for alle, dog under hensyntagen til, hvad der anses for praktisk og tidsmæssigt forsvarligt i forhold til den øvrige undervisning.

De understøttende undervisningsopgaver skal knyttes an til forberedende grunduddannelses mål indenfor de enkelte fag og emner. Der vil således skulle sikres variation i de understøttende undervisningsopgaver således, at kun dele af de understøttende undervisningsopgaver kan lægges hos

samme type af uddannelsesinstitution, kulturinstitution, forening, demokratiske organisation m.fl.

Det vurderes, at samarbejder m.v. kan medvirke til, at eleverne er bekendt med mulighederne for et aktivt fritidsliv og for at deltage i aktiviteter og samværsformer, der fremmer den enkeltes alsidige udvikling, selvstændighed og evne til at indgå i forpligtende relationer og fællesskaber.

Det foreslåede vurderes endvidere at styrke elevernes læring ved at gøre undervisningen mere varieret og anvendelsesorienteret eller ved at koble teorien til praksis. Samtidig kan det være med til at vise eleverne nogle af de muligheder for videre uddannelse og job, herunder erhvervsfaglige uddannelser.

For virksomheder, foreninger, organisationer m.fl. giver det foreslåede mulighed for at inspirere eleverne til, hvordan deres teoretiske viden kan omsættes til praksis, og hvordan kreativitet og innovation kan omsættes til konkrete produkter m.v. Endvidere vurderes det foreslåede at give virksomheder, foreninger, organisationer m.fl. mulighed for at skabe synlighed og tydelighed om deres eksistens i lokalmiljøet, herunder om hvilke kompetencer der på sigt efterspørges. Det foreslåede giver ligeledes mulighed for i højere grad at inddrage erhvervsskolerne, hvorved flere elever forventes at kunne inspireres til at søge en erhvervsuddannelse efter forberedende grunduddannelse.

Det er i overensstemmelse med den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job hensigten, at institutionen som del af ordens- og samværsindsatsen skal sikre, at der er opmærksomhed på og samarbejde med relevante myndigheder, hvis der er indikationer på, at en elev udviser tegn på radikaliserings.

I relation hertil foreslås en bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter undervisningsministeren kan fastsætte regler om det foreslåede samarbejde med organisationer, myndigheder m.fl.

Det foreslås samtidig, at institutionen som del af ordens- og trivselsindsatsen skal sikre, at sundhed, god ernæring, gode livsvaner m.v. indgår som en integreret del af alle dele af uddannelsesforløbet, herunder, at institutionen vederlagsfrit yder eleverne mindst et dagligt måltid, som kan være en del af produktionen fra institutionens eventuelle køkkenværksteder.

Det foreslås endelig, at institutionen skal etablere særlige aktivitetstilbud for elever, som ikke har mulighed for at holde ferie, forudsat at der afholdes mere end fire ugers sommerferie.

Der foreslås en bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter undervisningsministeren kan fastsætte regler om sundhedstiltag og aktivitetstilbud m.v. Det er hensigten at udmønte den foreslåede bemyndigelse således, at institutionen lokalt kan vælge at have et aktivitetstilbud hele eller dele af sommeren for eleverne, som ikke umiddelbart har mulighed for at holde ferie med familie eller venner på samme måde som andre. Det kan være vanskeligt at opretholde eller fortsætte en egentlig skoleaktivitet i alle tre uddannelsesspor på den foreslåede forberedende grunduddannelse. I stedet kan der tilrettelægges med mere interessebetonede aktiviteter, som samtidig kan have et bredere alment kvalificerende sigte som fx musik, teater, idræt, skovture, værkstedsundervisning m.v. Hvis lokale forhold taler for det, kan der desuden tilrettelægges særlige undervisningsforløb af to-tre ugers varighed, bygget op omkring forskellige former for intensive forløb i dansk og matematik.

Der henvises til lovforslagets §§ 39-43 og bemærkningerne hertil.

2.7. Rådgivning

2.7.1. Gældende ret

En del af de love, som regulerer de eksisterende uddannelsesstilbud, som foreslås integreret i forberedende grunduddannelse, indeholder bestemmelser, som tillægger Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser rådgivende kompetence i forhold til uddannelsesstilbud m.v. efter de på gældende love.

Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser rådgiver undervisningsministeren om udviklingen inden for de grundlæggende erhvervsrettede uddannelser, herunder kombineret ungdomsuddannelse, erhvervsgrunduddannelse og produktionsskoletilbud.

Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser har i den henseende blandt andet til opgave at følge med samfundets udvikling og pege på tendenser, som kan få betydning for erhvervsuddannelserne. Rådet afgiver rådet indstillinger til undervisningsministeren, hvis der opstår behov for at oprette nye erhvervsuddannelser og omlægge eller nedlægge eksisterende uddannelser, ligesom Rådet vurderer, om der er behov for bedre koordination af uddannelserne, for eksempel ved at lægge forskellige erhvervsuddannelser sammen til én uddannelse. Rådet kan endelig på eget initiativ drøfte og afgive udtalelser om alle spørgsmål, der efter rådets vurdering har betydning for uddannelserne.

Rådet, som mødes 8-10 gange om året, er bredt sammensat af arbejdsmarkedets hovedorganisationer, fx DA og LO, og medlemsorganisationer, fx Dansk Industri og Dansk Metal. Derudover er Kommunernes Landsforening, Danske Regio-

ner, lærerorganisationer, skoleforeninger og elevorganisationer repræsenteret i Rådet.

Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser er sammensat med henblik på at rådgive om de grundlæggende erhvervsrettede uddannelser, hvilket bl.a. afspejles i, at medlemmerne primært er sammensat af repræsentanter for arbejdsmarkedets parter og med sigte på medlemmernes interessevaretagelse og ikke på baggrund af særlig ekspertise fx uddannelsesfaglig indsigt.

Det følger af § 8 a i lov om produktionsskoler, at Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser, der er nedsat i medfør af lov om erhvervsuddannelser, rådgiver undervisningsministeren om produktionsskolernes undervisningstilbud og af giver indstilling til ministeren om regler om produktionsskolerne og deres virksomhed.

Det følger af § 35 i lov om kombineret ungdomsuddannelse, Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser, der er nedsat i henhold til lov om erhvervsuddannelser, rådgiver undervisningsministeren om undervisningstilbud efter denne lov og afgiver indstilling til ministeren om regler om institutionssamarbejder og deres virksomhed.

Det følger af § 1, stk. 3, i lov om erhvervsgrunduddannelser, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling (nu undervisningsministeren) fastsætter nærmere regler om uddannelsen efter indstilling fra Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser, der er nedsat i medfør af lov om erhvervsuddannelser, herunder regler om, hvilke elementer uddannelsen kan bestå af. Det følger endvidere af § 7, stk. 1, i lov om erhvervsgrunduddannelser, at en praktikaftale skal være skriftlig og underskrevet senest ved praktikforholdets begyndelse, og at den skal indgås på en formular, der er godkendt af undervisningsministeren efter indstilling fra Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser.

2.7.2. Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Der henvises i den politiske aftale om aftale om bedre veje til uddannelse og job til, at ekspertgruppen om bedre veje til en ungdomsuddannelse anbefalede, at der skulle ske en forenkling af rådsstrukturen på ungdomsuddannelsesområdet, som skal medvirke til entydig og sammenhængende rådgivning af undervisningsministeren på tværs af uddannelsesområdet og sikre politisk og administrativ opmærksomhed på målgruppen for de forberedende tilbud.

Det er en del af den politiske aftale om aftale om bedre veje til uddannelse og job, at aftalepartierne er enige om at udvide den rådgivning, som Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser (REU) yder undervisningsministeren indenfor de grundlæggende erhvervsrettede uddannel-

ser ud over erhvervsuddannelserne til at omfatte den samlede rådgivende kompetence på området, herunder også vejledningsområdet og det forberedende område. Aftalepartierne er samtidig enige om, at Rådet for Ungdomsuddannelser og Nationalt Dialogforum for Uddannelses- og Erhvervsvejledning nedlægges.

Det fremgår samtidig af den politiske aftale, at aftalepartierne er enige om at udvide Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelsers rådgivning indenfor de grundlæggende erhvervsrettede uddannelser ud over erhvervsuddannelserne til at omfatte den samlede rådgivende kompetence på området, herunder også vejledningsområdet og det forberedende område.

Det foreslås i overensstemmelse med den politiske aftale samt henset til, at den overvejende del af de love, som regulerer de eksisterende uddannelsesstilbud, som foreslås integreret i forberedende grunduddannelse, indeholder sådanne bestemmelser, at tillægge Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser rådgivende kompetence i forhold til uddannelsesstilbud m.v. i regi af den foreslåede forberedende grunduddannelse.

Det vurderes, at det foreslåede vil bidrage til at skabe grundlaget for en entydig og sammenhængende rådgivning af undervisningsministeren på tværs af uddannelsesområder, ligesom der sikres politisk og administrativ opmærksomhed på målgruppen for det foreslåede nye forberedende tilbud for personer under 25 år.

Der henvises til lovforslagets § 44 og bemærkningerne her til.

2.8. Fravigelser af loven

2.8.1. Gældende ret

En del af de love, som regulerer de eksisterende uddannelsesstilbud, som foreslås integreret i forberedende grunduddannelse, indeholder bestemmelser, som giver undervisningsministeren mulighed for at gøre undtagelser fra loven, hvis det sker for at fremme forsøgs- og udviklingsarbejder (forsøgsbestemmelser).

Efter § 21, stk. 3 i lov om produktionsskoler kan undervisningsministeren kan fravige bestemmelserne i denne lov i forbindelse med forsøgs- og udviklingsarbejder.

Lov om kombineret ungdomsuddannelse indeholder ingen forsøgsbestemmelse.

Efter § 11 a i lov om erhvervsgrunduddannelse m.v. kan undervisningsministeren gøre undtagelser fra loven, hvis det sker for at fremme uddannelsesforsøg.

Efter § 21 i lov om forberedende voksenuddannelse og ordblindeundervisning for voksne kan undervisningsministeren efter voksenuddannelsescenterets indstilling tillade undtagelser fra lovens bestemmelser for at fremme forsøgs- og udviklingsarbejde.

Efter § 23 i lov om almen voksenuddannelse og om anerkendelse af realkompetence i forhold til fag i almen voksenuddannelse, i uddannelsen til hf-eksamen og i uddannelsen til almen studentereksamen (avu-loven) kan undervisningsministeren som en midlertidig ordning fravige lovens bestemmelser, i det omfang det anses for påkrævet for at fremme forsøgs- og udviklingsvirksomhed.

2.8.2. Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job indeholder ikke bemærkninger om en eventuel mulighed for at gøre undtagelser for at fremme forsøgs- og udviklingsarbejder i regi af den foreslåede forberedende grunduddannelse.

Henset til, at hovedparten af de love, som regulerer de eksisterende uddannelsesstilbud, som foreslås integreret i forberedende grunduddannelse, allerede indeholder forsøgsbestemmelser samt henset til, at der generelt på undervisningsområdet er en omfattende tradition for at gennemføre forsøg med uddannelserne, lægges der imidlertid med lovforslaget op til, at lancere en forsøgsbestemmelse.

Det foreslås, at forsøgsbestemmelsen som udgangspunkt ikke har begrænsninger i forhold til indhold af og fremgangsmåde for forsøg. Der vil dog forudsætningsvis være den begrænsning, at der ikke kan iværksættes forsøg, som indebærer fravigelse af grundlæggende rettigheder, fx lovens klagemuligheder.

Ligeledes vil der til den foreslåede forsøgsbestemmelse være knyttet den implicite begrænsning, at den ikke giver mulighed for at iværksætte forsøg, som indebærer konflikt med eller fravigelse af anden lovgivning samt grundlæggende retsgrundsætninger, fx krav om lighed, proportionalitet, saglighed.

Det er endelig forudsat, at eventuelle forsøg afvikles og evalueres inden for et på forhånd fastlagt og begrænset tidsperiode.

Det foreslås, at Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser tillægges kompetence til at afgive indstilling til

undervisningsministeren om iværksættelse af forsøg, jf. her ved lovforslagets § 45.

Der henvises til lovforslagets § 45 og bemærkningerne her til.

2.9. Klage, betaling m.v.

2.9.1. Gældende ret

Alle de love, som regulerer de eksisterende uddannelses tilbud, som foreslås integreret i forberedende grunduddannelse, indeholder bestemmelser om klagemuligheder i en eller anden form.

Det fremgår af § 29, stk. 1, i lov om kombineret ungdomsuddannelse, at for klager over en skoles eller uddannelsesinstitutionens afgørelser efter denne lov finder de klageregler, der gælder i lovgivningen om den undervisning, som udgør grundlag for skolens eller institutionens bidrag til den pågældende kombinerede ungdomsuddannelse, tilsvarende anvendelse. Af samme bestemmelses stk. 2 fremgår, at afgørelser om tildeling af særlige tilskud til elever med behov for specialpædagogisk bistand i henhold til loven af eleven kan indbringes for Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtteordninger efter reglerne i lov om Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtteordninger, inden 4 uger efter at vedkommende har fået meddelelse om afgørelsen.

Efter § 11 i lov om erhvervsgrunduddannelser kan klager over en skoles afgørelse indbringes for den myndighed, som er klageinstans efter reglerne for den pågældende undervisning efter loven.

Efter § 19, stk. 1, i lov om forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne kan afgørelser, som i henhold til loven eller regler fastsat i henhold til loven træffes af voksenuddannelsescentre og driftsoverenskomstparter, indbringes for undervisningsministeren. Afgørelser skal indeholde vejledning om klageadgang til undervisningsministeren. Efter bestemmelsens stk. 2. kan klage over prøver samt bedømmelse heraf kan indbringes for undervisningsministeren. Efter stk. 3 kan klage over afgørelser, der i henhold til loven eller regler fastsat i henhold hertil er truffet af uddannelsesinstitutioner under kriminalforsorgen, samt klage over prøver og bedømmelse heraf ved disse institutioner indbringes for undervisningsministeren. Efter stk. 4 kan undervisningsministeren fastsætte nærmere regler om adgang til at klage og kan herunder bestemme, at afgørelser ikke kan indbringes for ministeren. Det fremgår dog samtidig, at en deltagers klage dog altid indbringes for ministeren, for så vidt angår retlige spørgsmål. Endelig fastsætter undervisningsministeren efter stk. 5 nærmere regler om klage over afgørelser i forbindelse med prøver i forberedende voksen-

undervisning, herunder om at omprøve og ombedømmelse kan resultere i en lavere karakter.

Efter § 24, stk. 1, i lov om almen voksenuddannelse og om anerkendelse af realkompetence i forhold til fag i almen voksenuddannelse, i uddannelsen til hf-eksamen og i uddannelsen til almen studentereksamen (avu-loven) fastsætter undervisningsministeren regler om klage over institutionens afgørelser i henhold til denne lov samt regler udstedt i medfør heraf, herunder om klagefrist. Det fremgår af bestemmelsens stk. 2, at lovens § 31 vedrørende klage over afgørelser om anerkendelse af kompetence i forbindelse med individuel kompetence- vurdering gælder tilsvarende for institutionens afgørelse om merit efter lovens §§ 17 og 18.

Efter § 25 i lov om almen voksenuddannelse og om anerkendelse af realkompetence i forhold til fag i almen voksenuddannelse, i uddannelsen til hf-eksamen og i uddannelsen til almen studentereksamen (avu-loven) fastsætter undervisningsministeren nærmere regler om klage over afgørelser i forbindelse med prøver og eksamen, herunder om at omprøve og ombedømmelse kan resultere i en lavere karakter.

§ 21 a i lov om produktionsskoler, § 36 i lov om kombineret ungdomsuddannelse § 19 a i lov om forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne og § 25 a i lov om almen voksenuddannelse og om anerkendelse af realkompetence i forhold til fag i almen voksenuddannelse, i uddannelsen til hf-eksamen og i uddannelsen til almen studentereksamen (avu-loven) indeholder en enslydende bestemmelse, hvoraf det fremgår, at hvis undervisningsministeren han bemyndiget en styrelse under Undervisningsministeriet til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt ministeren, kan ministeren fastsætte regler om fremgangsmåden ved og adgangen til at klage over afgørelser, der er truffet i henhold til bemyndigelsen, herunder om, at afgørelser ikke kan indbringes for ministeren.

Det følger af § 24 i lov om kombineret ungdomsuddannelse, at undervisningen er vederlagsfri, jf. dog § 25. Det følger af bestemmelsens stk. 2, at de undervisningsmidler, der er nødvendige for undervisningen, skal stilles til rådighed for eleverne uden betaling, jf. dog stk. 5. Det fremgår bestemmelsens stk. 5, at undervisningsministeren kan fastsætte regler om, at eleverne i begrænset omfang selv anskaffer undervisningsmidler.

Det følger af § 15 i lov om forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne, at deltagelse i undervisning efter denne lov, der udbydes af voksenuddannelsescentre og driftsoverenskomstparter, samt deltagelse i prøver er vederlagsfri. De undervisningsmidler, der er nødvendige for undervisningen, skal stilles til rådighed for deltagerne uden betaling. Undervisningsministeren kan dog bestemme, at deltagerne i begrænset omfang anskaffer under-

visningsmidler. Det følger af bestemmelsens stk. 2, at undervisningsministeren kan fastsætte regler om, at der skal opkræves gebyr for deltagelse i forberedende voksenundervisning samt for deltagelse i prøver som selvstuderende. Deltagelse i undervisning og prøver vil være betinget af, at gebyr i henhold til disse regler er betalt.

Det følger af § 25 i lov om kombineret ungdomsuddannelse, at ved ekskursioner, der indgår som en del af undervisningen, kan eleverne afkræves betaling for deltagelse. Der kan dog ikke kræves betaling for udgifter, der vedrører undervisningen eller lærernes deltagelse. Rabat ydet i form af frirejser el.lign. skal fordeles til samtlige deltagere. Det følger af bestemmelsens stk. 2, at ekskursioner med deltagerbetaling, der alene vedrører forplejning og højst udgør 50 kr. (1998-niveau) pr. påbegyndt døgn pr. deltager, er omfattet af institutionssamarbejdets regler om mødepligt efter § 28, stk. 2. En elev kan ikke udelukkes fra deltagelse heri på grund af manglende erlæggelse af deltagerbetaling. Det følger af bestemmelsens stk. 3, at deltagelse i ekskursioner m.v. med en deltagerbetaling, der vedrører andet end forplejning eller udgør mere end 50 kr. (1998-niveau) pr. påbegyndt døgn pr. deltager, er frivillig for den enkelte elev, og den skole eller uddannelsesinstitution, der gennemfører den pågældende ekskursion m.v., skal tilbyde alternativ undervisning til elever, der ikke deltager.

2.9.2. Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.9.2.1. Klage

Den politiske aftale ikke specifikke tilkendegivelser om vederlagsfri undervisning og undervisningsmidler samt ekskursioner eller angivelser af, hvordan et klage regime tænkes tilrettelagt.

Det foreslås imidlertid, at de eksisterende bestemmelser herom i lov om kombineret ungdomsuddannelse videreføres.

Det er ligeledes Undervisningsministeriets opfattelse, at der i overensstemmelse med gældende ret bør være specifikke klagebestemmelser knyttet til den foreslåede forberedende grunduddannelse.

Det foreslås, at klagebestemmelser for forberedende grunduddannelse får udgangspunkt i de eksisterende klagebestemmelser, som findes i lov om forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne samt i lov om almen voksenuddannelse og om anerkendelse af realkompetence i forhold til fag i almen voksenuddannelse, i uddannelsen til hf-eksamen og i uddannelsen til almen studentereksamen (avu-loven).

Baggrunden for denne afgrænsning er, at den foreslåede forberedende grunduddannelse er et samlet, integreret og helhedsorienteret uddannelsesstilbud for elever i målgruppen. I modsætning hertil har klagebestemmelserne efter lov om kombineret ungdomsuddannelse samt lov om erhvervsgrunduddannelser m.v. deres udspring i de bestemmelser om klage, der gælder i lovgivningen om den undervisning, som udgør grundlaget for disse to uddannelsesstilbud, herunder at afgørelser indbringes for den myndighed, som er klageinstans efter reglerne for det pågældende undervisningstilbud.

Det foreslås at videreføre bestemmelserne i § 21 a i lov om produktionsskoler, § 36 i lov om kombineret ungdomsuddannelse § 19 a i lov om forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne og § 25 a i lov om almen voksenuddannelse og om anerkendelse af realkompetence i forhold til fag i almen voksenuddannelse, i uddannelsen til hf-eksamen og i uddannelsen til almen studentereksamen (avu-loven), hvorefter undervisningsministeren er bemyndiget til at afskære muligheden for klageadgang i tilfælde, hvor ministeren har delegeret sine kompetencer efter lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. til en styrelse under Undervisningsministeriet, medmindre der i loven er etableret en klageadgang til andre end ministeren, eller fastsat regler om fremgangsmåden ved klagen.

Det foreslåede sikrer, at undervisningsministeren med henblik på en effektiv og hensigtsmæssig udnyttelse af ressourcerne kan henlægge opgaver til styrelser inden for ministeriets ressort. Forslaget vil endvidere betyde, at i de tilfælde, hvor kompetencen er delegeret fra Undervisningsministeriet til en styrelse, vil styrelsens afgørelser være den endelige administrative afgørelse, ligesom ministeriets afgørelser har været det.

Det bemærkes endelig, at klagebestemmelsen § 29, stk. 1, i lov om kombineret ungdomsuddannelse vedrørende afgørelser om tildeling af tilskud til ekstraudgifter til elever med behov for specialpædagogisk bistand er foreslået videreført i det samtidigt fremsatte forslag til lov om institutioner for forberedende grunduddannelse. For nærmere detaljer henvises til dette lovforslag og bemærkningerne hertil.

Der henvises til lovforslagets § 48 og 49 og bemærkningerne hertil.

2.9.2.2. Vederlagsfri undervisning

Den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om indeholder ikke tilkendegivelser om, at undervisning på forberedende grunduddannelse skal være vederlagsfri. Det skønnes imidlertid hensigtsmæssigt at fastslå princippet også i denne henseende svarende til de tilsvarende bestemmelser i § 24 i lov om kombineret ungdomsuddannelse.

Det foreslås på denne baggrund, at undervisning og undervisningsmidler på forberedende grunduddannelse altovervejende er vederlagsfri. Der vil efter lovforslaget dog være mulighed for at bestemme, at eleverne i begrænset omfang selv betaler for undervisningsmidler, fx ordbøger, lomme-regnere og fotokopier samt lærebøger, der kan have en varig værdi for eleverne. Undervisningsmidler, som elever selv afholder udgiften til, vil efter det foreslåede forblive deres ejendom.

Der lægges endvidere op til at der i et vist omfang kan tages elevbetaling for udgifter i forbindelse med ekskursioner, jf. herved lovforslagets § 47.

Der henvises til lovforslagets § 46 og bemærkningerne her- til.

2.9.2.3. *Betaling ved ekskursioner*

Den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om indeholder ikke tilkendegivelser om betaling ved ekskursioner.

Det skønnes imidlertid hensigtsmæssigt at medtage bestem- melser svarende til de bestemmelser om deltagerbetaling ved ekskursioner, som findes bl.a. i § 25 i lov om kombiner- et ungdomsuddannelse og i § 15 i lov om forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne.

Efter det foreslåede vil institutioner for forberedende grund- uddannelse kunne opkræve betaling ved ekskursioner, der indgår som en del af undervisningen. Der vil således ikke kunne kræves betaling for udgifter, der vedrører undervis- ningen eller lærernes deltagelse, ligesom rabat ydet i form af frirejser eller lignende skal komme samtlige deltagere til go- de.

Der henvises til lovforslagets § 47 og bemærkningerne her- til.

3. *Regionale konsekvenser, herunder konsekvenser for land- distrikter*

Der henvises til de bemærkninger, der indgår herom i det samtidigt fremsatte forslag til lov om institutioner for forbe- redende grunduddannelse.

4. *Økonomiske og administrative konsekvenser for det of- fentlige*

De samlede udgifter til forberedende grunduddannelse skøn- nes at være ca. 2,2 mia. kr. årligt fuldt indfaset, herunder kommunale udgifter på ca. 1,4 mia. kr. og statslige udgifter på ca. 800 mio. kr. årligt fuldt indfaset. Udgifterne vedrører primært etablering af den nye forberedende grunduddannel-

se, den kommunale ungeindsats, it-understøttelse, støtte til elever med funktionsnedsættelse samt en række kvalitetsun- derstøttende initiativer.

Konkret indebærer reformen udgifter til etablering af de nye institutioner for forberedende grunduddannelse, herunder ta- xameterudgifter, grundtilskud og forsørgelse til elever på den forberedende grunduddannelse. Hertil kommer udgifter til taxameterudgifter og forsørgelse som følge af fremryk- ning af aktivitet og adfærdsændringer på øvrige ungdoms- uddannelser. Udgifter til den kommunale ungeindsats vedrører primært initiativet om en fast kontaktperson for de 18-24- årige. Afsøgningsforløbet medfører udgifter i form af taxa- meter- og forsørgelsesudgifter i op til to uger, der er forlø- bets maksimale varighed. Udgifter til it-understøttelse er ud- gifter til etablering af sammenhængende datagrundlag samt administrative it-systemer, datavarehus, understøttelse af den ny uddannelsesmålsætning og udvikling af digitale prø- ver. Udgifter til elever med funktionsnedsættelse indebærer primært indførelse af SPS til elever på forberedende grund- uddannelse samt til voksne på de almene og erhvervsrettede voksenuddannelser og TAMU. Udgifter til kvalitetsunder- støttede initiativer indeholder udgifter til en kvalitetspulje, efteruddannelsesindsats, tilpasning af institutionsstruktur, herunder udgifter til fusioner i form af tilpasning af it-syste- mer, udgifter til frikøb af lejekontrakter og tilskud til nødli- dende skoler. Hertil kommer udgifter til implementeringsun- derstøttede initiativer samt en lempelse af boligstøtteleven.

Det bemærkes, at reformens initiativer om *den kommunale ungeindsats*, den del af *it-understøttelse* der vedrører et sam- menhængende datagrundlag for den kommunale ungeind- sats, den del af *implementering* der omhandler understøttelse af implementering af den kommunale ungeindsats og *ænd- ring af boligstøtteleven* er omtalt her for at skabe genken- delighed i forhold til økonomioversigten i aftaleteksten. Dis- se initiativer er dog ikke hjemlet i denne lov, men for så vidt angår, sammenhængende datagrundlag herfor og understøt- telse af implementering heraf i det samtidigt fremsatte for- slag til lov om ændring af lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. (Kommunal ungeindsats) samt for så vidt angår lempelse af boligstøtteleven i det samtidigt fremsatte forslag til lov om ændring af forskellige love som følge af Aftale om bedre ve- je til uddannelse og job og om ophævelse af lov om er- hvervsgrunduddannelse m.v., lov om kombineret ungdoms- uddannelse, lov om produktionsskoler og lov om Rådet for Ungdomsuddannelser (Ændringer som følge af lovgivning om forberedende grunduddannelse m.v.).

Reformen finansieres primært af bortfald af udgifter til de eksisterende forberedende tilbud, som erstattes af forbered- ende grunduddannelse, derudover finansieres reformen af en indarbejdelse af en negativ budgetregulering på Undervis- ningsministeriets område samt finansiering fra det generelle

råderum. Endelig er der tilvejebragt finansiering gennem satspuljen.

Reformen skønnes at medføre kommunale merudgifter på samlet set ca. 800 mio. kr. og statslige mindreudgifter på ca. 600 mio. kr. Den samlede offentlige udgiftsvirkning af reformen skønnes derfor at være ca. 200 mio. kr. årligt fuldt indfaset. Finansiering heraf indgår i den politiske aftale om forberedende grunduddannelse. De økonomiske konsekvenser på kommunalt niveau drøftes med KL.

Reformen har ikke økonomiske og administrative konsekvenser for regionerne.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Forslaget skønnes ikke at have væsentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Forslaget skønnes ikke at have væsentlige administrative konsekvenser for borgerne. Det bemærkes dog, at der ikke i relation til lov om erhvervsgrunduddannelse m.v. er indført bestemmelser svarende til lovforslaget § 49, hvorefter undervisningsministeren bemyndiget en styrelse under Undervisningsministeriet til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt ministeren, kan styrelsens afgørelser ikke indbringes for ministeren.

7. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer

Et udkast til lovforslag har i perioden den 1. februar 2018 til den 21. februar 2018 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatsamfundet, Akademikerne, AK-Samvirke, Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtteordninger, Ankestyrelsen, AOF, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arbejdsgiverernes Uddannelsesbidrag, Arriva, Boligselskabernes Landsforening, Bornholms Trafikselskab, B-SOSU, Børne- og Kulturchefforeningen, Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL), Børnerådet, Børns Vilkår, Centralorganisationernes Fællesudvalg, CEPOS, Cevea, Daghøjskoleforeningen, Danmarks Evalueringsinstitut, Danmarks Fiske- og Fiskeproducent Organisation, Danmarks Lejerforenin-

ger, Danmarks Lærerforening, Danmarks Private Skoler – grundskoler & gymnasier, Danmarks Statistik, Danmarks Vejlederforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Blindesamfund, Dansk Byggeri, Dansk Center for Undervisningsmiljø, Danske Erhverv, Dansk Folkeoplysnings Samråd, Dansk Friskoleforening, Dansk Handicap Forbund, Dansk Industri, Dansk Magisterforening, Dansk Metal, Dansk Oplysnings Forbund, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Told- og Skatteforbund, Dansk Ungdoms Fællesråd, Danske Advokater, Danske Erhvervsakademier, Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Bestyrelserne, Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne, Danske Forlag, Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, Danske Gymnasier, Danske Handicaporganisationer, Danske HF & VUC, Danske Landbrugsskoler, Danske Professionshøjskoler, Danske Regioner, Danske Revisorer, Danske seniorer, Danske Skoleelever, Danske SOSU-skoler, Danske Undervisningsorganisationers Samråd, Datatilsynet, De Danske Sprogcentre, Det Centrale Handicapråd, Det Kriminalpræventive Råd, Det Nationale Dialogforum for Uddannelses- og Erhvervsvejledning, DSB Regional, DSB S-tog a/s, Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig, DUKH, Efter-skoleforeningen, Ejendomsforeningen Danmark, Erhvervsskolelederne, Erhvervsskolernes ElevOrganisation, Erhvervsstyrelsen, Fagligt Fælles Forbund, Finans Danmark, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Folkehøjskolernes Forening i Danmark, Folkeligt Oplysnings Forbund, FORA, Forbundet af Offentlige Ansatte, Foreningen af danske skatteankenævner, Foreningen af Døgn og Dagtilbud for udsatte børn og unge, Foreningen af katolske skoler i Danmark, Foreningen af Kristne Friskoler, Foreningen af Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark, Foreningen af tekniske og administrative tjenestemænd, Foreningen af Frie Fagskoler, Foreningsfællesskabet Ligeværd, Forhandlingsfællesskabet, Forstanderkredsen for Produktionsskoler og Produktionshøjskoler, Frie Skolers Lærerforening, FSR – danske revisorer, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, Fynbus, Gymnasiernes Bestyrelsesforening, Gymnasieskolernes Lærerforening, Handelsskolernes Lærerforening, HK/Stat, HK/Kommunal, Hovedstadens Ordblindeskole, Huslejenævns- og Beboerklagenævns forening, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, Jyske Grundejerforeninger, KL, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Kraka, Kriminalforsorgen, Københavns Kommune, LandboUngdom, Landbrug & Fødevarer, Landdistrikternes Fællesråd, Landselevbestyrelsen for det pædagogiske område, Landselevbestyrelsen for social- og sundhedsområdet, Landsforeningen af 10. Klasseskoler i Danmark, Landsforeningen af Ungdomsskoleledere, Landsforeningen for førtidspensionister, Landsforeningen for Socialpædagoger, Landsorganisationen i Danmark, Landssammenslutningen af Handelsskoleelever, Landssamråd for PPR-chefer, Landsskatteretten, Lederne, Ledersamrådet, Lejernes Landsorganisation i Danmark, Lilleskolerne, LOF, LOS, Lærernes Centralorganisation, Midttrafik, Moderniseringsstyrelsen, Movia, Nationalt Center for Kompetenceudvikling, Netværket for kostafdelinger, Nordjyllands trafikelskab – NT, Ordblindeforeningen, Plejefamiliernes Landsforening, Produktionsskoleforenin-

gen, Rigsrevisionen, Rådet for Børns Læring, Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser (REU), Rådet for Erhvervsakademiuddannelser og Professionsbacheloruddannelser, Rådet for Etniske Minoriteter, Rådet for Socialt Udsatte, Rådet for Ungdomsuddannelser, Rådet for Voksen- og Efteruddannelse (VEU-Rådet), Sammenslutningen af Unge Med Handicap, Selveje Danmark, SFR Skattefaglig Forening, Sjældne Diagnoser, Skatteankestyrelsen, Skolelederforeningen, Skole og Forældre, SMVdanmark, Socialpædagogernes Landsforbund, Studievalg Danmark, Styrelsen

for Arbejdsmarked og Rekruttering, Styrelsen for Institutioner og Uddannelsesstøtte, Sydtrafik, Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen, Udbetaling Danmark, Uddannelsesforbundet, Uddannelseslederne, Uddannelsesrådet for de maritime uddannelser, Ungdomsboligrådet, Ungdomsskoleforeningen, Ungdomsuddannelsernes Vejlederforening, UU Danmark, VUC Bestyrelsesforeningen, Ældreboligrådet og Ældre Sagen.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ca. 2,0 mia. kr. årligt. fuldt indfaset i 2023.	Ca. 2,2 mia. kr. fuld indfaset i 2023.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen. Det bemærkes dog, at der ikke i relation til lov om erhvervsgrunduddannelse m.v. er indført bestemmelser svarende til lovforslaget § 49, hvorefter undervisningsministeren bemyndiget en styrelse under Undervisningsministeriet til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt ministeren, kan styrelsens afgørelser ikke indbringes for ministeren.
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering /Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	JA	NEJ X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Den foreslåede bestemmelse fastlægger i sammenhæng med lovforslagets §§ 2 og 3 den foreslåede forberedende grunduddannelses formål.

Det foreslås, at forberedende grunduddannelse skal give eleven viden, kundskaber, færdigheder, afklaring og motivation til primært at gennemføre en ungdomsuddannelse eller alternativt opnå ufaglært beskæftigelse.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at forberedende uddannelse skal give eleverne kundskaber, færdigheder, afklaring og motivation, opbygge viden og erfaringer, styrke elevernes selvstændighed m.v.

Det foreslåede vil indebære, at uddannelsen i videst muligt omfang skal bidrage til at sikre, at elever, der har færdiggjort forberedende grunduddannelser er i stand til enten at gennemføre en ungdomsuddannelse eller alternativt at kunne opnå beskæftigelse som ufaglært på arbejdsmarkedet.

Det foreslåede tilsigter sammen med §§ 2 og 3 samlet set at anslå uddannelsens overordnede ramme, hvor det skal stå centralt, at der skal ske en opbygning de unges viden om og erfaringer med demokratiske processer. Uddannelsen skal endvidere styrke de unges selvstændighed og kompetencer til aktiv deltagelse i samfundslivet som ligeværdige borgere i et demokratisk fællesskab med udgangspunkt i de pågældende unge.

Uddannelsen skal ligesom på ungdomsuddannelserne også styrke elevernes samfundsengagement og deltagelse i demokratiet, derfor skal skolerne også være åbne for besøg og samarbejde med demokratiske ungdomsorganisationer på lige vilkår med alle andre. Disse kompetencer skal udvikles i

dagligdagen såvel gennem faglig undervisning, fællessamlinger og generel interaktion som i arbejdsfællesskaber, hvor der skabes produkter til afsætning på markedsvilkår.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Den foreslåede bestemmelse fastlægger i sammenhæng med lovforslagets §§ 1 og den foreslåede forberedende grunduddannelses formål.

Det foreslås, at forberedende grunduddannelse skal gennemføres i et inkluderende læringsmiljø, hvor undervisningen bygger på åndsfrihed, ligeværd og demokrati og har til formål at bidrage til at styrke elevens selvstændighed samt faglige, personlige og sociale udvikling og kompetencer, at styrke elevens samfundsengagement, demokratiske dannelse og kompetencer til aktiv deltagelse i demokratiet og samfundslivet som ligeværdig borger i et demokratisk fællesskab, at give eleven erfaringer med samarbejde og arbejdsforholdene på en arbejdsplads samt kendskab til rettigheder og pligter i arbejdslivet, og at fremme elevens mulighed for social mobilitet og for at udvikle sit potentiale fuldt ud.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at forberedende uddannelse skal give eleverne kundskaber, færdigheder, afklaring og motivation, opbygge viden og erfaringer, styrke elevernes selvstændighed m.v.

Det foreslåede vil indebære, at forberedende grunduddannelse ligesom ungdomsuddannelserne vil tilstræbe bl.a. at styrke elevernes selvstændighed, faglige, personlige og sociale udvikling og kompetencer, samfundsengagement og deltagelse i demokratiet.

Det foreslåede vil endelig indebære, at institutionerne skal sørge for, at undervisningen bygger på åndsfrihed, ligeværd og demokrati og gennemføres i et inkluderende læringsmiljø.

Til § 3

Den foreslåede bestemmelse fastlægger i sammenhæng med lovforslagets § 1 og 2 forberedende grunduddannelses formål.

Det foreslås i *stk. 1*, at forberedende grunduddannelse hovedsageligt skal kvalificere eleven til optagelse på en erhvervsuddannelse, jf. lov om erhvervsuddannelser, men skal også kunne kvalificere eleven til optagelse på den toårige

uddannelse til hf-eksamen og andre gymnasiale ungdomsuddannelser, jf. lov om de gymnasiale uddannelser.

Det foreslås i *stk. 2*, at uddannelsen endvidere skal give eleven mulighed for at få et kvalificeret fundament for at opnå beskæftigelse som ufaglært på arbejdsmarkedet, hvis dette er fastsat som målet i elevens uddannelsesplan.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelsen i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job, at forberedende grunduddannelse hovedsageligt skal forberede eleverne til en erhvervsuddannelse, men skal også give mulighed for undervisning, der kan kvalificere til optagelse på hf og andre gymnasiale uddannelser.

Det foreslåede vil i sammenhæng med bestemmelserne om det nærmere indhold af forberedende grunduddannelse, jf. lovforslagets kapitel 3, samlet set indebære, at alle i udgangspunktet vil have mulighed for at kvalificere sig til en ungdomsuddannelse eller alternativt til det ufaglærte arbejdsmarked via forberedende grunduddannelse.

Det foreslåede *stk. 2* vil indebære, at forberedende grunduddannelse hovedfokus vil være at kvalificere eleven til optagelse på en ungdomsuddannelse, herunder navnlig erhvervsuddannelse eller den 2-årige uddannelse til hf-eksamen (hf med eller uden overbygning).

Det foreslåede *stk. 2* indebærer således modsætningsvis, at kvalificering på forberedende grunduddannelses højeste undervisningsniveau kun kommer på tale, hvis efterfølgende ungdomsuddannelse – fx en erhvervsuddannelse eller hf – ikke er fastsat som målet for den pågældende elev.

I relation til muligheden for at fortsætte i de 3-årige gymnasiale uddannelser bemærkes, at optagelse hertil, som ikke sker i direkte forlængelse af 9. eller 10. klasse, beror på en helhedsvurdering på baggrund af en centralt stillet prøve og en samtale med ansøgeren foretaget af lederen af den gymnasieskole, man søger ind på. I modsætning hertil er der i en række tilfælde retskrav på optagelse til den 2-årige hf for ansøgere, der har bestået en nærmere bestemt fagrække. Denne mulighed vil efter det foreslåede indgå i forberedende grunduddannelse.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 4

Den foreslåede bestemmelse fastlægger sammen med lovforslagets § 5 og 6 bestemmelser om optagelse på forberedende grunduddannelse.

Det foreslås i *stk. 1*, at personer som ved uddannelsesstart ikke er fyldt 25 år, og som af kommunalbestyrelsen er vurderet til at være i målgruppen for uddannelsen, jf. lov om kommunal indsats for unge under 25 år, er berettiget til optagelse på forberedende grunduddannelse.

Det foreslås i *stk. 2*, at personer, som efter kommunalbestyrelsens vurdering alene har behov for at forbedre deres niveau i dansk eller matematik eller begge fag for at opfylde adgangskrav til en erhvervsuddannelse, jf. lov om erhvervsuddannelser, er berettiget til at modtage den herfor relevante undervisning på forberedende grunduddannelses basisniveau.

Det foreslås i *stk. 3*, at det samme gælder for personer, som efter kommunalbestyrelsens vurdering alene har behov for undervisning i almene fag for at imødekomme overgangskrav til en erhvervsuddannelses hovedforløb, jf. lov om erhvervsuddannelser.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at forberedende grunduddannelse primært skal henvende sig til personer under 25 år uden en ungdomsuddannelse.

Det foreslåede vil overordnet indebære, at forberedende grunduddannelse altovervejende vil være et tilbud for personer under 25, der har behov for afklaring om deres fremtidige uddannelses og beskæftigelsesvej. Det foreslåede har dog i øvrigt sammenhæng med lovforslagets § 5, hvor det som en undtagelsesregel foreslås, at forberedende grunduddannelse i visse tilfælde skal kunne tilbydes personer på 25 år og derover.

Det foreslåede *stk. 1* indebærer for det første, at alene personer, som kommunalbestyrelsen har målgruppevurderet vil uddannelsen vil kunne påbegynde forberedende grunduddannelse. Der henvises i denne henseende til det samtidigt fremsatte forslag til lov om ændring af lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. (Kommunal indsats for unge under 25 år), som indeholder bestemmelser om den målgruppevurdering, der skal foretages. Det fremgår heraf, at kommunalbestyrelsen foretager målgruppevurdering til forberedende grunduddannelse og eventuelt til øvrige tilbud af unge under 25 år, som ikke er omfattet af undervisningspligten, som ikke har gennemført en ungdomsuddannelse eller er i minimum halvtidsbeskæftigelse, og som har behov for en særlig forberedende indsats for at gennemføre en ungdomsuddannelse eller komme i beskæftigelse.

De foreslåede *stk. 2* og *3* indebærer en særlig optagelsesadgang for personer, som alene har behov for at forbedre deres niveau i fagene dansk eller matematik eller begge for at påbegynde en erhvervsuddannelse eller for at imødekomme

overgangskrav til en erhvervsuddannelses hovedforløb. Det foreslåede indebærer efter de øvrige dele af lovforslaget, at dette kan ske på basisniveauet på forberedende grunduddannelse. Der er tale om undervisning, som i dag typisk udbydes af voksenuddannelsescentre.

Det bemærkes, at bestemmelsen ligeledes vil indebære, at uddannelseshjælpsmodtagere, der får en indsats efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, fx i forbindelse med brobygning til erhvervsuddannelse, vil kunne følge enkeltfag på forberedende grunduddannelse.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 5

Den foreslåede bestemmelse fastlægger sammen med lovforslagets § 4 og 6 bestemmelser om optagelse på forberedende grunduddannelse.

Det foreslås, at personer, som er fyldt 25 år, er berettiget til optagelse på forberedende grunduddannelse, hvis kommunalbestyrelsen har vurderet, at dette vil være det mest virksomme uddannelsesstilbud, og den pågældende er indforstået hermed.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at forberedende grunduddannelse kan tilbydes personer på 25 år og derover.

Det foreslåede udgør en undtagelse til lovforslagets § 4 og indebærer mulighed for, at også personer på 25 og derover vil kunne tilbydes forberedende grunduddannelse, hvis dette vil være en hensigtsmæssig og effektiv vej videre for den pågældende. Der forventes at være tale om en begrænset gruppe.

Det foreslåede indebærer endvidere ikke en pligt til at tage imod et uddannelsesstilbud i regi af forberedende grunduddannelse, jf. den foreslåede betingelse om, at den pågældende er indforstået hermed. Bestemmelsen medfører hermed, at den samme aldersgruppe, som i dag kan påbegynde erhvervsgrunduddannelsen, dvs. personer op til 30 år, også kan optages på uddannelsessporet erhvervsgrunduddannelsen.

Den foreslåede bestemmelse indebærer i øvrigt, at den pågældende skal være målgruppevurderet til uddannelsen, jf. herved den samtidigt fremsatte forslag til lov om ændring af lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til

uddannelse, beskæftigelse m.v. (Kommunal indsats for unge under 25 år).

Det foreslåede indebærer i øvrigt, at et jobcenter vil kunne give forberedende grunduddannelse om et tilbud kapitel 10 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats. I så fald beholder den unge uddannelseshjælpen. Dette svarer til, hvad der i dag gælder i forhold til produktions-skoleforløb.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 6

Den foreslåede bestemmelse fastlægger rammen for optag til særskilte afsøgningsforløb, som gennemføres forud for optagelse på forberedende grunduddannelse

Det foreslås i *stk. 1*, at institutionen efter anmodning fra kommunalbestyrelsen kan tilbyde potentielle elever et afsøgningsforløb, jf. lov om kommunal indsats for unge under 25 år samt lov om institutioner for forberedende grunduddannelse.

Det foreslås i *stk. 2*, at undervisningsministeren kan fastsætte regler om indholdet af afsøgningsforløb.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at forberedende grunduddannelse skal kunne indledes med et afsøgningsforløb.

Det foreslåede *stk. 1* vil indebære mulighed for, at potentielle elever på forberedende grunduddannelse kan gennemføre særlige afsøgningsforløb af kortere varighed, som inden påbegyndelsen af kan give den pågældende erfaringer med forskellige fagområder og som kan kvalificere den kommunale ungeindsats' vurdering af, om den forberedende grunduddannelse er det rette tilbud for den pågældende.

Afsøgningsforløb er tænkt som et supplement til kommunens målgruppevurdering, jf. det samtidigt fremsatte forslag til lov om ændring af lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. (Kommunal indsats for unge under 25 år). Målgruppevurderingen, som således foretages af den kommunale ungeindsats, er en helhedsvurdering, der vil være baseret på et konkret skøn og inddrage objektive forhold, såsom om den pågældende opfylder adgangskrav til ungdomsuddannelserne, om der er udfordringer af social eller personlig karakter, karakterer fra folkeskolen, erfaringer fra brobygning på uddannelsesinstitutioner, praktik i virksomheder. Det foreslåede afsøgningsforløb vil kunne bidrage yderligere til denne helhedsvurde-

ring. Der er i øvrigt intet til hinder for, at kommunen tilrettelægger egne afsøgningsforløb ud over, hvad der følger af den her foreslåede mulighed.

Der henvises i øvrigt til de samtidigt fremsatte forslag til lov om institutioner for forberedende grunduddannelse samt forslag til lov om ændring af lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. (Kommunal indsats for unge under 25 år), som sammen med den her foreslåede bestemmelse vil indebære en samlet ramme for gennemførelse af de foreslåede særskilte afsøgningsforløb.

Den i *stk. 2* foreslåede bemyndigelse giver undervisningsministeren mulighed for at fastsætte regler om indholdet af afsøgningsforløb. I overensstemmelse med den politiske aftale vil der som led i læreplansarbejdet blive nedsat en arbejdsgruppe med relevante aktører på området, som nærmere skal konkretisere, hvordan forberedende grunduddannelses praksispædagogik i både faglige mål og eksamens- og prøveformer skal komme til udtryk i læreplaner, fagbilag m.v. Arbejdsgruppen vil endvidere skulle give forslag til fagrække og faglige temaer.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 7

Den foreslåede bestemmelse fastlægger frekvenser for uddannelsesstart samt regler for indtræden i forberedende grunduddannelse.

Det foreslås i *stk. 1*, at uddannelsesstart på basisniveau samt undervisning efter § 4, *stk. 2* og *3*, finder sted løbende under hensyn til den enkeltes behov.

Det foreslås i *stk. 2*, at uddannelsesstart på undervisningsniveauer, jf. § 10, finder sted to gange om året, medmindre individuelle hensyn tilsiger, at uddannelsesstart bør ske på et andet tidspunkt.

Det foreslås i *stk. 3*, at eleven påbegynder sit forløb i forberedende grunduddannelse på det basis- eller undervisningsniveau, som svarer til elevens behov og forudsætninger.

Det foreslås i *stk. 4*, at undervisningsministeren kan fastsætte regler om tidspunktet for uddannelsesstart, jf. *stk. 1* og *2*, samt om niveauindplacering, jf. *stk. 3*.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at

forberedende grunduddannelse skal kunne indledes med et afsøgningsforløb, der kan vare op til to uger.

Det foreslåede stk. 1 vil indebære, at uddannelsesstart på basisniveauer sker løbende under hensyn til den enkeltes behov. Det foreslåede giver således fuld fleksibilitet i elevers uddannelsesstart på basisniveauer. Med løbende skal ikke nødvendigvis forstås daglige begyndelsestidspunkter. Det vil ud fra praktiske hensyn være op til institutionerne at fastlægge de præcise tidspunkter begyndelsestidspunkter, idet institutionerne dog vil være forpligtet til at få nye elever i gang hurtigst muligt.

Det foreslåede stk. 2 vil indebære, at der kun to gange årligt er uddannelsesstart på undervisningsniveauer, medmindre individuelle hensyn tilsiger, at eleven optages på et andet tidspunkt. Intentionen er at sikre stabile holddannelser og forløb på undervisningsniveauerne. Det bemærkes i denne henseende, at et individuelt hensyn også er, når eleven har opnået en praktikaftale. Der vil endvidere være mulighed for i særlige tilfælde at begynde på andre tidspunkter, fx hvis den unge flytter kommune og af den grund har behov for skifte skole.

Det foreslåede stk. 3 vil imidlertid samtidig indebære, at forberedende grunduddannelse er fleksibel, sådan at eleven anvender forskellige på- og afstigningsniveauer, som er tilrettelagt efter den enkeltes kompetenceniveau. Det foreslåede indebærer, at en elev kan afslutte et forløb på forberedende grunduddannelse, når det er relevant for den enkelte i forhold til at påbegynde en ungdomsuddannelse eller komme i beskæftigelse.

Den i stk. 4 foreslåede bemyndigelse giver mulighed for at fastsætte supplerende regler om dels fravigelse af den toårige uddannelsesstart på undervisningsniveauer i særlige tilfælde, dels indplacering på undervisningsniveau. Med hensyn til supplerende regler om uddannelsesstart forventes dette navnlig udmøntet i retningslinjer for, hvilke individuelle hensyn der kan tilsige, at en elev begynder på et andet tidspunkt end de foreslåede to fixerede optagelsestidspunkter, jf. herved det foreslåede stk. 2. Med hensyn til supplerende regler om indplacering forventes dette navnlig udmøntet i regler, som tager udgangspunkt i de vurderinger af praktiske og teoretiske kompetencer (realkompetencevurderinger), som i øvrigt findes i undervisningslovgivningen.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 8

Den foreslåede bestemmelse fastlægger sammen med § 9 bestemmelser om elevens uddannelsestid forberedende grunduddannelse.

Det foreslås i *stk. 1*, at forberedende grunduddannelse har en samlet varighed på op til to år, jf. dog § 9.

Det foreslås i *stk. 2*, at forløbet på basisniveau og de enkelte undervisningsniveauer har hver en varighed på op til 20 uger.

Det foreslås i *stk. 3*, at fastlæggelse af uddannelsestiden for den enkelte elevs samlede uddannelsesforløb sker med udgangspunkt i elevens faglige, personlige og sociale forudsætninger samt målene for uddannelsen, der er fastlagt af kommunalbestyrelsen i elevens uddannelsesplan, jf. lov om kommunal indsats for unge under 25 år.

Det foreslås i *stk. 4*, at elevens samlede uddannelsesforløb sammensættes med varigheder i forhold til indgangsniveau og mål for uddannelsen. Eleven fortsætter i uddannelsen, indtil målet for elevens uddannelsesforløb er nået.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at forberedende grunduddannelse altovervejende skal have en varighed på maksimalt to år.

De foreslåede stk. 1-2 vil samlet indebære, at forberedende grunduddannelse har en samlet varighed på op til to år, hvilket vil sige 80 uger, og at basis- og undervisningsniveauer har hver en varighed på op til 20 uger. Der henvises dog samtidig til lovforslaget § 9, som indeholder forslag om mulighed for forlængelse af uddannelsesforløbet, herunder forlængelse som følge af, at eleven har behov for at følge undervisningen på nedsat tid.

Det foreslåede stk. 3 vil indebære, at der fra kommunalbestyrelsens side vil skulle foretages en konkret, skønsmæssig vurdering med hensyn til varigheden af en elevs samlede uddannelsesforløb. Denne vurdering skal ske ud fra elevens forudsætninger og behov samt i den pågældendes konkrete faglige, personlige og sociale forudsætninger.

Det foreslåede stk. 4 understreger og indebærer i sammenhæng lovforslagets § 7, stk. 3, at forberedende grunduddannelse er fleksibel, sådan at eleven anvender forskellige på- og afstigningsniveauer, som er tilrettelagt efter den enkeltes kompetenceniveau. Det foreslåede indebærer, at en elev kan afslutte et forløb på forberedende grunduddannelse, når det relevante mål for den enkelte er nået i forhold til at påbegynde en ungdomsuddannelse eller komme i beskæftigelse.

Det foreslåede vil i øvrigt forudsætningsvis indebære, at elever, som har afbrudt forberedende grunduddannelse, vil have mulighed for at påbegynde igen. Der kan eksempelvis være tale om at give personer, der falder fra en ungdomsuddannelse efter et forløb på forberedende grunduddannelse, en ny mulighed for at kvalificere sig brede til at kunne gennemføre den pågældende ungdomsuddannelse.

Det foreslåede vil ligeledes indebære, at elever, som har opbrugt uddannelsestiden på forberedende grunduddannelse ikke vil kunne optages på uddannelsen.

For de elever, som har udtømt deres muligheder i forberedende grunduddannelse, må kommunen således i stedet enten benytte muligheden for at tilbyde den pågældende forberedende grunduddannelse efter de muligheder, der ligger i den særlige forlængelsesmulighed, jf. lovforslagets § 9, stk. 2, eller ved at benytte de muligheder, der ligger i reglerne om indtægtsdækket virksomhed, jf. herved det samtidigt fremsatte forslag til lov om institutioner for forberedende grunduddannelse. Derudover vil kommunen kunne benytte andre uddannelses- eller uddannelses tilbud for den pågældendes videre færd. Det kan fx være ophold på frie fagskoler, højskoler eller eventuelt Træningsskolernes arbejdsmarkedsuddannelser (TAMU) eller den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse (STU), hvis den unge er i målgruppen herfor.

Det foreslåede vil endelig forudsætningsvis indebære, at personer, som fylder 25 år, mens de går på forberedende grunduddannelse, vil kunne færdiggøre et relevant uddannelsesforløb.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 9

Den foreslåede bestemmelse fastlægger sammen med § 8 bestemmelser om elevens uddannelsestid forberedende grunduddannelse.

Det foreslås i *stk. 1*, at med kommunalbestyrelsens godkendelse, jf. lov om kommunal indsats for unge under 25 år, kan institutionen forlænge uddannelsestiden for en elevs samlede uddannelsesforløb, når særlige pædagogiske, faglige eller personlige forhold taler herfor. Forlængelse kan dog kun ske i det omfang, det følger af § 26, stk. 6, lov om institutioner for forberedende grunduddannelse.

Det foreslås i *stk. 2*, at uddannelsestiden for en elevs samlede uddannelsesforløb med kommunalbestyrelsens godkendelse kan forlænges udover, hvad der følger af *stk. 1*, hvis dette vurderes hensigtsmæssigt.

Det foreslås i *stk. 3*, at elever, som på grund af funktionsnedsættelse, kronisk sygdom, psykisk sårbarhed eller misbrugsbehandling ikke har mulighed for at gennemføre niveauerne inden for den normerede varighed efter § 8, stk. 2, med kommunalbestyrelsens godkendelse kan deltage i uddannelsesforløbet på nedsat tid, herunder med eventuel forlængelse af uddannelsestiden for en elevs samlede uddannelsesforløb.

Det foreslås i *stk. 4*, at for elever på erhvervsgrunduddannelses højeste undervisningsniveau kan kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde forlænge uddannelsestiden for en elevs samlede uddannelsesforløb med op til et år. Forlængelse kan alene ske som virksomhedspraktik.

De foreslåede *stk. 1* vil indebære, at institutionen vil kunne træffe beslutning om at forlænge varigheden af en elevs samlede uddannelsesforløb. Det vil efter det foreslåede kunne ske, når særlige pædagogiske, faglige eller personlige forhold taler herfor og dette fremgår af uddannelsesplanen, jf. de samtidigt fremsatte forslag til lov om ændring af lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. (Kommunal indsats for unge under 25 år). Kravet om, at en sådan forlængelse skal fremgå af uddannelsesplanen, indebærer formelt, at det vil være kommunalbestyrelsen, der har beslutningskompetencen. En sådan ændring vil således altid have økonomiske konsekvenser for det offentlige, hvorfor det foreslås, at institutionens beslutning om forlængelse i sådanne tilfælde skal godkendes af den kommunale ungeindsats. Der vil dog skulle være særlige grunde til at kommunen tilsidesætter institutionens vurdering af pædagogiske, faglige eller personlige forhold, der kan tale for at forlænge en elevs uddannelsestid.

Der henvises i denne forbindelse i øvrigt til det samtidigt fremsatte forslag til lov om institutioner for forberedende grunduddannelse, hvori der foreslås medtaget en bestemmelse, hvorefter forlængelse i disse tilfælde maksimalt vil kunne maksimalt gives i et omfang, der svarer til 10 pct. af institutionens samlede aktivitet.

De særlige pædagogiske, faglige eller personlige forhold, der kan tale for at forlænge varigheden af forberedende grunduddannelse ud over grænsen på to år, kan fx være i forhold til elever, der er ramt af sygdom, har et misbrug eller på anden måde er særlig udsat, eller som efter en konkret vurdering anses for mangler det sidste faglige eller praktiske uddannelseselement, for at kunne få et uddannelsesbevis. Der kan tillige være forløb, som ud fra faglige eller pædagogiske hensyn forlænges med henblik på at undgå, at der opstår pauser i elevens uddannelsesforløb. Som allerede nævnt, foreslås det dog som en betingelse, at dette kan holdes inden for et omfang, der for den enkelte institution svarer til 10 pct. af den samlede aktivitet.

Det foreslåede stk. 2 indebærer, at kommunalbestyrelsen altid vil kunne træffe yderligere beslutning om at forlænge uddannelsesperioden for en elevs samlede uddannelsesforløb, hvis dette vurderes hensigtsmæssigt. Der er ikke tilsigtet særlige kriterier for kommunernes vurdering af, hvad der i denne sammenhæng er hensigtsmæssigt, da dette under alle omstændigheder bedst kan vurderes lokalt og ud fra den konkrete elevs forhold. Der henvises i denne forbindelse således i øvrigt til det samtidigt fremsatte forslag til lov om institutioner for forberedende grunduddannelse, hvori der foreslås medtaget en bestemmelse, hvorefter kommunerne i disse tilfælde, dvs. hvor en forlængelse ikke holder sig inden for et omfang, der svarer til de omtalte 10 pct. af institutionens samlede aktivitet, fuldt ud afholder de øgede udgifter for elevens forlængelse af uddannelsen.

Det foreslåede stk. 3 vil indebære, at elever med funktionsnedsættelse, kroniske sygdom eller misbrugsbehandling altid vil have mulighed for at deltage på nedsat tid.

Nedsat tid vil efter det foreslåede kunne omfatte undervisning på både basisniveauer og undervisningsniveauer. Der henvises i denne forbindelse i øvrigt til det samtidigt fremsatte forslag til lov om institutioner for forberedende grunduddannelse, hvori der foreslås medtaget en bestemmelse, hvorefter kommunerne i tilfælde af nedsat tid på undervisningsniveauer afholder de øgede udgifter til elevens (længere) uddannelsesforløb. En beslutning om nedsat tid vil efter det foreslåede samtidig indebære, at elever med funktionsnedsættelse m.v. vil få mulighed for at deltage på nedsat tid i erhvervstræning og virksomhedspraktik, hvis funktionsnedsættelse m.v. hindrer fuld deltagelse, og praktikpladsen er indforstået med en reduktion af antallet af timer pr. uge. Praktikperioden vil i givet fald skulle tilpasses, så den samlede praktiktid er uændret.

Det foreslåede stk. 4 vil indebære, at elever på erhvervsgrunduddannelse på det højeste undervisningsniveau i særlige tilfælde vil kunne få forlænget uddannelsesforløbet med et år ud over den normerede uddannelsesperiode. I overensstemmelse med den politiske aftale vil denne forlængelsesmulighed primært være forbeholdt den mindre gruppe elever, hvis mål er at opnå erhvervskompetence svarende til den nuværende erhvervsgrunduddannelse, jf. lov om erhvervsgrunduddannelse m.v. Det følger, at forlængelse i disse tilfælde alene kan ske som virksomhedspraktik.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 10

Den foreslåede bestemmelse fastlægger overordnede struktur af forberedende grunduddannelse.

Det foreslås i *stk. 1*, at der er følgende uddannelsesspor på forberedende grunduddannelse; 1) Almen grunduddannelse, 2) Produktionsgrunduddannelse og 3) Erhvervsgrunduddannelse.

Det foreslås i *stk. 2*, at almen grunduddannelse indeholder et basisniveau og tre efterfølgende undervisningsniveauer svarende til niveau 1 og 2 i kvalifikationsrammen for livslang læring samt et hf-forberedende niveau.

Det foreslås i *stk. 3*, at produktionsgrunduddannelse og erhvervsgrunduddannelse indeholder et basisniveau og op til tre efterfølgende undervisningsniveauer svarende til henholdsvis niveau 1, 2 og 3 i kvalifikationsrammen for livslang læring.

Det foreslås i *stk. 4*, at eleven skal tilbydes relevante valgfag på tværs af uddannelsesspor.

Det foreslås i *stk. 5*, at undervisningsministeren kan fastsætte regler om indhold og læreplaner og fagbilag for fagene henholdsvis faglige temaer, værkstedsundervisning m.v., jf. §§ 11-17, fagrække, valgfag, faglige mål og identitet, herunder del- og slutmål, indhold og opdeling på og varighed af forskellige niveauer, didaktik, arbejdsformer og samspil på tværs af fag og faglige temaer og prøve- og evalueringsformer.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at forberedende grunduddannelse skal bestå af uddannelsessporene almen grunduddannelse, produktionsgrunduddannelse og erhvervsgrunduddannelse med hvert sit basisniveau.

Det foreslåede stk. 1 vil indebære, at der vil være de nævnte uddannelsesspor – almen grunduddannelse, produktionsgrunduddannelse og erhvervsgrunduddannelse – på forberedende grunduddannelse.

De foreslåede stk. 2 og 3 vil indebære, at der til hvert uddannelsesspor er et tilknyttet basisniveau samt tre efterfølgende undervisningsniveauer svarende til niveau 1 og 2 i kvalifikationsrammen for livslang læring samt et hf-forberedende niveau for almen grunduddannelse henholdsvis niveau 1, 2 og 3 i kvalifikationsrammen for livslang læring for både produktionsgrunduddannelse og erhvervsgrunduddannelse.

Det foreslåede stk. 4 vil indebære, at eleverne skal tilbydes mulighed for deltagelse i relevante valgfag på tværs af uddannelsesspor, hvilket vil sige valgfag som i øvrigt understøtter elevens uddannelsesforløb, kompetenceniveau og læringsprofil samt muligheden for effektiv progression.

Det er således samlet set hensigten, at basisniveauer samt de tre uddannelsesspor generelt skal tilgodese eleverne i forhold til, hvad eleverne sigter mod, ligesom uddannelsessporene skal tilgodese forskellige læringsstile med et større eller mindre praksiselement, virksomhedspraktik og værkstedsundervisning. Det er hensigten, at eleverne, uanset deres udfordringer, skal tilbydes mulighed for at opnå grundlæggende kompetencer i dansk og matematik på alle uddannelsesspor af forberedende grunduddannelse.

Den i stk. 5 foreslåede bemyndigelse svarer til gældende ret efter en lang række uddannelseslove på Undervisningsministeriets område. Det foreslåede indebærer således, at undervisningsministeren kan fastsætte supplerende regler om bl.a. forberedende grunduddannelses indhold, organisering og tilrettelæggelse.

I forbindelse med etableringen af forberedende grunduddannelse er det hensigten, at der skal udvikles læreplaner. Læreplanerne skal fastsætte fagenes identitet og formål, mål og indhold, tilrettelæggelse, didaktik, arbejdsformer og samspil med andre fag. Til produktionsgrunduddannelse og erhvervsgrunduddannelse skal der udarbejdes fagbilag med beskrivelse af faglige mål og evalueringsformer for de enkelte temaer.

Fælles for læreplaner og fagbilag er, at de skal tage udgangspunkt i målgruppen og derfor være praksisrettede og give grundlag for en undervisning, der adskiller sig markant fra de traditionelle undervisningsformer, som ikke er den rigtige metode til at nå mange i målgruppen.

Udarbejdelse af prøve- og evalueringsformer og -redskaber og vejledninger hertil skal indgå i både læreplans- og fagbilagsarbejdet. Evalueringsredskaber og vejledninger skal sikre prøveformer, der dels relaterer sig til den praksisbaserede undervisning, dels kan anerkendes til de relevante ungdomsuddannelser som erhvervsuddannelserne og hf.

I overensstemmelse med den politiske aftale vil der forud for læreplansarbejdet blive nedsat en arbejdsgruppe med relevante aktører på området, som nærmere skal konkretisere, hvordan forberedende grunduddannelses praksispædagogik i både faglige mål og eksamens- og prøveformer skal komme til udtryk i læreplaner, fagbilag m.v.

Arbejdsgruppen vil endvidere skulle give forslag til fagrækker og faglige temaer.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 11

Den foreslåede bestemmelse fastlægger rammen for undervisning på basisniveau.

Det foreslås, at forløbet på basisniveauet i alle uddannelsesspor tilrettelægges fleksibelt og omfatter undervisning på grundlæggende niveau i dansk og matematik, introduktion til uddannelsessporet, samt mulighed for deltagelse i relevante valgfag. Basisniveauet omfatter endvidere undervisning som nævnt i § 4, stk. 2 og 3.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om basisniveaernes tilrettelæggelse.

Det foreslåede vil generelt indebære og understøtte, at undervisningen i forberedende grunduddannelse skal tilbyde alle, uanset udfordringer, mulighed for opnå grundlæggende kompetencer i dansk og matematik.

Efter det foreslåede skal basisniveauet på almen grunduddannelse give eleven grundlæggende forudsætninger i dansk/dansk som andetsprog og matematik baseret på den enkelte elevs faglige forudsætninger. Hertil kommer helhedsorienteret undervisning, hvor elevens almenfaglige kompetencer indgår praksisnært og metodemæssigt i sammenhæng med de faglige mål.

Det foreslås vil tilsvarende indebære, at basisniveauet på produktionsgrunduddannelse og erhvervsgrunduddannelse skal omfatte undervisning i grundlæggende niveau i dansk/dansk som andetsprog og matematik, introduktion til uddannelsessporet samt relevante valgfag.

Efter det foreslåede tilrettelægges basisniveauet i alle uddannelsesspor således fleksibelt, dvs. med individuelt tilpassede på- og færdiggørelsesniveauer. Basisniveauer omfatter for alle uddannelsesspor undervisning i grundlæggende niveau i dansk og matematik, introduktion til uddannelsessporet samt relevante valgfag.

Det foreslåede vil indebære, at unge, der målgruppevurderes til forberedende grunduddannelse, skal kunne profitere af forløbet. Uddannelsesplanen fastlægger mål og varighed for elevens forløb, jf. herved det samtidigt fremsatte lovforslag om en kommunal indsats for unge under 25 år. Udgangspunktet er her, at der forventes en progression på et basisniveau i løbet af 20 uger. Hvis elevens forudsætninger ikke gør det muligt at flytte til undervisningsniveau 1 i løbet af 20 uger, kan eleven fortsætte på basisniveauet.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 12

Den foreslåede bestemmelse fastlægger sammen med § 13 bestemmelser om almen grunduddannelse.

Det foreslås, at fagligheden i uddannelsessporet almen grunduddannelse er fagligheden primært forbundet med almene fag. Uddannelsens formål, jf. §§ 1-3, realiseres inden for en bred, almen fagrække, der i videst muligt omfang tilrettelægges på en praksisrettet måde. Desuden skal der indgå helhedsorienteret undervisning på tværs af fag. Der skal i undervisningen lægges vægt på, at eleven udvikler evner og mulighed for senere overgang til en erhvervsuddannelse eller en gymnasial ungdomsuddannelse.

Den foreslåede bestemmelse angiver uddannelsessporet almen grunduddannelses særlige profil. Det er væsentligt, at uddannelsessporets profil træder tydeligt frem på linje med profilerne for de øvrige uddannelsesspor i lovforslagets §§ 14 og 15, så de unge får gode forudsætninger for at vælge netop den uddannelse, som passer bedst til deres faglige forudsætninger og ønsker om videre uddannelse.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at hvert af de tre uddannelsesspor skal den faste ramme om den enkelte elevs uddannelsesforløb på forberedende grunduddannelse.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 13

Den foreslåede bestemmelse fastlægger sammen med § 12 bestemmelser om almen grunduddannelse.

Det foreslås *stk. 1*, at undervisningsniveauerne på almen grunduddannelse tilrettelægges som udgangspunkt med 2/3 teori og 1/3 praksis.

Det foreslås *stk. 2*, at det hf-forberedende niveau tilrettelægges med henblik på, at eleven kan erhverve en eksamen, der kvalificerer til optagelse på den 2-årige uddannelse til hf-eksamen (hf med eller uden overbygning), jf. lov om de gymnasiale uddannelser.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at hvert af de tre uddannelsesspor skal være den faste ramme om den enkelte elevs uddannelsesforløb på forberedende grunduddannelse.

Det foreslåede *stk. 1* vil indebære, at udgangspunktet for almen grunduddannelse være undervisning i almene fag tilrettelagt på en praksisrettet måde. Almen grunduddannelse er målrettet relativt afklarede unge, der har som mål at fortsætte i en erhvervsuddannelse, på den 2-årige hf eller eventuelt en anden gymnasial ungdomsuddannelse, men som ikke opfylder de formelle adgangskrav. Der er undervisning i almene fag som for eksempel dansk, dansk som andetsprog, matematik, engelsk, naturvidenskab og samfundsfag. Desuden er der helhedsorienteret undervisning. Efter forslaget vil undervisningsniveauerne på almen grunduddannelse som udgangspunkt skulle tilrettelægges med 2/3 teoretisk undervisning og 1/3 praksisbaseret undervisning.

I relation til den i *stk. 2* foreslåede mulighed for, at eleven fra det højeste undervisningsniveau på almen grunduddannelse kan fortsætte i en gymnasial ungdomsuddannelse efter det foreslåede bemærkes, at eleverne i princippet vil have mulighed for at fortsætte i de 3-årige gymnasiale uddannelser efter forberedende grunduddannelse.

Optagelse til de 3-årige gymnasiale uddannelser, som ikke sker i direkte forlængelse af 9. eller 10. klasse, beror imidlertid på en konkret vurdering foretaget af lederen af den gymnasieskole, man søger ind på. Ansøgeren er således kun optagelsesberettiget, hvis institutionens leder ud fra en helhedsvurdering på baggrund af en centralt stillet prøve og en samtale med ansøgeren vurderer, at denne kan påbegynde og gennemføre den ønskede gymnasiale uddannelse.

I modsætning hertil er der efter gældende ret et retskrav på optagelse til den 2-årige hf for ansøgere, der har bestået en række fag i almen forberedelseksamen (under almen voksenuddannelse), og som søger optagelse i den førstkomende termin, efter fagene er bestået. Det drejer sig bl.a. om dansk eller dansk som andetsprog, engelsk og matematik, alle på D-niveau. Desuden naturvidenskab og fx samfundsfag på G-niveau eller derover. Efter det foreslåede er det hensigten, at disse fag vil indgå i fagrækken på almen grunduddannelse i forbindelse med de regler m.v., som tilsigtes udstedt i medfør af den foreslåede bemyndigelse i lovforslagets § 10, *stk. 5*.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 14

Den foreslåede bestemmelse fastlægger sammen med § 15 bestemmelser om produktionsgrunduddannelse.

Det foreslås, at fagligheden primært forbundet med praktisk arbejde, værkstedsundervisning og opgaveløsning med henblik på produktion, herunder som erhvervstræning i samar-

bejde med virksomheder. Uddannelsens formål, jf. §§ 1-3, realiseres inden for det praktiske arbejde, der i videst muligt omfang integreres med undervisning i almene fag. Der skal i undervisningen lægges vægt på, at eleven tilegner sig hensigtsmæssige arbejdsvaner og udvikler evner og mulighed for senere overgang til en erhvervsuddannelse eller varig beskæftigelse.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at hvert af de tre uddannelsesspor skal den faste ramme om den enkelte elevs uddannelsesforløb på forberedende grunduddannelse.

Den foreslåede bestemmelse angiver uddannelsessporet produktionsgrunduddannelses særlige profil. Det er væsentligt, at uddannelsessporets profil træder tydeligt frem på linje med profilerne for de øvrige uddannelsesspor i lovforslagets §§ 14 og 15, så de unge får gode forudsætninger for at vælge netop den uddannelse, som passer bedst til deres faglige forudsætninger og ønsker om videre uddannelse.

Slutmål for produktionsgrunduddannelsen er, at eleven er parat til at starte på ungdomsuddannelse eller indgå på et ufaglært arbejdsmarked

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 15

Den foreslåede bestemmelse fastlægger sammen med § 14 bestemmelser om produktionsgrunduddannelse.

Det foreslås i *stk. 1*, at undervisningsniveauerne på produktionsgrunduddannelse tilrettelægges som udgangspunkt med 2/3 produktion og 1/3 teori.

Det foreslås i *stk. 2*, at undervisningen tilrettelægges inden for faglige temaer. Institutionens bestyrelse fastsætter på et møde, hvilke faglige temaer, der anvendes på de enkelte skoler. Valget af faglige temaer og undervisningen knyttet hertil skal styrke elevens grundlag for efterfølgende beskæftigelse på det lokale og regionale arbejdsmarked og således afspejle den lokale erhvervsstruktur og beskæftigelsesmuligheder.

Det foreslås i *stk. 3*, at undervisningen skal indeholde arbejdspladslære, samarbejdspladslære og erhvervspladslære.

Det foreslås i *stk. 4*, at undervisningen skal være praksisrettet og tilrettelægges med udgangspunkt i produktion af varer

og tjenesteydelser med henblik på afsætning og på elevernes varetagelse af jobfunktioner inden for et fagligt tema.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at hvert af de tre uddannelsesspor skal den faste ramme om den enkelte elevs uddannelsesforløb på forberedende grunduddannelse.

Det foreslåede *stk. 1* vil indebære, at udgangspunktet for produktionsgrunduddannelse vil være værkstedsundervisning, svarende til det, der kendes fra især produktionsskolerne. Sporet henvender sig primært til elever, som har en praktisk læringstilgang. Formålet med sporet er senere overgang til en erhvervsuddannelse eller ufaglært beskæftigelse på et kvalificeret grundlag og med tilegnelse af solide arbejdsvaner gennem værkstedsundervisningen, der tager sit udgangspunkt i praktisk arbejde og opgaveløsning med henblik på reel produktion og afsætning af varer og tjenesteydelser, evt. i samarbejde med virksomheder. Efter forslaget vil undervisningsniveauerne på produktionsgrunduddannelse som udgangspunkt skulle tilrettelægges med 2/3 produktion (værkstedsundervisning) og 1/3 teori.

Det foreslåede *stk. 2* vil indebære, at det faglige indhold i produktionsgrunduddannelse bygges op inden for faglige temaer, der afspejler den lokale erhvervsstruktur, og hvor der er gode beskæftigelsesmuligheder.

Efter det foreslåede vil det være institutionens bestyrelse, der i forhold til de institutionens enkelte skoler fastsætter og godkender de faglige temaer, og som har ansvaret for, at der er grundlag for efterfølgende beskæftigelse på det lokale og regionale arbejdsmarked på samme måde som den kombinerede ungdomsuddannelse i dag. Det er ikke hensigten, at denne pligt indebærer et egentligt ansvar i forhold til elevernes mulighed for at opnå beskæftigelse. Det foreslåede indebærer dog en pligt for institutionerne til at iværksætte et målrettet opsøgende arbejde i lokalområde baseret på samarbejde og interaktion med områdets private og offentlige virksomheder med sigte på i videst muligt omfang at finde egnede match mellem elever og virksomheder.

Bestyrelsens fastlæggelse af faglige temaer angår alene produktionsgrunduddannelse. Baggrunden herfor er, at det vurderes at være u hensigtsmæssigt at lade muligheden for at udbyde erhvervsgrunduddannelse være begrænset af de faglige temaer, der udbydes under produktionsgrunduddannelse.

De foreslåede *stk. 3* og *4* indebærer samlet set, at den teoretiske undervisning i almene fag skal være praksisrettet og indeholde arbejdspladslære, samarbejdspladslære og erhvervspladslære. Værkstedsundervisningen skal tilrettelægges med reel produktion af varer og tjenesteydelser med henblik på ele-

vers varetagelse af jobfunktioner inden for det faglige tema og skal fortrinsvis rette sig mod de erhvervsuddannelser, som naturligt indgår i det enkelte faglige tema, men kan også i begrænset omfang være af mere kreativ art.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 16

Den foreslåede bestemmelse fastlægger sammen med §§ 17-19 bestemmelser om erhvervsgrunduddannelse.

Det foreslås, at fagligheden i erhvervsgrunduddannelse primært er forbundet med virksomhedspraktik på ordinære arbejdspladser. Uddannelsens formål, jf. lovforslagets §§ 1-3, realiseres inden for en fleksibel tilrettelæggelse af undervisningen, som understøtter praktiske færdigheder, der kan anvendes i virksomhedspraktikken. Der skal i undervisningen lægges vægt på, at eleven opnår kendskab til arbejdsfunktioner og opnår viden, færdigheder og kompetencer, der er relevante og efterspurgt på arbejdsmarkedet, samt udvikler evner og mulighed for senere overgang til en erhvervsuddannelse eller varig beskæftigelse.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at hvert af de tre uddannelsesspor skal den faste ramme om den enkelte elevs uddannelsesforløb på forberedende grunduddannelse.

Den foreslåede bestemmelse angiver uddannelsessporet erhvervsgrunduddannelses særlige profil. Det er væsentligt, at uddannelsessporets profil træder tydeligt frem på linje med profilerne for de øvrige uddannelsesspor, så de unge får gode forudsætninger for at vælge netop den uddannelse, som passer bedst til deres faglige forudsætninger og ønsker om videre uddannelse.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 17

Den foreslåede bestemmelse fastlægger sammen med §§ 16, 18 og 19 bestemmelser om erhvervsgrunduddannelse.

Det foreslås i *stk. 1*, at undervisningsniveauerne på erhvervsgrunduddannelsen tilrettelægges som udgangspunkt med 2/3 virksomhedspraktik og 1/3 skole.

Det foreslås i *stk. 2*, at skoleundervisningen skal medvirke til at give eleven relevante kundskaber og praktiske færdigheder, som er af betydning for arbejdsfunktioner, der indgår i virksomhedspraktikken, samt forudsætninger for fortsat uddannelse.

Det foreslås i *stk. 3*, at virksomhedspraktik skal foregå på en arbejdsplads og skal give eleven 1) viden om og færdigheder i forskellige arbejdsfunktioner, der sikrer kvalifikationer, der er relevante på arbejdsmarkedet, 2) erfaringer med arbejde og samarbejde, der er nødvendige for at opnå en faste tilknytning til arbejdsmarkedet og 3) indsigt i strukturen og arbejdsforholdene på en arbejdsplads.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at hvert af de tre uddannelsesspor skal den faste ramme om den enkelte elevs uddannelsesforløb på forberedende grunduddannelse.

Det foreslåede vil indebære, at det faglige indhold også i erhvervsgrunduddannelse bygges op inden for en faglighed, der afspejler den lokale erhvervsstruktur, og hvor der er gode beskæftigelsesmuligheder.

Det foreslåede svarer herudover i alt væsentligt til den eksisterende bestemmelse i § 2 i lov om erhvervsgrunduddannelse.

Det foreslåede *stk. 1* vil indebære, at undervisningsniveauerne på erhvervsgrunduddannelse tilrettelægges som udgangspunkt med 2/3 praktik (virksomhedspraktik) og 1/3 skole.

Det foreslåede *stk. 2* fastslår, at skoleundervisningen skal medvirke til at give eleven relevante kundskaber og praktiske færdigheder, som er af betydning for arbejdsfunktioner, der indgår i virksomhedspraktikken, samt forudsætninger for fortsat uddannelse. Skoleundervisning i erhvervsgrunduddannelse kan således indeholde både teoretisk undervisning og værkstedsundervisning. Skoleundervisning i erhvervsgrunduddannelse finder sted på en uddannelsesinstitution i modsætning til virksomhedspraktik.

Det foreslåede *stk. 3* fastsætter den indholdsmæssige ramme for den virksomhedspraktik, der indgår i erhvervsgrunduddannelse. Det følger af det foreslåede, at virksomhedspraktik skal foregå på grundlag af et ansættelsesforhold med en virksomhed, jf. lovforslagets § 18. Det betyder, at erhvervsgrunduddannelseselevs praktik indgår som en del af de almindelige arbejdsmarkedsvilkår.

Det følger endvidere, at målet med elevernes virksomhedspraktik bredt set er at give eleven viden, erfaringer og færdigheder, der er relevante på arbejdsmarkedet.

Efter det foreslåede vil det i øvrigt være den kommunale ungeindsats, som skal tilvejebringe praktikpladsen, jf. lovforslagets § 18, stk. 4. Det betyder, at der i den kommunale ungeindsats' praksis skal indgå en praktikpladsopsøgende indsats i koordination med institutionen for forberedende grunduddannelse. Efter forslaget skal institutionen således spille en central rolle i forhold til de konkrete praktikaftaler, hvorved eleverne kan være trygge ved, at der er voksne i det nære miljø, som er tæt på praktikstederne.

Der henvises i den forbindelse i øvrigt til det samtidigt fremsatte forslag til lov om ændring af lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. (Kommunal indsats for unge under 25 år). Kommunalbestyrelsen får herefter til opgave at koordinere med jobcentre og understøtte, at virksomhederne har få og brede kontakflader til kommunen. Tilrettelæggelsen skal endvidere koordineres med andre kommunale praktik- og virksomhedsopsøgende indsatser, herunder også på grundskoleniveau.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 18

Den foreslåede bestemmelse fastlægger sammen med §§ 16, 17 og 19 bestemmelser om erhvervsgrunduddannelse.

Det foreslås i *stk. 1*, at virksomhedspraktik på erhvervsgrunduddannelse skal være omfattet af en praktikaftale mellem eleven og virksomheden. Praktikaftalen skal angive målene med virksomhedspraktikken som led i elevens uddannelsesplan, jf. lov om kommunal ungeindsats for unge under 25 år. Praktikaftalen skal endvidere angive, hvilke arbejdsområder og funktioner eleven skal beskæftiges med i praktikperioden.

Det foreslås i *stk. 2*, at praktikaftalen skal være skriftlig og underskrevet af eleven og virksomheden senest ved praktikperiodens begyndelse. Aftalens gyldighed er betinget, at af kommunalbestyrelsens godkender, at den bidrager til at opfylde elevens uddannelsesplan, jf. lov om kommunal indsats for unge under 25 år. Aftalen skal endvidere indgås på en formular, der er godkendt af undervisningsministeren. I formularen fastsættes aftalevilkår om prøvetid, opsigelse og ophævelse.

Det foreslås i *stk. 3*, at institutionen skal synliggøre målene med virksomhedspraktikken for eleven og for virksomheden og følge op på indfrielse af disse.

Det foreslås i *stk. 4*, at kommunalbestyrelsen har ansvaret for at tilvejebringe praktikpladser til virksomhedspraktik for unge i uddannelsessporet erhvervsgrunduddannelse, jf. lov om kommunal indsats for unge under 25 år. Dette gælder tilsvarende for elever, som mister en praktikaftale. Kan der ikke fremskaffes en praktikaftale for eleven om virksomhedspraktik i en virksomhed, kan virksomhedspraktikken gennemføres på institutionen. Kommunalbestyrelsen kan overlade opgaven med at tilvejebringe virksomhedspraktik til institutionen på baggrund af en samarbejdsaftale, der fastlægger rammerne herfor.

Det foreslås i *stk. 5*, at hvis praktikaftalens arbejdsområde og funktioner ikke omfattet af en kollektiv overenskomst, skal løn- og arbejdsvilkårene svare til de for tilsvarende arbejde sædvanligt gældende. Tvivlsspørgsmål om, hvilke vilkår der skal gælde, afgøres ad fagretslig vej, jf. § 33 i lov om Arbejdsretten og faglige voldgiftsretter. Når praktikaftalens arbejdsområde og funktioner er omfattet af en kollektiv overenskomst, gælder overenskomsten for aftalens løn- og arbejdsvilkår.

Det foreslås i *stk. 6*, at der for elever, der er undergivet forældremyndighed, kræves samtykke fra forældremyndighedens indehaver til at indgå, ændre og opsiges en praktikaftale.

Det foreslås i *stk. 7*, at undervisningsministeren kan fastsætte regler om gennemførelse af virksomhedspraktik på institutionen samt om samarbejdsaftalens indhold, jf. stk. 4.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at hvert af de tre uddannelsesspor skal den faste ramme om den enkelte elevs uddannelsesforløb på forberedende grunduddannelse.

Det foreslåede svarer i alt væsentlig til de eksisterende bestemmelser i §§ 6-8 i lov om erhvervsgrunduddannelse, og indebærer generelt, at det praktikpladsopsøgende arbejde skal koordineres i samarbejde med jobcentre og institutioner.

Det foreslåede stk. 1 grundlæggende, indebære at virksomhedspraktik på erhvervsgrunduddannelse skal være baseret på en egentlig ansættelseskontrakt, som skal angive mål, arbejdsområder og funktioner for eleven i praktikperioden.

Det foreslåede stk. 2 indebærer, at praktikaftalen skal være skriftlig og underskrevet af eleven og virksomheden senest ved praktikperiodens begyndelse. Efter forslaget er det endvidere indlagt den kontrolforanstaltning, at praktikaftalen forudsætter kommunalbestyrelsen godkendelser af, at mål,

arbejdsområder og funktioner for eleven i praktikperioden vil bidrage til at opfylde elevens uddannelsesplan, jf. lov om kommunal indsats for unge under 25 år.

Det følger endvidere af det foreslåede, at aftalen skal indgås på en formular, der er godkendt af undervisningsministeren, og som fastsættes aftalevilkår om prøvetid, opsigelse og ophævelse. Der vil blive igangsat et arbejde med at udvikle den omhandlede formular. Det forventes, at dette arbejde vil tage udgangspunkt i den eksisterende formular, som er udviklet i regi af lov om erhvervsgrunduddannelser. Det bemærkes i øvrigt, at det af lovforslagets § 44 fremgår, at den omhandlede formular udarbejdes efter indstilling fra Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser. Dette sikrer, at bl.a. arbejdsmarkedets parter vil indgå i arbejdet med at udvikle formularen.

Det følger endelig, at det af praktikaftalen skal fremgå, at virksomheden er bekendt med muligheden for at oprette en uddannelsesaftale i henhold til lov om erhvervsuddannelser. Det foreslåede svarer til gældende ret efter lov om erhvervsgrunduddannelser og tilsigter at synliggøre virksomhedernes generelle fokus på at oprette praktikpladser.

Det foreslåede stk. 3 indebærer en pligt for institutionen til at synliggøre målene med virksomhedspraktikken for eleven og for virksomheden og følge op på indfrielse af disse. Det foreslåede tilsigter at give institutionen en central rolle i forhold til de konkrete praktikaftaler, hvorved eleverne kan være trygge ved, at der er voksne i det nære miljø, som er tæt på praktikstederne.

Det foreslåede stk. 4 vil indebære en pligt for kommunalbestyrelsen som den ansvarlige for at tilvejebringe praktikpladser til virksomhedspraktik. Det foreslåede indebærer, at kommunalbestyrelsen har en tilsvarende pligt i forhold til elever, som mister en praktikaftale, hvad enten det er uforstyldt eller ej. Kommunalbestyrelsen vil således have pligt til at træffe beslutning om elevens eventuelle videre forløb på forberedende grunduddannelse, herunder søge at tilvejebringe eleven en ny praktikplads. Det foreslåede ligger i direkte forlængelse af den pligt for kommunerne i forhold til at tage hånd om personer under 25 år, som i øvrigt etableres gennem det samtidigt fremsatte forslag til lov om ændring af lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. (Kommunal indsats for unge under 25 år). I lyset af, at disse pligter i sagens natur ikke strækker sig videre end det mulige, indebærer det foreslåede samtidig, at virksomhedspraktikken gennemføres på institutionen, hvis der ikke fremskaffes en praktikaftale for eleven om virksomhedspraktik i en virksomhed.

Det følger derudover af det foreslåede, at kommunalbestyrelsen kan overlade opgaven med at tilvejebringe virksom-

hedspraktik til institutionen på baggrund af en samarbejdsaftale, der fastlægger rammerne herfor.

Det foreslåede stk. 5 fastslår, at i det omfang en praktikaftalens arbejdsområde og funktioner ikke omfattes af en kollektiv overenskomst, skal løn- og arbejdsvilkårene svare til de for tilsvarende arbejde sædvanligt gældende. Tvivlsspørgsmål om, hvilke vilkår der skal gælde, afgøres ad fagretslig vej, jf. § 33 i lov om Arbejdsretten og faglige voldgiftsretter. Det følger endelig af det foreslåede, at når praktikaftalens arbejdsområde og funktioner er omfattet af en kollektiv overenskomst, gælder overenskomsten for aftalens løn- og arbejdsvilkår. Det foreslåede svarer til gældende ret efter § 6, stk. 2, i lov om erhvervsgrunduddannelse.

Det bemærkes i denne henseende, at praktikaftalen er et juridisk aftaledokument mellem arbejdsgiver og eleven, som angiver målet med praktikopholdet, hvilke arbejdsområder og funktioner eleven skal beskæftige sig med samt aftalevilkår om prøvetid, opsigelse og ophævelse. Efter prøvetidens udløb kan aftalen ikke opsiges af en part. Aftalen kan ophæves af en part, hvis den anden part væsentligt misligholder aftalen, eller en væsentlig forudsætning for aftalen er bristet. Hvis parterne aftaler ændringer i eller ophør af aftalen, skal dette godkendes af kommunalbestyrelsen.

Det foreslåede stk. 6 fastslår, at der for elever, der er undergivet forældremyndighed, kræves samtykke fra forældremyndighedens indehaver til at indgå, ændre og opsige en praktikaftale.

Den i stk. 7 foreslåede bemyndigelse forventes anvendt til at fastsætte regler, der sikrer, målet med elevernes erstatningspraktik på institutionen bredt set giver eleven den samme grad af viden, erfaringer og færdigheder, der er relevante på arbejdsmarkedet, som en egentlig virksomhedspraktik ville give. Den foreslåede bemyndigelse forventes endvidere anvendt til at fastsætte en standardsamarbejdsaftale med grundlæggende aftaleelementer, som kommuner og institutioner vil kunne tage udgangspunkt i.

Det bemærkes i øvrigt, at kommunalbestyrelsen er forpligtet til at afholde udgifter til eventuelle værkstedsskoleforløb.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 19

Den foreslåede bestemmelse fastlægger sammen med §§ 16-18 bestemmelser om erhvervsgrunduddannelse.

Det foreslås, at kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde stiller en virksomhedsmentorordning til rådighed for eleven i forbindelse med praktikforløb i erhvervsgrunduddannelsen.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at hvert af de tre uddannelsesspor skal den faste ramme om den enkelte elevs uddannelsesforløb på forberedende grunduddannelse.

Det foreslåede vil indebære, at kommunen enten køber medarbejdertimer hos en virksomhed, dvs. betaler en virksomhed for, udover hvad der i øvrigt følger i forhold til virksomhedens forpligtelser efter praktikaftalen, at stille en medarbejder til rådighed i et aftalt tidsrum, eller hyrer en ekstern leverandør eller lignende med det specifikke formål at støtte elevens fastholdelse i virksomheden.

Det foreslåede indebærer, at kommunerne skal have fokus på, om en virksomhedsmentor med fordel kan tilbydes som støtte i forbindelse med virksomhedspraktik med sigte på at optimere mulighederne for at fastholde eleven i forløbet.

Virksomhedsmentorens profil kan variere. Det kan som nævnt typisk være en erfaren medarbejder i virksomheden, der sørger for introduktion og oplæring samt hjælper med at overkomme andre udfordringer i forbindelse med arbejdsvaretagelsen, og som kontinuerligt følger op på elevens indsats.

Dette kan antage mange og evt. utraditionelle former, som i øvrigt ikke nødvendigvis udelukkende er knyttet til de helt konkrete arbejdsopgaver, og som vil være individuelt baseret både i forhold til elev og virksomhed. Som eksempler kan nævnes tiltag for at stimulere eleven til at passer sine ting, overholder aftaler og tager ansvar, fx i form af morgenopringninger, sms m.v., eller at mentoren aktivt sørger for at drage omsorg for, at eleven integreres i det sociale liv på arbejdspladsen.

Det foreslåede retter sig mod elever, der har behov for en individuel indsats, og som konstant har behov for særlig støtte i de helt små skridt i retning mod et mål om at komme videre i en ungdomsuddannelse eller i et ordinært job. Det foreslåede forventes på denne baggrund at være et tilbud for en mindre gruppe af elever, jf. herved ordene ”i særlige tilfælde”.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 20

Den foreslåede bestemmelse fastlægger sammen med §§ 21-23 rammer for erhvervstræning og kombinationsforløb.

Det foreslås, at almen grunduddannelse og produktionsgrunduddannelse kan tilrettelægges forløb, hvori der indgår elementer af erhvervstræning med henblik på, at eleven på baggrund af erfaring med dagligdagen i en virksomhed og deltagelse i visse arbejdsopgaver får erfaringer, der styrker og kvalificerer elevens valg af uddannelse og erhverv.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at der i forberedende grunduddannelses almen Grunduddannelse og produktionsgrunduddannelse skal kunne indgå erhvervstræning.

Det foreslåede vil indebære, at almen grunduddannelse og produktionsgrunduddannelse kan tilrettelægges med elementer af erhvervstræning, hvilket vil sige mulighed for træning og praktik i virksomheder. Der henvises i relation til varigheden af erhvervstræning i øvrigt til lovforslagets § 22 og bemærkningerne hertil.

Generelt indebærer det foreslåede, at erhvervstræning er af kortere varighed og tilrettelægges i private eller offentlige virksomheder med henblik på, at eleven på baggrund af erfaring med dagligdagen i en virksomhed og deltagelse i visse arbejdsopgaver får erfaringer, der styrker og kvalificerer elevens valg af uddannelse og erhverv. Der er således tale om deltagelse i undervisning under arbejdspladslignende vilkår i en privat eller offentlig virksomhed.

Det foreslåede vil endvidere indebære, at erhvervstræningen kan anvendes som adgang til egentlig praktikplads eller beskæftigelse i en virksomhed.

Det bemærkes hertil, at den i foreslåede forløbsplan, jf. lovforslagets §§ 25-27, i tilknytning til, hvilke uddannelseselementer der skal indgå i den enkelte elevs uddannelsesforløb, tillige forudsættes at fastlægge muligheder for anvendelse af erhvervstræning.

Det bemærkes endvidere, at der for elever, som institutionen vurderer parate til at fortsætte på et relevant undervisningsniveau, inden dette planmæssigt påbegyndes, kan differentieres eller tilrettelægges undervisning med kombinationsforløb, erhvervstræning og virksomhedspraktik.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 21

Den foreslåede bestemmelse fastlægger sammen med §§ 20, 22 og 23 rammer for erhvervstræning og kombinationsforløb.

Det foreslås, at erhvervsgrunduddannelse kan tilrettelægges forløb, hvori der indgår elementer af erhvervstræning, når det vurderes, at det vil udgøre en hensigtsmæssig del af elevens forløb, herunder fordi eleven herigennem kan opnå en længerevarende virksomhedspraktik eller beskæftigelse i en virksomhed efter endt uddannelse.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at der i forberedende grunduddannelses erhvervsgrunduddannelse også skal være mulighed for erhvervstræning, men at denne som hovedregel gennemføres som længerevarende virksomhedspraktik på baggrund af en egentlig praktikaftale.

Det foreslåede vil indebære, at der i erhvervsgrunduddannelse udover den længerevarende virksomhedspraktik på baggrund af en praktikaftale, der som hovedregel vil skulle gennemføres, jf. herved lovforslagets §§ 17 og 18, også efter lovforslaget vil være mulighed for erhvervstræning.

Det forudsættes i lyset af den betydelige praktikdel, at erhvervstræning på erhvervsgrunduddannelse bliver af mindre omfang, end hvad der gælder for almen grunduddannelse og produktionsgrunduddannelse, herunder at erhvervstræning primært anvendes med sigte på at etablere adgang til egentlig praktikplads eller beskæftigelse i en virksomhed. Der henvises i relation til varigheden af erhvervstræning i øvrigt til lovforslagets § 22 og bemærkningerne hertil.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 22

Den foreslåede bestemmelse fastlægger sammen med §§ 20, 21 og 23 rammer for erhvervstræning og kombinationsforløb.

Det foreslås i *stk. 1*, at erhvervstræning, jf. § 20 eller § 21, kan for den enkelte elev have en varighed på højst to uger ad gangen og samlet højst fire uger i alt pr. påbegyndt halvår.

Det foreslås i *stk. 2*, at institutionen inddrager det lokale erhvervsliv m.v. med henblik på, at eleverne modtager relevant erhvervstræning.

Det foreslås i *stk. 3*, at erhvervstræning ikke må indebære, at eleven bidrager til virksomhedens produktion.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at der i forberedende grunduddannelses almen Grunduddannelse og produktionsgrunduddannelse skal kunne indgå erhvervstræning.

Det foreslåede *stk. 1* vil indebære, at der for den enkelte elev højst kan indgå erhvervstræning i et omfang af 4 uger pr. påbegyndt halvår og højst 2 uger ad gangen. Som omtalt i relation til lovforslagets § 21 forudsættes det med det foreslåede, at varigheden af erhvervstræning på erhvervsgrunduddannelse ud fra en konkret vurdering af elevens behov dog generelt at blive betydeligt kortere.

Det foreslåede *stk. 2* vil indebære, at institutionen i videst muligt omfang skal gå i dialog med det lokale erhvervsliv med henblik på at sikre, at eleverne modtager relevant erhvervstræning som led i uddannelsen.

Det foreslåede *stk. 3* vil ud fra hensynet til at undgå ubillig konkurrence over for andre virksomheder indebære, at elever, som er i erhvervstræning, ikke må bidrage selvstændigt til virksomhedens produktion, dvs. ikke må bidrage direkte til virksomhedens indtjening. Der skal således kontinuerligt være fokus på, at eleven er i et læreforhold og ikke er en egentlig arbejdskraft på virksomheden.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 23

Den foreslåede bestemmelse fastlægger sammen med §§ 20-22 rammer for erhvervstræning og kombinationsforløb.

Det foreslås i *stk. 1*, at uddannelsesspor kan tilrettelægges med kombinationsforløb, i det omfang disse indeholder elementer fra kompetencegivende ungdomsuddannelser og arbejdsmarkedsuddannelser. Kombinationsforløb i erhvervsgrunduddannelse kan tillige indeholde ophold på folkehøjskoler.

Det foreslås i *stk. 2*, at institutionen samarbejder med andre institutioner om tilrettelæggelse og gennemførelse af elevers kombinationsforløb.

Det foreslås i *stk. 3*, at undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om tilrettelæggelse og indhold af kombinationsforløb.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at

forberedende grunduddannelse skal tilrettelægges med mulighed for kombinationsforløb.

Det foreslåede stk. 1 vil indebære, at der til de respektive uddannelsesspor vil kunne tilbydes kombinationsforløb, som tilsigter bygge bro mellem skoleformerne og skabe en glidende og individuelt tilrettelagt overgang til især erhvervsuddannelsessystemet, og evt. til de gymnasiale uddannelser. Kombinationsforløb er således undervisningsforløb, der indeholder elementer fra en kompetencegivende ungdomsuddannelse, herunder primært erhvervsuddannelserne og arbejdsmarkedsuddannelser.

Som en undtagelse til det foreslåede krav om, at anvendelse af kombinationsforløb alene kan ske gennem inddragelse af kompetencegivende elementer, indebærer det foreslåede i overensstemmelse med den politiske aftale, at tillige ophold på folkehøjskoler, som ikke er en kompetencegivende ungdomsuddannelse, vil kunne indgå som et element i kombinationsforløb. Efter det foreslåede gælder dette kun for elever på erhvervsgrunduddannelse. Det forudsættes dog, at sådanne ophold vil udgøre en mindre del af kombinationsforløbene.

Højskoleforløb kan indgå i kombinationsforløb med vægt på, at nogle unge her både kan opnå krævede kompetencemål i almene fag som dansk, regning og dansk som andetsprog og opnå personlige og sociale færdigheder, der gør dem i stand til at gennemføre erhvervsgrunduddannelsen.

Det foreslåede stk. 2 vil indebære, at institutionen har en aktiv pligt til at samarbejde med andre institutioner om tilrettelæggelse og gennemførelse af elevers kombinationsforløb.

Den i stk. 3 foreslåede bemyndigelse giver mulighed for at fastsætte nærmere regler om tilrettelæggelse og indhold af kombinationsforløb. Der forventes at være tale om regler om bl.a. om formål, forberedelse af eleven, indholdet i undervisningen samt organisering og pædagogisk tilrettelæggelse ud fra forskellige elevtypers karakteristika, forudsætninger og udfordringer. Hertil kan evt. komme regler om holdstruktur, antal deltagere pr. hold og antal hold i løbet af et år, gennemførelsesplan samt samarbejdsstruktur og form i forbindelse med tilrettelæggelse af indhold og gennemførelse.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 24

Den foreslåede bestemmelse fastlægger rammerne for elevers skift af uddannelsesspor.

Det foreslås i *stk. 1*, at eleven kan under forløbet på basisniveauet skifte uddannelsesspor.

Det foreslås i *stk. 2*, at eleven kan skifte uddannelsesspor ved uddannelsesstart på et undervisningsniveau.

Det foreslås i *stk. 3*, at forudsætter skift af uddannelsesspor ændring i forhold til elevens mål i uddannelsesplanen, jf. lov om en kommunal indsats for unge under 25 år, kræves godkendelse fra kommunalbestyrelsen.

Det foreslås i *stk. 4*, at institutionen i særlige tilfælde kan beslutte, at eleven kan påbegynde et undervisningsniveau, som allerede er begyndt, inden eleven har afsluttet basisniveauet.

Det foreslås i *stk. 5*, at dersom institutionen, at eleven er parat til at fortsætte på et relevant undervisningsniveau, inden dette planmæssigt påbegyndes, kan undervisningen af eleven differentieres eller tilrettelægges med kombinationsforløb, erhvervstræning og virksomhedspraktik. Tilsvarende gælder i forbindelse med afslutning af forberedende grunduddannelse, som tidsmæssigt ikke passer med elevens overgang til en ungdomsuddannelse.

Det foreslås i *stk. 6*, at undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om betingelser for og beslutning om skift af uddannelsesspor m.v.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at forberedende grunduddannelse skal være fleksibel, sådan at eleven har mulighed for at skifte uddannelsesspor samt mulighed for at inddrage elementer fra et andet spor i sit uddannelsesforløb. Derudover skal der være forskellige på- og afstigningsniveauer.

Samtidig fremgår det af den politiske aftale, at der på de øvrige undervisningsniveauer kun skal være muligt at skifte spor i forbindelse med sporets generelle opstart, som er to gange om året for almen grunduddannelse og normalt to gange om året for produktionsgrunduddannelse og erhvervsgrunduddannelse. Dette skyldes et ønske om at kunne skabe trygge og stabile hold- og arbejdsfællesskaber i uddannelsen.

De foreslåede stk. 1 og 2 vil i overensstemmelse med den politiske aftale indebære, at elever på basisniveauet efter omstændighederne løbende kan skifte uddannelsesspor, mens elever på undervisningsniveauer alene vil kunne skifte spor ved niveaustart.

Det foreslåede stk. 3 vil indebære, at skift af uddannelsesspor, som forudsætter ændring i forhold til elevens mål i uddannelsesplanen skal godkendes af kommunalbestyrelsen. Det foreslåede har sammenhæng med, at det, jf. det samtidigt fremsatte lovforslag om en kommunal indsats for unge under 25 år, grundlæggende er kommunalbestyrelsernes kompetence at målgruppevurdere elever til forberedende grunduddannelse. Det følger logisk heraf, at ændringer af betydning for den oprindelige målgruppevurdering ligeledes forudsætter kommunalbestyrelsens accept.

Det foreslåede stk. 4 og 5 indebærer, at institutionen i særlige tilfælde, efter en konkret vurdering, kan beslutte, at en elev, som ikke har afsluttet basisniveauet, kan påbegynde et undervisningsniveau, som allerede er begyndt, ligesom institutionen kan vurdere, at elever er parate til at fortsætte på et relevant undervisningsniveau, inden dette planmæssigt påbegyndes, og således differentiere eller tilrettelægge elevens undervisning med kombinationsforløb, erhvervstræning og virksomhedspraktik. Det følger med anvendelse af ordene ”i særlige tilfælde” at denne mulighed alene forventes anvendt undtagelsesvist.

Det i stk. 6 foreslåede bemyndigelse vil efter behov kunne fastsætte nærmere regler om betingelser for og beslutning om skift af uddannelsesspor m.v., fx hvis der viser sig behov for ensartede kriterier for, i hvilke i særlige tilfælde en elev, som ikke har afsluttet basisniveauet, kan påbegynde et undervisningsniveau, som allerede er begyndt, herunder den deraf følgende differentiering af undervisningen, jf. stk. 4 og 5.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 25

Den foreslåede bestemmelse fastlægger sammen med lovforslagets §§ 26 og 27 rammerne for fastlæggelse af elevens forløbsplan.

Det bemærkes i denne henseende, at nærværende bestemmelse placerer ansvaret for forløbsplanen hos institutionen for forberedende grunduddannelse, at § 26 fastlægger indhold i forløbsplanen, og at § 27 fastlægger opfølgning på forløbsplanen. Af det samtidigt fremsatte forslag til lov om kommunal ungeindsats for unge under 25 år fremgår, at kommunalbestyrelsen har ansvaret for udarbejdelse af uddannelsesplanen i samarbejde med den unge. Af samme lovforslag fremgår, hvad uddannelsesplanen skal indeholde.

Det foreslås i *stk. 1*, at institutionen på baggrund af elevens uddannelsesplan, jf. lov om kommunal indsats for unge under 25 år, udarbejder institutionen sammen med eleven en

forløbsplan, som fastlægger indholdet i og tilrettelæggelsen af elevens uddannelsesforløb.

Det foreslås i *stk. 2*, at eleven i forbindelse med forløbsplanens udarbejdelse skal have mulighed for at redegøre for sine personlige, sociale og faglige forudsætninger samt ønsker om personlig, social og faglig udvikling.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at institutionen på baggrund af uddannelsesplanen sammen med eleven skal udarbejde en forløbsplan.

Det foreslåede stk. 1 vil indebære hovedkravet om, at der skal udarbejdes en forløbsplan for elevs vej gennem forberedende grunduddannelse. Det foreslåede betyder, at institutionen skal give den af den kommunale ungeindsats' uddannelsesplan sit konkrete undervisningsmæssige indhold for den enkelte elev.

Det foreslåede stk. 2 vil endvidere indebære et krav om, at eleven i forbindelse med forløbsplanens udarbejdelse skal have mulighed for at redegøre for sine personlige, sociale og praksisfaglige forudsætninger samt ønsker om personlig, social og praksisfaglig udvikling. Det tilsigtes hermed, at forløbsplanen i høj grad kommer til at afspejle elevens egne interesser, ønsker og egen opfattelse af kompetencer, færdigheder m.v., idet det i sidste ende vil være op til institutionen at fastlægge forløbsplanen.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 26

Den foreslåede bestemmelse fastlægger sammen med lovforslagets §§ 25 og 27 rammerne for fastlæggelse af elevens forløbsplan.

Det foreslås i *stk. 1*, at forløbsplanen skal beskrive, elevens uddannelsesspor, elevens niveaumæssige indplacering, uddannelsens enkeltelementer og målene herfor, herunder valgfag, kombinationsforløb, erhvervstræning og virksomhedspraktik, hvordan målene i uddannelsesplanen nås, elevens behov for elevens behov for særlig hensyntagen eller støtte, jf. §§ 30-34 (fx ordblindeundervisning), hvordan undervisningen for elever med behov for særlig hensyntagen eller støtte tilrettelægges under særlig hensyntagen til elevens indlæringsforudsætninger, og hvordan eleven kan styrke sine personlige og sociale kompetencer med sigte på at begå sig på en arbejdsplads eller gennemføre et ungdomsudannelsesforløb.

Det foreslås i *stk. 2*, at undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om forløbsplanens indhold, struktur m.v.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at institutionen på baggrund af uddannelsesplanen sammen med eleven skal udarbejde en forløbsplan.

Det foreslåede stk. 1, nr. 1 og 2, vil indebære, at forløbsplanen skal fastlægge elevens uddannelsesspor og niveaumæssige indplacering, jf. herved de vurderinger, der er foretaget af den kommunale ungeindsats som led i målgruppevurderingen.

Det foreslåede stk. 1, nr. 3 og 4, vil indebære, at forløbsplanen skal fastlægge uddannelsens enkeltelementer og målene herfor, herunder hvordan målene nås. Det foreslåede vil indebære, at forløbsplanen forudsættes at fastlægge, hvilke uddannelseselementer der skal indgå i den enkelte elevs uddannelsesforløb. Det vil ud over valget af det konkrete uddannelsesspor fx også kunne være fleksibel anvendelse af erhvervstræning, virksomhedspraktik, kombinationsforløb og valgfag på tværs af de tre spor. Kombinationsforløb er undervisningsforløb, der indeholder elementer fra en kompetencegivende ungdomsuddannelse.

Det foreslåede stk. 1, nr. 5-7, vil indebære, at forløbsplanen skal fastlægge elevens behov for fx ordblindeundervisning eller anden specialpædagogisk bistand (fx i form af hjælpemidler), samt hvordan eleven kan styrke sine personlige og sociale kompetencer med sigte på at begå sig på en arbejdsplads eller gennemføre et ungdomsuddannelsesforløb.

Det foreslåede vil forudsætningsvis indebære, at forløbsplanen efter behov skal justeres undervejs i elevens uddannelsesforløb. Det er således hensigten, at forløbsplanen kontinuerligt skal danne baggrund for opfølgning på den enkelte elevs udvikling i uddannelsesforløbet.

På baggrund af de fastsatte mål vil elever og lærere efter det foreslåede skulle arbejde systematisk med planen som led i dokumentation af læringen og synliggørelse af progression.

Den i *stk. 2* foreslåede bemyndigelse forventes udmøntet til at fastsætte nærmere regler om forløbsplanens indhold, struktur m.v., hvilket formentlig vil ske i form af en standardforløbsplan, som institutionerne vil kunne tage udgangspunkt i.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 27

Den foreslåede bestemmelse fastlægger sammen med lovforslagets §§ 25 og 26 rammerne for fastlæggelse af elevens forløbsplan.

Det foreslås med bestemmelsen, at i tilfælde af, at en elev, der ikke følger forløbsplanen, eller hvis andre grunde giver anledning dertil, skal institutionen tage initiativ til, at planen tilpasses med henblik på, at eleven kan opnå målene i uddannelsesplanen hurtigst muligt. Ændringer af forløbsplanen forudsætter kommunalbestyrelsens godkendelse, jf. lov om kommunal indsats for unge under 25 år.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at institutionen på baggrund af uddannelsesplanen sammen med eleven skal udarbejde en forløbsplan.

Det foreslåede vil indebære, at institutionen skal tage initiativ til at tilpasse uddannelsesplanen, hvis en elev ikke følger denne, eller andre grunde giver anledning dertil. Andre grunde til at tage initiativ til at justere forløbsplanen kan fx være, hvis elevens faglige formåen har været misbedømt, eller hvis det hen ad vejen vurderes, at et ændret forløb vil give bedre mulighed for at nå uddannelsesmålet.

Det bemærkes, at institutionen vil have pligt til at inddrage kommunalbestyrelsen, i det omfang dette følger af lov om kommunal indsats for unge under 25 år. Vil ændringer af forløbsplanen have økonomiske konsekvenser, fx ændringer som vil forlænge elevens uddannelsesforløb eller ændre uddannelsesmålet, skal det godkendes af den kommunale ungeindsats. Derimod vil ændringer af forløbsplanen, som ikke har økonomiske konsekvenser, alene forudsætte, at institutionen orienterer den kommunale ungeindsats om ændringen. Der henvises i denne henseende i øvrigt til det samtidigt fremsatte forslag til lov om ændring af lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. (Kommunal indsats for unge under 25 år).

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 28

Den foreslåede bestemmelse fastlægger sammen med lovforslagets § 29 rammer for undervisningens tilrettelæggelse.

Det foreslås i *stk. 1*, at institutionen organiserer og tilrettelægger uddannelsen i et inkluderende læringsmiljø. Alle dele af undervisningen skal tilrettelægges struktureret, med tydelige rammer og klare instruktioner. Det påhviler institutionens leder at sørge for, at eleverne møder tydelige mål og får direkte instruktion og løbende tilbagemeldinger på deres udvikling, så alle elever udvikler sig fagligt og alsidigt, her-

under socialt, og trives i uddannelsens faglige og sociale fællesskaber.

Det foreslås i *stk. 2*, at sproglig udvikling og faglig dokumentation skal indgå i alle fag og faglige temaer.

Det foreslås i *stk. 3*, at eleverne skal på tværs af uddannelsesspor have mulighed for at udfolde deres kreative evner med sigte på at øge motivationen for at udvikle kompetencer på områder udover fag og faglige temaer, valgfag og værkstedsundervisning.

Det foreslås i *stk. 4*, at undervisning af elever med ordblindhed og elever med andre behov for særlig hensyntagen eller støtte skal så vidt muligt ske gennem det inkluderende læringsmiljø. Undervisningen skal understøtte og motivere til anvendelse af kompenserende hjælpemidler efter § 33.

Det foreslås i *stk. 5*, at undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om undervisningens organisering og tilrettelæggelse, tiltag inden for det inkluderende læringsmiljø m.v.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at ordblindeundervisning skal være en integreret mulighed i alle uddannelsesspor på forberedende grunduddannelse. Baggrunden for det foreslåede er endvidere tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at forberedende grunduddannelse skal udbydes i et inkluderende læringsmiljø.

De foreslåede *stk. 1-3* vil indebære, at institutionen organiserer og tilrettelægger uddannelsen i et inkluderende læringsmiljø. Dette indebærer at institutionen skal være et sted, der er præget af faglige og sociale fællesskaber, hvor eleverne udvikler sig fagligt og alsidigt, herunder socialt, og hvor de trives.

Det inkluderende læringsmiljø tilsigter således at skulle give en ramme for både fysisk tilstedeværelse samt social og faglig deltagelse. Den sociale inklusion finder sted, når eleven deltager i fællesskabet både fagligt, socialt og kulturelt. Der er tale om inklusion, når eleven er en del af fællesskabet og både har samarbejds-mæssige og venskabelige relationer til andre elever og føler sig som en del af fællesskabet. Det handler om at kunne deltage aktivt og kunne påvirke fællesskabet. Inkluderende læringsmiljø forstås som læringsmiljøer, der sikrer adgang til deltagelse i fællesskabet men også giver mulighed for at trække sig derfra i nødvendigt omfang og vokse ind i fællesskabet i passende tempo.

Det foreslåede indebærer endvidere, at institutionen skal tilstræbe, at alle dele af undervisningen tilrettelægges struktu-

reret, med tydelige rammer og klare instruktioner. Sproglig udvikling samt faglig dokumentation og kommunikation vil efter det foreslåede skulle være i fokus og integreres i alle fag og faglige erhvervstemaer, ligesom underviserne vil skulle sikre, at eleverne møder tydelige mål, direkte instruktion og løbende tilbagemeldinger på deres arbejde. Samtidig skal kreative elementer integreres i undervisningen.

Det foreslåede vil forudsætningsvis indebære, at institutionen får pligt til at sikre, at alle dele af undervisningen kombinerer teori og praksis bl.a. ved anvendelsesorienteret og praksisbaseret undervisning, og at eleverne på tværs af uddannelsesspor får mulighed for at udfolde deres kreative evner med sigte på at øge motivationen for at udvikle kompetencer på områder uden for de almindelige fag og værkstedsundervisning.

Det foreslåede *stk. 4* vil indebære, at elever med ordblindhed tilbydes et ordblindevenligt undervisningsmiljø, hvor alle undervisere bl.a. har viden om, hvordan eleven kan anvende sine kompenserende hjælpemidler i undervisningen og kan give mulighed for alternative deltagelses- og evalueringsformer, relevant støtte, herunder instruktion i brug af hjælpemidler samt mulighed for at modtage specialundervisning, der sigter mod at udvikle elevens læse- og skrivefærdigheder. Tilsvarende vil være tilfældet i relation til elever med andre behov for særlig hensyntagen eller støtte.

Det bemærkes, at støttebehov også inkluderer dansk som andetsprog for elever med behov derfor.

Den i *stk. 5* foreslåede bemyndigelse forventes anvendt i forbindelse med den bekendtgørelse, der skal udvikles i forbindelse med etableringen af forberedende grunduddannelse. I overensstemmelse med den politiske aftale vil der forud for læreplansarbejdet blive nedsat en arbejdsgruppe med relevante aktører på området, som nærmere skal konkretisere, hvordan forberedende indhold og tilrettelæggelse, herunder i det inkluderende læringsmiljø, skal komme til udtryk i læreplaner, fagbilag m.v.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 29

Den foreslåede bestemmelse fastlægger sammen med lovforslagets § 28 rammer for undervisningens tilrettelæggelse.

Det foreslås i *stk. 1*, at inddrages i undervisningen i afsøgningsforløb, på basisniveauer og undervisningsniveauer.

Det foreslås i *stk. 2*, at undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om it i undervisningen, herunder om virtuelle undervisningsformer og fjernundervisning.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at it inddrages som en integreret del af undervisningen.

Det foreslåede *stk. 1* vil indebære, at institutionen får pligt til at sikre, at alle dele af undervisningen kombineres anvendelsesorienteret og praksisbaseret it.

Den i *stk. 2* foreslåede bemyndigelse vil blive udmøntet i forbindelse med de læreplaner og fagbilag, der skal udvikles etableringen af forberedende grunduddannelse. Det er således hensigten, at læreplanerne skal fastsætte fagenes identitet og formål, mål og indhold, tilrettelæggelse, didaktik, arbejdsformer og samspil med andre fag. Dette vil omfatte regler om undervisningens nærmere kombination med anvendelsesorienteret og praksisbaseret it.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 30

Den foreslåede bestemmelse fastlægger sammen med §§ 31-34 rammen for tilbud om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand m.v.

Det foreslås i *stk. 1*, at elever med behov for særlig hensyntagen eller støtte planlægger institutionen så vidt muligt inden uddannelsesstart undervisningen på baggrund af beskrivelsen af elevens kendte støttebehov fra hidtidige skole- og uddannelsesforløb i uddannelsesplanen, jf. lov om kommunal indsats for unge under 25 år.

Det foreslås i *stk. 2*, at institutionen til elever med læsevanskeligheder, der kan skyldes ordblindhed, skal tilbyde, at der foretages en ordblindetest med henblik på at afdække elevens læsevanskeligheder. Elevens synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed, herunder hvorvidt den pågældende er myndig.

Formålet er, at undervisningen så vidt muligt skal tilrettelægges inden for rammerne af det inkluderende læringsmiljø, jf. den foreslåede § 28, at der snarest muligt bliver taget stilling til tilrettelæggelse af supplerende undervisning eller anden faglig støtte, jf. den foreslåede § 31, specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, jf. den foreslåede § 32, samt evt. behov for støtte efter den foreslåede § 33, hvortil institutionen kan ansøge undervisningsministeren (ved delegation henlagt til Styrelsen for Undervisning og

Kvalitet) om særligt tilskud, jf. §§ 40-41 i det samtidigt fremsatte lovforslag om institutioner for forberedende grunduddannelse. Om kommunalbestyrelsens opgaver i forbindelse med uddannelsesplanen henvises der til det samtidigt fremsatte lovforslag om ændring af lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. (Kommunal indsats for unge under 25 år).

Den foreslåede forløbsplan for eleven forudsættes at beskrive uddannelsesinstitutionens vurdering af elevens behov for supplerende undervisning eller anden faglig støtte, ordblindundervisning, specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand, herunder evt. støtte efter den foreslåede § 33.

Det foreslåede *stk. 1* vil indebære at fastlægge af det konkrete støttebehov i elevens forløbsplan samt ansøgning til Undervisningsministeriet (ved delegation henlagt til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet) om tilskud til støtte efter den foreslåede § 33 sker via institutionen, der har viden om de faktiske forhold, herunder i hvilken udstrækning det inkluderende læringsmiljø på institutionen, supplerende undervisning og/eller anden faglig støtte m.v. i praksis kan dække og imødekomme støttebehovet.

Det bemærkes hertil, at det før påbegyndelsen af forberedende grunduddannelse det i forbindelse med målgruppevurderingen er kommunalbestyrelsens ansvar at kaste lys over kendte støttebehov, herunder sørge for at den unge ved indikation på ordblindhed tilbydes testning, fx ved Ordblindetesten.

Efter optagelsen på institutionen er det institutionens ansvar at imødekomme elevens behov. Sker dette ikke gennem det inkluderende læringsmiljø/den almindelige undervisningstilrettelæggelse, supplerende undervisning eller anden faglig støtte eller tilbud om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand i bred forstand, kan institutionen i forhold til elever med funktionsnedsættelse eller tilsvarende svære vanskeligheder efter § 40 i institutionslovsforslaget søge undervisningsministeren (i praksis Styrelsen for Undervisning og Kvalitet) om særlige tilskud til udgifter til støtte omfattet af lovforslagets § 33.

Det foreslåede *stk. 2, 1 pkt.*, vil indebære, at institutionen til elever med læsevanskeligheder, der kan skyldes ordblindhed, skal tilbyde, at der foretages en ordblindetest med henblik på at afdække elevens læsevanskeligheder. Det bemærkes hertil, at der ikke er krav om, at der anvendes en bestemt test, blot at resultatet er tilstrækkeligt sikkert. Ordblindetesten vil dog altid kunne anvendes. Da Ordblindetesten stilles gratis til rådighed også for kommunerne, anbefales det at anvende Ordblindetesten.

Det foreslåede *stk. 2, 2. pkt.*, indebærer med henblik på umyndige elever, at elevens synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 31

Den foreslåede bestemmelse fastlægger sammen med § 30 og §§ 32 og 34 rammen for tilbud om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand m.v., jf. den foreslåede overskrift til de nævnte bestemmelser.

Det foreslås med bestemmelsen, at institutionen vil skulle tilbyde elever med ordblindhed og elever med andre behov for særlig hensyntagen eller støtte, som ikke alene kan understøttes inden for rammerne af det inkluderende læringsmiljø, jf. den foreslåede § 28, supplerende undervisning eller anden faglig støtte i fornødent omfang.

I situationer, hvor det vurderes, at behovet hos en elev med ordblindhed bedst imødekommes gennem ordblindeundervisning på små hold, undervisning som beskrevet i de nuværende regler om ordblindeundervisning for voksne, vil dette efter forslaget være en mulighed. Det kan fx være situationer, hvor denne arbejdsform er fordelagtig i relation til at udvikle elevens læse- og skrivefærdighed med henblik på at opnå et højere niveau af færdigheder eller med udvikling af mere selvstændige og aktive strategier fx i forhold til læsefærdighed.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at forberedende grunduddannelse skal udbydes i et inkluderende læringsmiljø, og at der skal være mulighed for fornøden hensyntagen og støtte i alle uddannelsesspor.

Det er tanken, at der skal herske en kultur, hvor den inkluderende tilgang og støtte til den enkelte elev er tænkt sammen. Fx er det hensigten, at ordblindelæreren skal have kompetencer til at instruere elever med ordblindhed med it-hjælpemidler i brugen heraf (en instruktion, som er en del af den specialpædagogiske bistand efter den foreslåede § 33), og som led i den inkluderende tilgang kunne vejlede de øvrige undervisere om, hvordan kompenserende it kan indgå i og anvendes i undervisningen, og hvordan elever, som har behov for disse hjælpemidler, motiveres til at anvende dem.

Til § 32

Den foreslåede bestemmelse fastlægger sammen med §§ 30 og 31 og §§ 33 og 34 rammen for tilbud om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand m.v., jf. den foreslåede overskrift til de nævnte bestemmelser.

Det foreslås med bestemmelsen, at institutionen skal give elever, hvis behov for særlig hensyntagen eller støtte ikke fuldt ud kan tilgodeses inden for rammerne af det inkluderende læringsmiljø, jf. den foreslåede § 28, eller supplerende undervisning eller anden faglig støtte, jf. den foreslåede § 31, tilbud om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at forberedende grunduddannelse skal udbydes i et inkluderende læringsmiljø, og at der skal være mulighed for fornøden hensyntagen og støtte i alle uddannelsesspor.

Den foreslåede bestemmelse i § 32 omfatter elever, hvis behov for særlig hensyntagen eller støtte undtagelsesvist ikke fuldt ud kan tilgodeses inden for rammerne af det inkluderende læringsmiljø eller supplerende undervisning eller anden faglig støtte. Efter bestemmelsen skal disse elever have tilbud om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand. Bestemmelsen omfatter således en bredere målgruppe end lovforslagets § 33, som er afgrænset til elever med funktionsnedsættelse eller tilsvarende svære vanskeligheder, og en bredere mængde af tilbud end § 33, som alene omfatter de støtteformer, som er anført i forslaget.

Det inkluderende læringsmiljø vil indebære en række krav til institutionernes organisering og samarbejdsformer, adgang til ressourcepersoner og den nærmere tilrettelæggelse af undervisningen samt mulighed for deltagelse og evaluering på flere måder.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 33

Den foreslåede bestemmelse fastlægger samme med §§ 30-32 og § 34 rammen for tilbud om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand m.v., jf. den foreslåede overskrift til de nævnte bestemmelser.

Det foreslås i *stk. 1*, at elever med funktionsnedsættelse eller tilsvarende svære vanskeligheder med behov herfor endvidere skal have tilbud om følgende støtteformer: 1) Hjælpemidler og instruktion i brug heraf, 2) Personlig assistance og sekretærhjælp, 3) Særligt udformede undervisningsmaterialer og 4) Tegnsprogstolkning og skrivetolkning.

Det foreslås i *stk. 2*, at elever, der får støtte efter *stk. 1*, kan medbringe og anvende denne i virksomhedspraktik, erhvervstræning og kombinationsforløb.

Det foreslås i *stk. 3*, at eleven skal kunne anvende støtte efter det foreslåede *stk. 1* i forbindelse med 1) Uddannelsens almindelige undervisning og ekskursioner, herunder uddannelsesophold i udlandet som led i uddannelsen, 2) Uddannelsens prøver og eksaminer og 3) Praktik som led i uddannelsen.

Det foreslås i *stk. 4*, at undervisningsministeren kan fastsætte regler om yderligere støtteformer, herunder om støttetimer med henblik på kompensation af fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse.

Det foreslåede *stk. 1* vil indebære en pligt til at tilbyde de omfattede elever den nævnte støtte. De støtteformer, der er nævnt i opgørelsen, omfatter ikke støttetimer, herunder til elever med ordblindhed eller psykiske funktionsnedsættelser, idet der i organiseringen og tilrettelæggelsen af undervisningen i forberedende grunduddannelse forudsættes at være taget højde for de udfordringer, som denne støtteform i andre uddannelsessammenhænge kompenserer for.

Det foreslåede *stk. 2* fastslår udtrykkeligt, at den støtte, som eleven modtager også kan medbringes og anvendes i virksomhedspraktik, erhvervstræning og kombinationsforløb. Det foreslåede ligger i naturlig forlængelse af, at disse undervisningselementer udgør integrerede dele af forberedende grunduddannelse.

Det foreslåede *stk. 3* vil indebære, at adgangen til støtte for elever i forberedende grunduddannelse efter § 33 vil svare til den model, der administreres efter i dag på ungdomsuddannelsesområdet.

Med hensyn til den i *stk. 4* foreslåede bemyndigelse forventes det som udgangspunkt ikke, at der bliver behov for tilbud om støttetimer som følge af, at det inkluderende læringsmiljø vil indebære en række krav til institutionernes organisering og samarbejdsformer, adgang til ressourcepersoner og den nærmere tilrettelæggelse af undervisningen samt mulighed for deltagelse og evaluering på flere måder. Viser der sig alligevel i visse tilfælde at være et behov herfor, vil undervisningsministeren kunne fastsætte regler om, at de særlige støtteformer også omfatter tilbud om støttetimer.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 34

Den foreslåede bestemmelse fastlægger samme med §§ 30-33 rammen for tilbud om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand m.v., jf. den foreslåede overskrift til de nævnte bestemmelser.

Det foreslås med bestemmelsen, at eleven i fortsættelse af undervisning efter denne lov kan anvende et hjælpemiddel efter § 33, *stk. 1*, nr. 1, ved fortsat uddannelse i en ungdomsuddannelse, forberedende voksenuddannelse, ordblindundervisning for voksne, efter- og videreuddannelse, indtil der i den nye uddannelse ydes tilbud om den fornødne støtte i form af tilbud om hjælpemidler efter bestemmelserne i den lovgivning, som gælder den pågældende uddannelse. Hjælpemidler kan også medtages til uddannelser eller uddannelsesforløb, hvor der efter Kulturministeriets eller Uddannelses- og Forskningsministeriets regler er adgang til specialpædagogisk støtte.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at der skal være mulighed for fornøden hensyntagen og støtte i alle uddannelsesspor på forberedende grunduddannelse.

Det foreslåede vil indebære, at eleven i fortsættelse af undervisning efter denne lov kan anvende et hjælpemiddel og instruktion i række uddannelses tilbud efter forberedende grunduddannelse. Dette gælder efter det foreslåede indtil der i den nye uddannelse ydes tilbud om den fornødne støtte i form af tilbud om hjælpemidler efter bestemmelserne i den lovgivning, som gælder den pågældende uddannelse.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 35

Den foreslåede bestemmelse fastlægger sammen med lovforslagets § 36 rammen vedrørende evaluering, prøver og beviser.

Det foreslås i *stk. 1*, at der foretages en vurdering af elevens dansk- og matematikfaglige niveau ved uddannelsesstart.

Det foreslås i *stk. 2*, at der som led i undervisningen løbende foretages evaluering af elevernes udbytte heraf, herunder af elevens faglige, personlige og sociale udvikling.

Det foreslås i *stk. 3*, at institutionens leder sørger for, at elever og lærere arbejder systematisk med de fastsatte mål for faglige, personlige og sociale kompetencer i forløbsplanen og med i fællesskab at dokumentere læringen med henblik på at fastholde og synliggøre progression, og at lærerne afholder månedlige evalueringssamtaler med eleven.

Det foreslås i *stk. 4*, at dersom evalueringen efter *stk. 2*, progressionsmåling eller anden evaluering giver formodning om ordblindhed og indikerer elevens baggrundsplysninger, at der kan være tale om uidentificeret ordblindhed, skal eleven tilbydes en ordblindetest, jf. § 30, *stk. 2*.

Det foreslås i *stk. 5*, at forløbsplanen danner grundlag for den løbende evaluering for at sikre, at planlægningen og gennemførelsen af undervisningen lever op til de mål, der er for elevens uddannelsesforløb samlet set og for de enkelte fag og faglige temaer, værkstedsundervisning m.v.

Det foreslås i *stk. 6*, at undervisningsministeren kan fastsætte regler om evaluering og måling af elevernes progression.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at eleverne skal møder et sammenhængende og målrettet forløb med klar progression for derefter at kunne påbegynde og gennemføre en ungdomsuddannelse eller komme i beskæftigelse.

Det foreslåede vil samlet indebære, at institutioner i sammenhæng med, at der skal tilbydes eleverne et inkluderende læringsmiljø samtidig skal have et betydeligt fokus på at udvikle elevernes sociale, personlige og faglige progression i uddannelsesforløbet. Det tilsigtes primært at gennem løbende progressionsmålinger og evalueringssamtaler med eleven en gang om måneden.

Det foreslåede *stk. 1* vil indebære, at institutionens progressionsmåling som udgangspunkt vil skulle baseres på elevens niveau i dansk og matematik, som evalueres ved påbegyndelsen af uddannelsesforløbet. Undervejs i uddannelsen er det hensigten, at institutionen løbende tilrettelægger og foretager evaluering af elevens progression.

De foreslåede *stk. 2* og *3* indebærer, at elever og lærere på baggrund af forløbsplanens fastsatte mål for elevens faglige, personlige og sociale kompetencer skal arbejde systematisk med dokumentation af læringen med henblik på at fastholde og synliggøre elevens progression.

Når det vurderes, at eleven har opnået et delmål i henhold til forløbsplanen, foretages der dog altid en evaluering af som minimum elevens kompetencer i dansk og matematik samt elevens sociale, personlige og faglige kompetencer. Når eleven har gennemført sin forløbsplan foretages en slutevaluering, herunder med relevante prøver, som fastsat i læreplaner og fagbilag.

Det foreslåede *stk. 4* vil indebære, at institutionen i sin evaluering skal være særligt opmærksom på formodning om

ordblindhed og ved indikationer heraf tilbyde eleven en ordblindetest. Konstateres der ordblindhed, vil det foreslåede indebære, at de tiltag, der efter lovforslaget i øvrigt skal iværksættes over for elever med konstateret ordblindhed, jf. herved lovforslagets § 31, vil finder tilsvarende anvendelse.

Det foreslåede *stk. 5* fastslår, at forløbsplanen danner grundlag for evalueringsarbejdet.

Den i *stk. 6* foreslåede bemyndigelse, hvorefter undervisningsministeren kan fastsætte regler om evaluering, herunder evalueringsmetoder og -redskaber, forventes udmøntet i egentlige evaluerings- og progressionsredskaber, som stilles til rådighed for institutionerne, og som for eleven synliggør målene og giver mulighed for at dokumentere elevens progression i uddannelsesforløbet.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 36

Den foreslåede bestemmelse fastlægger sammen med lovforslagets § 35 rammen vedrørende evaluering, prøver og beviser.

Det foreslås i *stk. 1*, at institutionen udsteder et bevis til elever efter tilfredsstillende gennemførelse af forløb på forbedrende grunduddannelse på minimum 12 uger. Der udstedes et kompetencebevis og eventuelt et uddannelsesbevis. Beviser udstedes digitalt. Elever skal efter anmodning modtage en bekræftet udskrift af et digitalt bevis.

Det foreslås i *stk. 2*, at kompetencebeviset dokumenterer opnåede faglige kompetencer og eventuelt dertil knyttede sociale og personlige kompetencer. Det gælder både de kompetencer, hvortil der knytter sig egentlige prøver med centralt fastsatte kompetencemål, og øvrige kompetencer. Kompetencebeviset sammenfatter eventuelt udstedte prøvebeviser fra andre uddannelsesinstitutioner, hvorfra uddannelseselementer er indgået i forberedende grunduddannelse.

Det foreslås i *stk. 3*, at de til elever, som afslutter forberedende grunduddannelse med produktionsgrunduddannelses eller erhvervsgrunduddannelses højeste niveauer, udstedes et afsluttende uddannelsesbevis, som dokumenterer de opnåede kompetencer.

Det foreslås i *stk. 4*, at der til elever, som afslutter forberedende grunduddannelse i almen grunduddannelse med at bestå de fag, der indgår i den eksamen, der følger af § 13, *stk. 2*, udstedes et uddannelsesbevis, som dokumenterer, om ele-

ven opfylder adgangsforudsætningerne for optagelse på den toårige uddannelse til hf-eksamen.

Det foreslås i *stk. 5*, at undervisningsministeren kan fastsætte regler om prøver og prøveformer samt bevisers udformning og udstedelse.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at der skal udstedes bevis til alle elever efter tilfredsstillende gennemførelse af et forløb på den foreslåede forberedende grunduddannelse af minimum 12 ugers varig. Det fremgår endvidere af aftalen, at der udstedes enten et kompetencebevis eller et uddannelsesbevis.

Det foreslåede *stk. 1* vil overordnet indebære, at elever på forberedende grunduddannelse modtager bevis for et gennemført forløb på minimum 12 uger i form af enten et kompetencebevis, jf. det foreslåede *stk. 2*, eller et uddannelsesbevis, jf. det foreslåede *stk. 3*.

Det foreslåede *stk. 1* vil endvidere indebære, at beviser udstedes digitalt, og at elever efter anmodning skal kunne modtage en bekræftet udskrift af det digitale bevis. Det foreslåede er i overensstemmelse med tilsvarende bestemmelser i lov om de gymnasiale uddannelser, i folkeskoleloven og i lov om erhvervsuddannelser. Forslaget om at digitalisere beviser for erhvervsuddannelserne har til hensigt at lette de administrative procedurer ved overgangen fra en erhvervsuddannelse til en videregående uddannelse. Med indførelse af digitale beviser vil prøvekarakterer blive registreret elektronisk. Det forventes, at indberetningspligten tildeles institutioner for forberedende grunduddannelse.

De nærmere regler herom vil efter det foreslåede blive fastsat i bekendtgørelsesform. Der forventes at blive fastsat regler om indberetning af prøveresultater til en central database og om, hvilke øvrige oplysninger i tilknytning til elevens digitale bevis, der vil skulle registreres. De nærmere regler om bevisernes udformning og udstedelse forventes ligeledes fastsat i bekendtgørelsesform.

Det vil være op til institutionen at afgøre, om eleven på tilfredsstillende vis har gennemført et FGU-forløb. Skønner institutioner, at dette ikke er tilfældet, vil der ikke kunne udstedes et bevis. Det er naturligvis forudsat, at institutionen som led i den omfattende, løbende og systematiske progressionsopfølgning i regi af forløbsplanen kontinuerligt skal bringe eleven en forståelse af, hvorvidt forløbet skrider tilfredsstillende frem.

Institutionerne vil i henhold til arkivlovgivningen og forvaltningsloven have pligt til at opbevare oplysninger, der er nødvendige for at udstede digitalt bevis. Institutionerne vil endvidere have ansvaret for udlevering af beviser. Institutionen vil i denne henseende også kunne udlevere beviset på papir, idet oplysninger om fag og karakterer, som fremgår af

de udstedte beviser, skal modsvare de data, som institutionen skal registrere i den nævnte database.

Det foreslåede *stk. 2* omhandler kompetencebeviset og vil indebære, at dette dokumenterer opnåede faglige kompetencer og eventuelt de dertil knyttede sociale og personlige kompetencer. Det gælder de kompetencer, hvortil der knytter sig egentlige prøver med centralt fastsatte kompetencemål. Det gælder endvidere øvrige kompetencer, som eleven har tilegnet sig, uden at dette er dokumenteret i form af en prøve. Det forudsættes, at kompetencebeviset skal sammenfatte eventuelt udstedte prøvebeviser fra andre uddannelsesinstitutioner, som har indgået i forberedende grunduddannelse, fx som led i kombinationsforløb.

Det foreslåede *stk. 3* vil indebære, at der til elever, som afslutter forberedende grunduddannelse på produktionsgrunduddannelses eller erhvervsgrunduddannelses højeste niveauer, vil få et uddannelsesbevis, som dokumenterer den opnåede kompetence. Udstedelse af uddannelsesbevis vil kunne være betinget af, at eleven har opnået beståelseskarakterer i nærmere angivne fag. Hvis undervisningen før de pågældende undervisningsniveauer er gennemført, har eleven krav på at modtage kompetencebevis for den gennemførte del af undervisningen.

Det foreslåede *stk. 4* vil indebære, at der til elever, som afslutter i almen grunduddannelse, og som har bestået de fag, der indgår i den i lovforslagets § 13, *stk. 2*, nævnte eksamen, udstedes et afsluttende uddannelsesbevis, der dokumenterer, om eleven opfylder adgangskravene for optagelse på den 2-årige hf.

Den i *stk. 5* foreslåede bemyndigelse forventes udmøntet således, at prøveformer tilrettelægges, så de kan anvendes direkte i elevens videre uddannelsesforløb. Det gælder både i forhold til at opfylde adgangs- og overgangskrav på ungdomsuddannelser. De valgte prøveformer tilsigtes dog ikke nødvendigvis at ligne traditionelle eksamenssituationer, men skal i videst muligt omfang understøtte undervisningens praksisrettede tilrettelæggelse.

Den foreslåede bemyndigelse forventes endvidere udmøntet til at fastsætte regler om kompetencebevisers og uddannelsesbevisers udstedelse, herunder bl.a. om at beviset skal indeholde betegnelse for den gennemførte uddannelse, om gennemført erhvervstræning eller kombinationsforløb og om øvrige oplysninger, som bør fremgå af beviserne.

Den er forventningen, at regler efter den foreslåede bemyndigelse i vidt vil være inspireret af de regler, som findes i bekendtgørelse nr. 41 af 16. januar 2014 om prøver og eksamen i grundlæggende erhvervsrettede uddannelser, som bl.a. omfatter krav til beviser og deres udformning, adgang til prøve, regler om prøveformer og -afholdelse samt regler om bedømmelse og bedømmerne.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 37

Den foreslåede bestemmelse fastlægger sammen med lovforslagets § 38 krav til underviserkompetencer.

Det foreslås i *stk. 1*, at institutionens leder sørger for, at undervisere på forberedende grunduddannelse har de undervisningskompetencer, som følger af § 38, og som i øvrigt er nødvendige for, at de forsvarligt kan varetage de undervisningsopgaver, som den enkelte underviser skal varetage. Institutionen sørger herigennem for, at underviserne kan gennemføre deres undervisning i overensstemmelse med de faglige og pædagogiske krav til undervisningen, og således at undervisningen af den enkelte elev kan medvirke til, at eleven når sine mål for uddannelsen.

Det foreslås i *stk. 2*, at undervisningsministeren kan fastsætte regler om kravene efter *stk. 1*.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om underviserkompetencer.

Det foreslåede *stk. 1* indebærer en pligt for institutionens leder til at sikre, at undervisere på forberedende grunduddannelse har de undervisningskompetencer, som er nødvendige for, at de forsvarligt kan varetage de undervisningsopgaver, som den enkelte underviser skal varetage. Det vil efter det foreslåede primært være at sikre, at underviserens kompetencer lever op til de specifikke krav, der følger af lovforslagets § 38.

Det vil efter det foreslåede være institutionens ledelse, som i relation til alle ansøgere til underviserstillinger, danske som udenlandske, afgør, om de pågældende har de nødvendige kvalifikationer for at varetage de krævede funktioner.

Den i *stk. 2* foreslåede bemyndigelse tilsigtes i denne henseende primært udmøntet i forhold til supplerende regler om omfanget og indholdet af de omtalte lærer kvalifikationer. Dette vil blive konkretiseret nærmere i de kommende læreplansarbejde.

Til § 38

Den foreslåede bestemmelse fastlægger sammen med lovforslagets § 37 krav til underviserkompetencer.

Det foreslås i *stk. 1*, at en, der underviser i almene fag, skal have gennemført uddannelsen til lærer i folkeskolen og have undervisningskompetence fra læreruddannelsen eller tilsva-

rende faglig kompetence i de fag, som vedkommende underviser i.

Det foreslås i *stk. 2*, at den, der i dansk og matematik underviser elever med behov for at afklare, forbedre og supplere deres funktionelle færdigheder i læsning, stavning og skriftlig fremstilling og funktionelle regne- og matematikfærdigheder, skal have gennemført relevant uddannelse i henhold til lærer kvalifikationskravene i lov om forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne eller have tilsvarende kvalifikationer.

Det foreslås i *stk. 3*, at den, der underviser i dansk som andetsprog, skal have gennemført uddannelsen til underviser i dansk som andetsprog eller have tilsvarende kvalifikationer.

Det foreslås i *stk. 4*, at den, der varetager undervisning inden for et fagligt tema, skal have gennemført en erhvervsuddannelse i et fag inden for det faglige tema, som vedkommende underviser i, eller have tilsvarende kvalifikationer samt praktisk erfaring.

Det foreslås i *stk. 5*, at den, der varetager undervisning af elever med ordblindhed, skal have kvalifikationer svarende til de krav, der gælder herom efter lov om forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne eller regler udstedt i medfør heraf eller tilsvarende kvalifikationer.

Det foreslås i *stk. 6*, at undervisningsministeren kan fastsætte regler om omfanget og indholdet af praktisk erfaring, jf. *stk. 4*.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om underviserkompetencer. Baggrunden for det foreslåede er navnlig tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at undervisere i forberedende grunduddannelse skal have kvalifikationer svarende til de krav der gælder undervisere på almen voksenuddannelse, forberedende voksen undervisning, ordblindeundervisning for voksne og produktionsskolerne i dag, om at undervisere i dansk som andetsprog skal have kvalifikationer svarende til de krav, som gælder for lærere, der underviser i dansk som andetsprog på almen voksenuddannelse, om at undervisere i værksteder skal være faglært i et fag inden for det faglige tema, som vedkommende underviser i eller have tilsvarende kvalifikationer samt praktisk erfaring, og om at undervisning af elever med ordblindhed generelt skal ske integreret i den almindelige undervisning, men at specialundervisning, der sigter mod at udvikle elevens læse- og skrivefærdigheder, skal varetages af undervisere med kvalifikationer svarende til ordblindeundervisere.

Det foreslåede stk. 1 og 2 svarer til det, der efter gældende ret gælder for undervisere på forberedende voksenundervisning, jf. lov om forberedende voksen undervisning og ordblindeundervisning for voksne.

Det foreslåede stk. 3 svarer til det, der efter gældende ret gælder for undervisere i dansk som andetsprog på almen voksenuddannelse, jf. lov om almen voksenuddannelse og om anerkendelse af realkompetence i forhold til fag i almen voksenuddannelse, i uddannelsen til hf-eksamen og i uddannelsen til almen studentereksamen (avu-loven).

Det foreslåede stk. 4 indebærer en skærpelse af kravene til værkstedsundervisere på produktionsskolerne i dag. Kravet om at have gennemført en erhvervsuddannelse gælder dog alene undervisere, som ansættes den 1. august 2019 eller senere.

Det foreslåede stk. 5 svarer til det, der efter gældende ret gælder for undervisere på ordblindeundervisning for voksne almen voksenuddannelse, jf. lov om forberedende voksen undervisning og ordblindeundervisning for voksne.

Den i stk. 6 foreslåede bemyndigelse tilsigtes i denne henseende primært udmøntet i forhold til supplerende regler om omfanget og indholdet af den nævnte praktiske erfaring. Det er forventningen, at udgangspunktet i relation til omfanget af praktisk erfaring vil være de regler om lærerqualifikationer, som findes herom i § 11, stk. 1, nr. 2, i bekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2018 om erhvervsuddannelser. Herefter skal lærere, som underviser i direkte erhvervsrettet fagligt stof, normalt have mindst 5 års erhvervs erfaring. For øvrige lærere skal erhvervs erfaringen normalt være af mindst 2 års varighed. For disse lærere kan skolen fravige kravet om 2 års erhvervs erfaring i tilfælde, hvor lærere med erhvervs erfaring ikke er til rådighed. Det påhviler i så fald skolen i samarbejde med læreren at tilrettelægge et forløb, der sikrer, at læreren opnår en passende indsigt i de relevante erhvervsområder.

Det bemærkes derudover, at vejledningsopgaven i forhold til forberedende grunduddannelse er meget bred og kan bl.a. bestå i faglig vejledning, opfølgning på progression og forløbsplan, livsvejledning og uddannelsesvejledning. Opgaven kan varetages af mange forskellige faggrupper.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 39

Den foreslåede bestemmelse fastlægger sammen med § 40 rammen for aktiv deltagelse, orden m.v. på institutionen.

Det foreslås i *stk. 1*, at eleven har pligt til at møde og deltage aktivt i undervisningen og andre aktiviteter, som institutionen afholder. Eleven skal tillige bidrage til at opfylde målene i sin uddannelses- og forløbsplan.

Det foreslås i *stk. 2*, at elever, som uden lovlig grund udebliver fra undervisningen, herunder erhvervstræning m.v., ikke deltager aktivt i undervisningen, eller som groft overtræder institutionens ordens- og samværsregler, kan, når mindre vidtgående foranstaltninger forgæves har været anvendt, udelukkes fra undervisning.

Det foreslåede stk. 1 fastslår elevernes pligt til fremmøde og til at deltage aktivt i undervisningen. Det foreslåede forudsætter, at institutionerne fastlægger procedurer til registrering af elevs fravær.

Det foreslåede stk. 2 vil indebære, at elever, som uden lovlig grund udebliver fra undervisningen, eller som groft overtræder skolens ordensregler, vil kunne udelukkes fra fortsat undervisning, når mindre vidtgående foranstaltninger forgæves har været anvendt.

Det foreslåede indebærer, at det er institutionen, som ud fra karakteren og graden af forsømmelserne eller de disciplinære forseelser, afgør hvilke foranstaltninger der skal forsøges iværksat for at undgå at udelukke eleven, herunder samtaler, advarsler, midlertidig hjemsendelse, indkaldelse til fornyet skoleophold, overflytning til anden skole og kombinationer heraf. Andre foranstaltninger kan være støtte og vejledning fra kontaktlærere og mentorer eller social, personlig eller psykologisk rådgivning til elever, som har behov herfor. Skolen skal registrere de anvendte foranstaltninger for den enkelte elev.

Til § 40

Den foreslåede bestemmelse fastlægger sammen med § 39 rammen for aktiv deltagelse, orden m.v. på institutionen.

Det foreslås i *stk. 1*, at institutionens leder fastsætter ordens- og samværsregler for elever i forberedende grunduddannelse og gør eleverne bekendt med institutionens regler om aktiv deltagelse, orden og samvær samt om de konsekvenser, det vil få, hvis eleven ikke overholder reglerne. Ordens- og samværsreglerne understøttes af en trivselspolitik.

Det foreslås i *stk. 2*, at undervisningsministeren kan fastsætte regler om ordens- og samværsreglerne, om iværksættelse af foranstaltninger over for elever, der ikke følger ordens- og samværsreglerne, og om udelukkelse fra undervisning og behandlingen af sager herom. Ministeren kan i den forbindelse fastsætte regler om sanktioner i anledning af elevadfærd, der er udvist uden for institutionen, hvis adfærd har

haft en direkte indflydelse på god orden på institutionen, om, at private genstande kan tilbageholdes, og om at tilbageholdelsen af praktiske eller pædagogiske grunde kan opretholdes ud over det tidspunkt, hvor institutionens tilbud ophører, og regler om elevers frivillige medvirken i institutionens test for rusmidler.

Det foreslåede stk. 1 vil indebære en pligt for institutionerne til at fastsætte ordens- og samværsregler, som skal indeholde regler om blandt andet god orden og adfærd samt andre regler, som skolen finder hensigtsmæssige samt regler om de forholdsregler, skolen vil iagttage ved overtrædelse af ordens- og samværsreglerne. Ordens- og samværsreglerne skal indeholde regler, som skolen finder hensigtsmæssige ud fra lokale hensyn samt regler om de forholdsregler, skolen vil iagttage ved overtrædelse af ordensreglerne.

Det foreslåede vil endvidere indebære en pligt for institutionerne til sikre, at ordens og samværsreglerne understøttes af en trivselspolitik. Det bemærkes i den forbindelse, at lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø, herunder denne lovs krav om tilstedeværelse af en antimobbestrategi samt krav om udarbejdelse af en handlingsplan ved problemer med det psykiske undervisningsmiljø, også vil finde anvendelse for institutioner for forberedende grunduddannelse. Det er hensigten, at trivselspolitikken skal understøtte det sociale liv på institutionen.

Trivselspolitikken kan således bl.a. indeholde retningslinjer for forebyggelse af og opfølgning på mobning, herunder krænkende adfærd på de sociale medier. Den kan ligeledes indeholde retningslinjer for, hvordan ledelses og lærere skal arbejde systematisk med trivsel og psykisk sundhed, herunder hvordan lærerne bedst klædes på til at se tegn på problemer hos eleverne og støtte dem.

Trivselspolitikken understøtter undervisningsmiljøet og både kan indeholde retningslinjer for forebyggelse samt håndtering af det fysiske, psykiske og æstetiske undervisningsmiljø. Herunder mobning, krænkende adfærd på sociale medier, samt retningslinjer for hvordan ledelse og lærere skal arbejde systematisk med trivsel og psykisk sundhed.

Den i stk. 2 foreslåede bemyndigelse vil indebære, at undervisningsministeren kan fastsætte regler om de ordensregler, som institutionen skal fastsætte. Det er hensigten, at den nærmere udmøntning vil angive rammer for, hvad der kan fastsættes ordensregler om. Det er hensigten at tage udgangspunkt i de omtalte foranstaltninger i form af samtaler, advarsler, midlertidig hjemsendelse, indkaldelse til et fornyet skoleophold, overflytning til anden skole og kombinationer heraf samt særlig støtte og rådgivning til de elever, der har behov for det. Det mest indgribende vil kunne være udelukkelse fra fortsat undervisning, som også dog kun vil kunne ske, når andre mindre vidtgående foranstaltninger forgæ-

ves har været forsøgt. Alle foranstaltninger vil skulle stå i et rimeligt forhold til de begåede overtrædelser af ordensreglerne og kan kun pålægges efter en konkret vurdering, jf. det forvaltningsretlige proportionalitetsprincip.

Det foreslåede vil endvidere indebære, at undervisningsministeren kan fastsætte regler om, at der kan iværksættes foranstaltninger i anledning af elevadfærd, der er udvist uden for institutionen, hvis adfærd har haft en direkte indflydelse på god orden på institutionen, samt regler om, at private genstande kan tilbageholdes, og at tilbageholdelsen af praktiske eller pædagogiske grunde kan opretholdes ud over det tidspunkt, hvor institutionens tilbud ophører. Den foreslåede bemyndigelse vil blive anvendt til at tydeliggøre institutionens adgang til at gribe ind over for fx elevers mobning af hinanden eller af deres lærere på de sociale medier, selvom adfærd måtte foregå i fritiden og uden for institutionens område, hvilket kan have stor betydning for at kunne opretholde et godt og respektfuldt undervisnings- og læringsmiljø. Det bemærkes, at proportionalitetsprincippet må føre til, at institutionens leder er særlig varsom i forhold til at iværksætte foranstaltninger på baggrund af elevadfærd, der er udvist uden for institutionen.

Der vil i kraft af den foreslåede bemyndigelse endvidere blive udarbejdet regler om institutionernes adgang til at opretholde tilbageholdelsen af inddragne private genstande ud over skoletiden. De private genstande, der kan tilbageholdes, kan fx være genstande, der kan bruges som våben. Det vil fremgå, at dette sker under hensyn til den indgribende karakter af en sådan beslutning en betingelse, at opretholdelse af tilbageholdelsen ud over skoletiden endvidere har hjemmel i de ordensregler, som institutionen har fastsat.

Det vil tillige være en betingelse, at opretholdelse af tilbageholdelsen er praktisk eller pædagogisk begrundet, og at disse grunde er tungtvejende. En pædagogisk grund kan være, at det er nødvendigt at opretholde tilbageholdelsen af genstanden, for at eleven oplever, at det har konsekvenser for den pågældende at tilsidesætte ordensreglerne. En praktisk grund kan fx være, at det ikke er muligt trods bestræbelser herpå at tilbagelevere genstanden på grund af weekend eller helligdage, hvor eleven ikke er til stede på institutionen. Tilbageholdelsen kan under alle omstændigheder ikke opretholdes længere, end hvad hensynet til den gode orden og eventuelt disse supplerende praktiske eller pædagogiske grunde tilsiger, jf. proportionalitetsprincippet.

Elevers frivillige medvirken i institutionens test for rusmidler kan fx være medvirken i alkohol- og narkotest.

Den foreslåede bemyndigelse vil endvidere blive anvendt til at institutionen som del af ordens- og samværsindsatsen skal have opmærksomhed på og i relevant omfang indgå i samar-

bejde med relevante myndigheder, hvis der er indikationer på, at en elev udviser tegn på radikalisering.

Den foreslåede bemyndigelse vil endelig blive anvendt til at fastsætte regler, der sikrer, at elever, som gør sig skyldige i særlig grove forseelser, og hvor det må påregnes, at der som følge heraf vil blive truffet afgørelse om udelukkelse fra fortsat undervisning, vil kunne hjemsendes uden forudgående varsel, indtil der er truffet endelig afgørelse af udelukkelsesspørgsmålet.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.6 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 41

Den foreslåede bestemmelse fastlægger rammen for øvrige tilbud og institutionens inddragelse af lokalsamfundet m.v.

Det foreslås i *stk. 1*, at ud over undervisningen m.v. omfatter elevens uddannelse deltagelse i fælles sociale arrangementer, musiske aktiviteter og arrangementer, kreative aktiviteter, idrætsaktiviteter, museumsbesøg og andre relevante eks-kursioner m.v. Institutionen bestemmer i hvilket omfang eleven har pligt til at deltage heri.

Det foreslås i *stk. 2*, at institutionen indgår i samarbejder, herunder i form af partnerskaber, med virksomheder, offentlige institutioner, institutioner for erhvervsrettet uddannelse og lokalsamfundets forenings-, fritids- og klubtilbud m.v., der kan bidrage til opfyldelsen af forberedende grunduddannelses formål.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at eleverne skal tilbyde uddannelse, der har sammenhæng med beskæftigelsesmuligheder i regionen og i lokalområderne, samt uddannelser, der knytter sig til den særlige karakter af regionens erhvervsvirksomheder.

Det foreslåede *stk. 1* fastslår, at institutionerne ud over den egentlige undervisning i passende omfang skal tilbyde fælles sociale, kunstneriske og kreative arrangementer m.v. Det vil være op til institutionerne at give det foreslåede sit mere konkrete indhold ud fra de lokale og regionale tilbud og muligheder. Efter det foreslåede vil det ligeledes være op til institutionen at bestemme, i hvilket omfang eleverne har pligt til at deltage i sådanne arrangementer. Det kan eksempelvis indgå som en af ordens- og samværsreglerne samt trivselspolitikken, jf. lovforslagets § 40.

Det foreslåede *stk. 2* vil forpligte institutionerne til at indgå i samarbejder, herunder i form af partnerskaber, med virk-

somheder, institutioner for erhvervsrettet uddannelse og lokalsamfundets kultur-, folkeoplysnings-, idræts- og foreningsliv og kunst- og kulturskoler, med lokale fritids- og klubtilbud og med de kommunale eller kommunalt støttede musikskoler og ungdomsskoler, der kan bidrage til opfyldelsen af folkeskolens formål og mål for folkeskolens fag og obligatoriske emner.

Inden for de fastlagte mål og rammer og de evt. af institutionsbestyrelsen fastsatte principper vil det forudsætningsvis være den enkelte institutions ledelse, der beslutter, under hvilke nærmere omstændigheder skolen skal indgå samarbejder eller partnerskaber. Denne beslutning træffes under hensyn til kvaliteten i undervisningen. Tilsvarende vil det være ledelsen af andre undervisningssteder, som institutionen samarbejder med, der under de for dem fastsatte kompetenceforhold beslutter omfanget og omstændighederne omkring samarbejdet.

De foreslåede samarbejder og partnerskaber kan dels vedrøre dele af de undervisningsopgaver, som skal supplere og støtte op om undervisningen i fag og obligatoriske emner, dels medvirke til, at eleverne er bekendt med mulighederne for et aktivt fritidsliv og for at deltage i aktiviteter og samværsformer, der fremmer den enkeltes alsidige udvikling, selvstændighed og evne til at indgå i forpligtende relationer og fællesskaber.

De foreslåede samarbejder med virksomheder og institutioner for erhvervsrettet uddannelse tilsigtes at styrke elevernes læring ved at gøre undervisningen mere varieret og anvendelsesorienteret eller koble teorien til praksis. Samtidig kan det være med til at vise eleverne nogle af de mange muligheder for videre uddannelse og job, herunder erhvervsfaglige uddannelser. Endelig kan det give eleverne yderligere inspiration i forhold til, hvordan deres teoretiske viden kan omsættes til praksis, dels hvordan kreativitet og innovation kan omsættes til konkrete produkter m.v.

For virksomhederne vil det være en mulighed for at synlighed og tydelighed om deres eksistens i lokalmiljøet, og om hvilke kompetencer de på sigt efterspørger. Det foreslåede formaliserede samarbejde om erhvervsstræning og erhvervspraktik i produktionsgrunduddannelse og erhvervsgrunduddannelse vil yderligere kunne bidrage hertil.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.6 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 42

Den foreslåede bestemmelse fastlægger rammen for institutionens varetagelse af sundhed, ernæring m.v.

Det foreslås i *stk. 1*, at undervisningen skal tilrettelægges, så sundhed, ernæring og motion indgår som en integreret del af alle dele af elevens uddannelse. Institutionen er forpligtet til vederlagsfrit at yde et eller flere daglige måltider mad til eleverne.

Det foreslås i *stk. 2*, at undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om sundhedstiltag, måltider m.v.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at institutionerne for forberedende grunduddannelse skal være forpligtet til at fremme sundhed, ernæring m.v., herunder have en forpligtelse til at yde et eller flere daglige måltider mad.

Det foreslåede *stk. 1* skal ses i forlængelse af institutionens ordens- og trivselsindsats og tilsigter, at sundhed, god ernæring, motion, gode livsvaner m.v. indgår som en integreret del af alle dele af uddannelsesforløbet.

Det foreslåede indebærer endvidere, at institutionen vederlagsfrit skal yde eleverne mindst et dagligt måltid mad, som kan være en del af produktionen fra institutionens eventuelle køkkenværksteder.

Den i *stk. 2* foreslåede bemyndigelse kan, hvis der viser sig behov herfor, anvendes til at fastsætte regler, som sikrer, at de omhandlede elementer forvaltes ensartet på tværs af det nye forberedende tilbud.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.6 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 43

Den foreslåede bestemmelse fastlægger rammen for institutionens pligt til at tilrettelægge sommerferieaktivitet m.v.

Det foreslås i *stk. 1*, at afholder institutionen mere end fire ugers sommerferie, skal der etableres aktivitetstilbud i denne periode for elever, som ikke har mulighed for at holde ferie. Dette kan omfatte intensiv undervisning i dansk og matematik. Der kan også tilrettelægges interessebetonede aktiviteter med et bredere alment kvalificerende sigte.

Det foreslås i *stk. 2*, at undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om indhold og tilrettelæggelse af aktivitetstilbud.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, at

institutioner, som har mere end fire ugers sommerferie, skal tilbyde eleverne aktivitetstilbud i denne periode.

Det foreslåede *stk. 1* vil indebære, at der i tilfælde af mere end fire ugers sommerferie skal være aktivitetstilbud i denne periode for de elever, som ikke umiddelbart har mulighed for at holde ferie. Der kan tilrettelægges med mere interessebetonede aktiviteter, som samtidig kan have et bredere alment kvalificerende sigte, men der kan desuden tilrettelægges særlige undervisningsforløb af to-tre ugers varighed, bygget op omkring forskellige former for intensive forløb i dansk og matematik.

Den i *stk. 2* foreslåede bemyndigelse kan, hvis der viser sig behov herfor, anvendes til at fastsætte regler, som sikrer, at de omhandlede elementer forvaltes ensartet på tværs af det nye forberedende tilbud.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.6 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 44

Den foreslåede bestemmelse fastlægger rammen for rådgivning af undervisningsministeren ved Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser, der er nedsat i henhold til lov om erhvervsuddannelser.

Det foreslås, at Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser, der er nedsat i henhold til lov om erhvervsuddannelser, rådgiver undervisningsministeren om undervisningstilbud efter denne lov og afgiver indstilling til ministeren om regler fastsat i medfør af loven, om formularen til indgåelse af praktikaftaler efter § 18, *stk. 2*, samt om iværksættelse af forsøgsvirksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde efter § 45.

Det foreslås, at Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser, der er nedsat i medfør af lov om erhvervsuddannelser, afgiver indstilling til ministeren om regler om institutionerne og deres virksomhed fastsat i medfør af loven.

Baggrunden for det foreslåede er tilkendegivelserne i den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om, Aftalepartierne er enige om at udvide Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser rådgivning indenfor de grundlæggende erhvervsrettede uddannelser ud over erhvervsuddannelserne til at omfatte den samlede rådgivende kompetence på området, herunder også vejledningsområdet og det forberedende område.

Det foreslåede vil indebære, at Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser tillægges rådgivende kompetence i forhold undervisningstilbud på forberedende grunduddannelse, og at rådet afgiver indstilling til ministeren om regler fastsat administrativt i medfør af loven, om den i lovforslagets § 18, stk. 2, omtalte formular til indgåelse af praktikaftaler samt om iværksættelse af forsøg efter lovforslagets § 45.

Det vurderes, at det foreslåede vil bidrage til at skabe grundlaget for en entydig og sammenhængende rådgivning af undervisningsministeren på tværs af uddannelsesområder, ligesom der sikres politisk og administrativ opmærksomhed på målgruppen for det foreslåede nye forberedende tilbud for personer under 25 år.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.7 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 45

Den foreslåede bestemmelse fastlægger muligheder for at fravige loven som led i forsøgs- og udviklingsarbejder.

Det foreslås i *stk. 1*, at undervisningsministeren for en tidsbegrænset periode kan fravige lovens kapitel 3 og 4 med henblik på forsøgsvirksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde.

Det foreslås i *stk. 2*, at det er en betingelse, at forsøgsvirksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde ikke forringer elevernes muligheder for at gøre brug af deres forløb på forberedende grunduddannelse som grundlag for kompetencegivende uddannelse eller rettigheder i anden henseende.

Den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job indeholder ikke specifikke tilkendegivelser om tilskud til forsøgs- og udviklingsarbejder.

Baggrunden for det foreslåede er, at hovedparten af de love, som regulerer de eksisterende uddannelses tilbud, som erstattes af forberedende grunduddannelse, allerede indeholder forsøgsbestemmelser, samt at der generelt på undervisningsområdet er en omfattende tradition for at gennemføre forsøg med uddannelserne. Dertil kommer, at der er tale om en helt nyt undervisningstilbud, hvor der navnlig i de første år vil kunne opstå behov for at prøve forskellige ting af med henblik på en vurdering af, hvorvidt justeringer bør gennemføres permanent. Henset hertil lægges der med lovforslaget op til at lancere en forsøgsbestemmelse.

Det foreslåede stk. 1 vil indebære, at undervisningsministeren vil have mulighed for at fravige lovens kapitel 3 om ud-

dannelsens struktur, indhold m.v. og kapitel 4 om evaluering, prøver og beviser med sigte på at gennemføre forsøgs- og udviklingsvirksomhed for en afgrænset periode, som fastlægges ud fra den konkrete hensigt med forsøget.

Der kan på denne baggrund overordnet set være tale om forsøg med indførelse af nye fag eller nye undervisnings- eller prøvemethoder.

Formuleringen "fravige loven" tilsigtes ikke at indebære en begrænsning i forhold til evt. at stille andre regler eller ordninger i stedet for det bestående som led i forsøgsvirksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde.

Det er forudsat, at forsøg afvikles og evalueres inden for et på forhånd fastlagt og begrænset åremål.

Det foreslåede stk. 2 udgør en begrænsning til stk. 1 derved, at det giver elever et værn mod, at forsøgsvirksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde forringer deres muligheder for at komme videre i kompetencegivende uddannelse eller deres rettigheder i anden henseende.

Det foreslåede sikrer endvidere, at der ikke vil være mulighed for at iværksætte forsøg, som indebærer konflikt med eller fravigelse af anden lovgivning, grundlæggende retsgrundsætninger m.v., herunder krav om lighed, proportionalitet, saglighed m.v.

Det foreslåede indebærer i sammenhæng med lovforslagets § 44, at Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser afgiver indstilling til undervisningsministeren om iværksættelse af forsøg.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.8 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 46

Den foreslåede bestemmelse fastslår princippet om, at undervisning og undervisningsmidler altovervejende er vederlagsfri.

Tilsvarende bestemmelser findes i § 24, stk. 1, 3 og 5, i lov om kombineret ungdomsuddannelse.

Det foreslås i *stk. 1*, at undervisningen er vederlagsfri, og de undervisningsmidler der er nødvendige for undervisningen skal af institutionen stilles til rådighed for eleverne uden betaling.

Det foreslås i *stk. 2*, at hvis institutionen udsteder identifikationskort, studiekort og lignende til institutionens elever som bevis for, at eleven er indskrevet på en af de uddannelser, institutionen udbyder, kan institutionen opkræve gebyr for udstedelse og fornyelse heraf, herunder ved bortkommet kort.

Det foreslås i *stk. 3*, at undervisningsministeren kan fastsætte regler om, at eleverne i begrænset omfang selv anskaffer undervisningsmidler.

Den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om indeholder ikke tilkendegivelser herom. Baggrunden for det foreslåede er imidlertid, at det skønnes hensigtsmæssigt også at fastslå princippet i lov om forberedende grunduddannelse.

Det foreslåede *stk. 1* vil indebære, at undervisning og undervisningsmidler på forberedende grunduddannelse altovervejende er vederlagsfri.

Det foreslåede *stk. 2* vil indebære, at elever med identifikationskort og studiekort bl.a. vil kunne kopiere på institutionens kopimaskiner, opnå diverse rabatter og give adgang til fester på institutionen. Et studiekort kan derfor også have værdi for unge, der ikke er indskrevet ved institutionen. Forslaget om opkrævning af gebyr – ikke mindst i tilfælde, hvor studiekortet er bortkommet, skal således bidrage til at sikre, at eleverne passer godt på deres identifikationskort og studiekort.

Den i *stk. 3* foreslåede bemyndigelsesbestemmelse forventes i overensstemmelse med anden undervisningslovgivning udmøntet til at bestemme, at eleverne i begrænset omfang selv betaler for undervisningsmidler. De undervisningsmidler der kan være tale om, er eksempelvis ordbøger, lommeregner og andre elektroniske hjælpemidler, papir og lignende til eget brug, herunder fotokopier samt lærebøger, der kan have en varig værdi for eleverne. Undervisningsmidler, som elever selv afholder udgiften til, forbliver deres ejendom. Betaling for fotokopier til undervisningsbrug kan fastsættes som en gennemsnitsbetaling for skolens elever eller for grupper af elever på skolen, hvilket vil indebære, at eleverne skal betale det samme, uanset hvor mange fotokopier, de har fået udleveret.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.9 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 47

Den foreslåede bestemmelse fastlægger rammen for institutionernes mulighed for at opkræve elevbetaling i forbindelse med ekskursioner.

Tilsvarende bestemmelser findes i § 25 i lov om kombineret ungdomsuddannelse, § 15 i lov om forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne, § 19 a i lov om erhvervsuddannelser og i § 46 i lov om institutioner for almen- og gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v.

Det foreslås i *stk. 1*, at ved ekskursioner, der indgår som en del af undervisningen, kan eleverne afkræves betaling for deltagelse. Der kan dog ikke kræves betaling for udgifter, der vedrører undervisningen eller lærernes deltagelse. Rabat ydet i form af frirejser eller lignende skal fordeles til samtlige deltagere.

Det foreslås i *stk. 2*, at ekskursioner med deltagerbetaling, der alene vedrører forplejning og højst udgør 50 kr. (1998-niveau) pr. påbegyndt døgn pr. deltager, er omfattet af regler om mødepligt efter § 39. En elev kan ikke udelukkes fra deltagelse heri på grund af manglende erlæggelse af deltagerbetaling.

Det foreslås i *stk. 3*, at institutionen skal tilbyde alternativ undervisning til elever, der ikke deltager i ekskursioner, som ikke er omfattet af mødepligt.

Det foreslås i *stk. 4*, at beløb efter *stk. 2* reguleres hvert år med virkning fra den 1. august med satsreguleringsprocenten for det pågældende finansår, jf. lov om en satsreguleringsprocent. Det fremkomne beløb afrundes til nærmeste kronebeløb, der kan deles med 10. Regulering sker på grundlag af den på reguleringstidspunktet gældende grænse før afrunding. Når reguleringen efter afrunding giver anledning til en forhøjelse eller nedsættelse af beløbet, bekendtgøres dette af undervisningsministeren.

Den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job om indeholder ikke tilkendegivelser herom.

Det foreslåede *stk. 1* vil indebære, at der kan opkræves betaling ved ekskursioner, der indgår som en del af undervisningen. Der vil således ikke kunne kræves betaling for udgifter, der vedrører undervisningen eller lærernes deltagelse, ligesom rabat ydet i form af frirejser eller lignende skal komme samtlige deltagere til gode.

De foreslåede *stk. 2* og *3* vil i kombination indebære, at ved ekskursioner med deltagerbetaling, der alene vedrører forplejning og højst udgør 50 kr. (1998-niveau) pr. påbegyndt døgn pr. deltager, er omfattet af institutionssamarbejdets regler om mødepligt. Er deltagerbetalingen højere eller ve-

drører andet end forplejning, er deltagelsen frivillig, og skolen vil skulle tilbyde alternativ undervisning til elever, der ikke deltager. Det foreslåede fastslår endvidere, at en elev ikke vil kunne udelukkes fra deltagelse i en ekskursion som følge af manglende betaling, og at elever, som ikke deltager i ekskursioner, som ikke er omfattet af mødepligt, skal tilbydes alternativ undervisning.

Det foreslåede stk. 4 indeholder en årlig satsreguleringsmekanisme, som indebærer at deltagerbeløbet reguleres hver den 1. august med satsreguleringsprocenten for det pågældende finansår og herefter afrundes til nærmeste med 10 delelige kronebeløb. Det foreslåede stk. 4, 4. pkt., hvorefter undervisningsministeren skal bekendtgøre reguleringen, hvis denne efter afrunding giver anledning til en forhøjelse eller nedsættelse af beløbet, er med hensyn til de tilsvarende bestemmelser i lov om erhvervsuddannelser og i lov om institutioner for almen- og gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v. senest udmøntet i § 1 i bekendtgørelse nr. 335 af 28. marts 2014 om regulering af beløb for elevers deltagerbetaling ved ekskursioner m.v. på ungdomsuddannelserne. Det fremgår heraf, at beløbet på 50 kr. (1998-niveau) i nævnte love pr. 1. august 2014 er reguleret til 80 kr., hvilket således er det nuværende satsniveau.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.9 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 48

Den foreslåede bestemmelse fastlægger sammen med lovforslagets § 49 klageregler.

Det foreslås i *stk. 1*, at en elev kan klage til undervisningsministeren over institutionens afgørelser efter denne lov og regler udstedt i medfør heraf, når klagen vedrører retlige spørgsmål.

Det foreslås i *stk. 2*, at undervisningsministeren kan fastsætte regler om adgangen til at og om fremgangsmåden ved klage, herunder klagefrist og om, at klageadgangen i forhold til bestemte afgørelser ikke er begrænset til retlige spørgsmål. Ministeren kan i regler om klage over afgørelser i forbindelse med prøver og eksamen fastsætte, at omprøve og ombestemmelse kan resultere i en lavere karakter.

Det foreslås i *stk. 3*, at undervisningsministeren kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler om, at afgørelser, der i henhold til loven eller regler fastsat i medfør heraf træffes af uddannelsesinstitutioner under kriminalforsorgen, samt klage over prøver og bedømmelse heraf ved disse institutioner indbringes for undervisningsministeren. Klage kan dog altid indbringes for ministeren for så vidt angår retlige spørgsmål.

Den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job indeholder ikke angivelser af, hvordan et klagesystem tænkes tilrettelagt.

Det er Undervisningsministeriets opfattelse, at der i overensstemmelse med gældende ret på øvrige institutionsområder bør være specifikke klagebestemmelser knyttet til den foreslåede forberedende grunduddannelse.

Det foreslåede i *stk. 1* vil indebære, at klage over institutionens afgørelser alene kan vedrøre retlige spørgsmål. Det betyder, at der ikke vil kunne klages over forhold og afgørelser, som har basis i faglige skøn fortaget på institutionen.

Den i *stk. 2* foreslåede bemyndigelse giver mulighed for at fastsætte regler om adgangen til at og om fremgangsmåden ved klage. Sådanne regler forventes bl.a. at fastsætte nærmere krav vedrørende selve sagsgangen, klage- og udtalesfrister, begrundelse, vejledning, om evt. skriftlighed samt om, at hvis eleven er undergivet forældremyndighed, vil klage også kunne indgives af forældremyndighedsindehaveren. Som det fremgår af selve bestemmelse vil der endvidere kunne fastsættes regler om klage om, at omprøve og ombestemmelse kan resultere i en lavere karakter.

De foreslåede vil *stk. 3* vil sikre, at der kan fastsættes regler om, at afgørelser truffet af institutioner for forberedende grunduddannelse henholdsvis institutioner under kriminalforsorgen, som udbyder forberedende grunduddannelse vil kunne indbringes for højere administrativ myndighed, som enten vil være undervisningsministeren eller – i det omfang ministeren udnytter sin mulighed for at delegerer sine beføjelser, herunder evt. den i lovforslagets § 49 indeholdte mulighed for klageafskæring – Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

Institutionerne vil i medfør af det samtidigt fremsatte forslag til lov om institutioner for forberedende grunduddannelse være en del af den offentlige forvaltning og omfattet af forvaltningsloven, hvilket indebærer, at forvaltningslovens bestemmelser, herunder fx om partshøring, begrundelse samt vejledning om klageadgang, vil finde anvendelse på institutionernes afgørelser.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.9 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 49

Den foreslåede bestemmelse fastlægger sammen med lovforslagets § 48 klageregler.

Det foreslås i *stk. 1*, at i det omfang undervisningsministeren har bemyndiget en styrelse under Undervisningsministeriet til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt ministeren, kan styrelsens afgørelser ikke indbringes for ministeren.

Det foreslås i *stk. 2*, at undervisningsministeren kan fastsætte regler om, at visse typer af afgørelser, der er truffet i henhold til bemyndigelsen, dog i et nærmere bestemt omfang kan indbringes for ministeren. Ministeren kan i den forbindelse fastsætte regler om adgangen til at klage og om fremgangsmåden herved.

Den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job indeholder ikke angivelser af, hvordan et klageregime tænkes tilrettelagt.

Det er Undervisningsministeriets opfattelse, at der i overensstemmelse med gældende ret på øvrige institutionsområder bør være specifikke klagebestemmelser knyttet til den forelåede forberedende grunduddannelse.

Det foreslåede vil indebære og sikre, at undervisningsministeren med henblik på en effektiv og hensigtsmæssig udnyttelse af ressourcerne kan henlægge opgaver til styrelser inden for ministeriets ressort. Forslaget vil endvidere betyde, at i de tilfælde, hvor kompetencen er delegeret fra Undervisningsministeriet til en styrelse, vil styrelsens afgørelser være den endelige administrative afgørelse, ligesom ministeriets afgørelser har været det.

Det foreslås med bestemmelsen, at undervisningsministeren her kan fastsætte regler om fremgangsmåde ved indgivelse af klager, herunder fx at en klage først skal sendes til styrelsen, der så skal vurdere sagen med henblik på, om afgørelsen skal ændres eller klagen sendes videre til ministeriet med styrelsens udtalelse, eller fastsætte regler om at afgørelser truffet af styrelser under Undervisningsministeriet ikke kan påklages til ministeriet, så styrelsens afgørelse bliver den endelige administrative afgørelse af sagen.

Bestemmelsen foreslås indført for at bringe lovforslaget i overensstemmelse med den nyeste lovgivningspraksis på Undervisningsministeriets område, jf. § 51 d i lov om folkeskolen, § 36 i lov om kombineret ungdomsuddannelse, § 25 a i lov om almen voksenuddannelse og om anerkendelse af realkompetence i forhold til fag i almen voksenuddannelse, i hf-uddannelsen og i uddannelsen til studentereksamen (avuloven), § 21 a i lov om produktionsskoler, § 15 f i lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v., § 40 b i lov om friskoler og private grundskoler m.v., § 49 a i lov om efterskoler og frie fagskoler, § 20 i lov nr. 614 af 8. juni 2016 om kommunale særlige tilbud om grundskoleundervisning til visse uden-

landske børn og unge, § 18 a i lov nr. 609 af 6. maj 2015 om kommunale internationale grundskoler, § 7 i lov om udbud af ungdomsuddannelser i udlandet, § 29 a i lov om ungdomsskoler, § 18, stk. 3, i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v., § 13 a i lov om Danmarks Evalueringsinstitut, § 69 b i lov om erhvervsuddannelser, § 38 b i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, § 57 a i lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., § 30 b i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, § 18 a i lov om pædagogikum i de gymnasiale uddannelser, § 8 b i lov om erhvervsfaglig studentereksamen i forbindelse med erhvervsuddannelse (eux) og § 73 i lov om de gymnasiale uddannelser.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.9 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 50

Den foreslåede bestemmelse fastlægger lovens ikrafttrædelsestidspunkt.

Det foreslås i *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. august 2019.

Det foreslåede er i overensstemmelse med den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job. Det fremgår af således aftalen, at aftalepartierne er enige om, at undervisningen på den forberedende grunduddannelse påbegyndes fra august 2019.

Det foreslåede vil indebære, at loven finder anvendelse for elever, der påbegynder forberedende grunduddannelse den 1. august 2019 eller senere.

Til § 51

Den foreslåede bestemmelse fastlægger lovens territoriale afgrænsning.

Det foreslås, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland.

Baggrunden for det foreslåede er, at de færøske og grønlandske myndigheder har overtaget den lovgivende og administrative myndighed på det område, som foreslås reguleret.

Det foreslåede vil indebære, at loven ikke har virkning på Færøerne og i Grønland.